بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحیمِ

آموزش قرآن

چهارم دبستان

طبق مصوبه‌ی جلسات ۶۷۷ و ۸۴۴ شورای عالی آموزش و پرورش این کتاب توسط آموزگار پایه، طی سه جلسه در هفته تدریس می‌شود.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب :	آموزش قرآن چهارم دبستان ـ ۴۰۱
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	ابوالفضل انوشه‌پور، الهه ستوده، غلامعباس سرشورخراسانی، سیدمهدی سیف، رضا نباتی و مسعود وکیل با همکاری : محمّد قدوسی (اعضای گروه تألیف)ـ طیّبه حمزه‌بیگی (کارشناس آموزش دوره ابتدایی) ـ محمدکاظم بهنیا (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره‌ی کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) ـ مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری و طراح جلد)ـ ندا عظیمی (طراح گرافیک) ـ سحر عجمی، ندا عظیمی(تصویرگران)ـ هاتف همایی (عکاس) ـ زهره بهشتی‌شیرازی (صفحه‌آرا) ـ بر اساس مصحف مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران (رسم‌الخط صفحات قرآن کامل)
نشانی سازمان :	تهران : خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن : ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
ناشر :	شرکت افست : تهران ـ کیلومتر ۴ جاده آبعلی، پلاک ۸، تلفن : ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار : ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی : ۴۹۷۹ـ ۱۱۱۵۵
چاپخانه :	شرکت افست «سهامی عام» (WWW.Offset.ir)
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ یازدهم ۱۳۹۸

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir و برای خرید کتاب‌های درسی به سامانه فروش و توزیع مواد آموزشی به نشانی www.irtextbook.ir یا www.irtextbook.com مراجعه نمایید.

کلیه‌ی حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۰ -۱۶۷۴-۰۵-۹۶۴ ISBN 964 - 05 - 1674 - 0

ما باید قرآن را سرلوحه‌ی همه‌ی کارهای خود قرار دهیم،
و از اُنس با قرآن کریم غفلت نکنیم .

امام خمینی

فهرست

پیش‌گفتار

درس اول
یادآوری قواعد سال‌های گذشته
وقف «ـَـِـُـ»
۱

درس دوم
سوره‌ی تَغابُن
آیات ۱ تا ۶
وقف «ـًـٍـٌ»
۹

درس سوم
سوره‌ی ابراهیم
آیات ۳۴ تا ۳۸
وقف «ـه‌و، ـه‌ی»
۱۵

درس چهارم
سوره‌ی واقعه
آیات ۱ تا ۲۶
داستان‌های حرف‌های آسمانی
وقف «ة»
۲۱

درس پنجم
سوره‌ی آل‌عِمران
آیات ۱۰۲ تا ۱۰۵
حروف مقطّعه
۲۸

درس ششم
سوره‌ی اِسراء
آیات ۷۶ تا ۸۳
علامت مدّ
۳۵

درس هفتم
آشنایی با خط قرآن کریم
۴۱

درس هشتم
سوره‌ی آل‌عِمران
آیات ۳۰ تا ۳۷
داستان حضرت زکریّا و مریم
۵۱

درس نهم
سوره‌ی بقره
آیات ۲۵۳ تا ۲۵۶
۵۸

درس دهم
سوره‌ی هود
آیات ۱۰۹ تا ۱۱۷
۶۴

درس یازدهم
سوره‌ی مُلک
آیات ۱ تا ۱۲
وقف «ـــَـی»
۷۰

درس دوازدهم
سوره‌ی آل‌عِمران
آیات ۳۸ تا ۴۵
داستان حضرت زکریّا و یحییٰ
۷۶

درس سیزدهم
سوره‌ی نَمل
آیات ۵۶ تا ۶۳
۸۳

درس چهاردهم
سوره‌ی یوسُف
آیات ۶۴ تا ۶۹
۸۹

درس پانزدهم
سوره‌ی عَبَسَ
آیات ۱ تا ۴۲
۹۵

درس آخر
سوره‌ی اِسراء
۱۰۱

مشخّصات دانش‌آموز

نام و نام خانوادگی:
.....

نام کلاس:
.....

نام مدرسه:
.....

نام معلّم:
.....

نشانی مدرسه:
.....

دانش‌آموزان عزیز؛

سعی کنیم همه‌ی کتاب‌های درسی خود، به‌ویژه کتاب آموزش قرآن را که حاوی آیات نورانی قرآن کریم است به خوبی نگه‌داری کنیم و در رعایت پاکیزگی و احترام به آن بکوشیم؛ چه خوب است همیشه در کلاس قرآن با وضو باشیم.

شایسته است این کتاب را در کتابخانه‌ی خود نگه‌داری کنید.

پیش‌گفتار

پیامبر اکرم صلّی‌اللّه علیه و آله فرمودند :

خانه‌ای که در آن قرآن بسیار خوانده می‌شود، پُرخیر و برکت است و روزیِ آن خانواده فراوان می‌شود.

اصول کافی؛ ج ۲، ص ۶۱۰

پدر و مادر گرامی

با اهدای سلام و آرزوی توفیق و سلامتی برای شما خانواده‌ی محترم، خداوند را سپاس می‌گوییم که فرزند عزیزمان یک سال تحصیلی دیگر را با موفقیت پشت سر گذاشته است و اینک در پایه‌ی چهارم، در کنار سایر دروس، آموزش قرآن را ادامه می‌دهد.

فرزند، هدیه و امانت الهی است که خداوند مسئولیت تربیت او را بر عهده‌ی پدر و مادر نهاده است و شما والدین محترم، قسمتی از این حق و مسئولیت خویش را در اختیار اولیای مدرسه قرار داده‌اید. همه‌ی ما باید با پذیرش امر خطیر تعلیم و تربیتِ فرزندانمان، این بار امانت را به‌سلامت به سر منزل مقصود برسانیم تا ان‌شاءالله از این غنچه‌های بهشتی، باغ‌ها و بوستان‌های پرطراوتی که مظهر رحمت و خیر خداوند است، پدید آید.

قرآن کلام و پیام خدا، میزان حق و باطل، دستورالعمل زندگی و رحمت حق برای همه‌ی جهانیان است. آموزش و پرورش برنامه‌ای منظم تدوین کرده است تا همه‌ی دانش‌آموزان به یادگیری قرآن علاقه‌مند شوند و بتوانند در آینده قرآن را روان و زیبا بخوانند، به‌تدریج معنای کلام خداوند را درک کنند و با تلاوت روزانه‌ی آن، همیشه خود را در پناه هدایت خداوند قرار دهند.

برنامه‌ی جدید آموزش قرآن با ویژگی‌های زیر، درصدد آن است که به لطف الهی زمینه‌ی انس دائمی دانش‌آموزان را با قرآن کریم فراهم آورد.

۱ـ در این برنامه، جامعیت آموزش قرآن موردنظر است؛ یعنی علاوه بر توانایی روخوانی و روان‌خوانی، به سایر جنبه‌های ضروری و پرجاذبه‌ی آن، مانند زیباخوانی، درک معنای آیات و آشنایی با داستان‌ها و معارف آن نیز توجه می‌شود.

۲ـ کسب مهارت خواندن قرآن نیاز به استمرار، تکرار و تمرین دارد. از این رو، ساعات آموزش قرآن در طول هفته توزیع شده است، به‌نحوی که نباید قرآن فقط در یک روز هفته آموزش داده شود.

۳ـ به منظور ایجاد انس دانش‌آموزان با قرآن کریم، از داستان‌های زیبا و پرمعنای آن و هم‌چنین از عبارات کوتاه، زیبا و حکمت‌آمیز قرآن استفاده شده است.

۴ـ با استفاده از ضبط‌صوت و نوار آموزشی، دانش‌آموزان صوت زیبای قرآن را می‌شنوند و همراه نوار می‌خوانند. این امر بر جاذبیت و کیفیت آموزش می‌افزاید.

انتظار ما از شما اولیای گرامی

۱ـ همان‌طور که همه‌ی ما خواندن نماز و گرفتن روزه را به‌صورت عملی از پدر و مادر خود آموخته‌ایم، کودکان ما نیز خواندن قرآن و نماز را از ما می‌آموزند. از شما پدر و مادر عزیز انتظار می‌رود که با خواندن روزانه‌ی قرآن کریم، الگوی شایسته‌ای برای کودک خود باشید. آن‌ها باید احترام به قرآن و کوشش در راه آشنایی با آن را از ما بیاموزند و با مشاهده‌ی اخلاق و رفتار ما، درک کنند که همه می‌خواهیم آن‌گونه باشیم که خدا دوست دارد. آن‌ها باید علاقه به قرآن، محبت به خدا، مهربانی به مردم و اخلاق و رفتار اسلامی را عملاً از بزرگ‌ترها بیاموزند.

۲ـ از فرزندتان بخواهید آن‌چه را از قرآن در مدرسه آموخته است برای شما بازگو کند. از او بخواهید آیات و عبارات قرآنی هر درس را از روی کتاب نشان دهد و به‌صورت شمرده برای شما بخواند. دقت کنید، شما نباید آیات و عبارات قرآنی را برای او بخوانید تا او به تقلید از شما بخواند. آموزگار نیز آیات قرآن را برای دانش‌آموزان نمی‌خواند، بلکه خودِ دانش‌آموزان به‌کمک آن‌چه آموخته‌اند، می‌توانند عبارات قرآن را بخوانند. اگر فرزند شما در خواندن کلمات، اشتباهی داشت، از او بخواهید که دوباره آن را با دقت بخواند تا خود به اشتباهش پی ببرد و آن را اصلاح کند.

۳ـ در هر درس، یکی از عبارات زیبا، کوتاه و حکمت‌آمیز قرآن به‌نام پیام قرآنی آمده است. حفظ پیام‌های قرآنی و ترجمه‌ی آن‌ها نیز الزامی نیست؛ ولی اگر فرزند شما به حفظ این پیام‌ها علاقه‌مند است، او را به این کار تشویق کنید تا به‌تدریج آن‌ها را سرلوحه‌ی زندگی خویش قرار دهد. ضمناً حفظ پیام‌ها، او را برای شرکت در مسابقات قرآن نیز آماده می‌کند.

۴ـ از فرزندتان بخواهید داستان‌های کتاب را که برای ایجاد انس و علاقه‌ی بیش‌تر به قرآن و فهم و درک مفاهیم آن است، از روی کتاب برای شما بخواند و به کمک تصاویر برای شما تعریف کند. این کار علاوه بر آموزش قرآن، موجب تقویت مهارت‌های خواندن و گفتن در زبان فارسی نیز می‌شود.

۵ـ برخی از آیات دروس به‌طور نسبتاً ساده ترجمه شده است. **این ترجمه‌ها برای مطالعه‌ی آزاد است و دانش‌آموزان موظف نیستند ترجمه‌ی این آیات و هم‌چنین مفاهیمی را که در بخش «کار در کلاس» هر درس آمده است، حفظ کنند و نباید در ارزش‌یابی از این‌گونه ترجمه‌ها و مفاهیم پرسش شود.** بدیهی است درصورتی که فرزند شما به یادگیری این مطالب علاقه نشان داد، یاری و تشویق او بسیار مفید است.

۶ـ آموزگارِ فرزندتان آمادگی دارد که تجارب و اطلاعات خود را برای توفیق هرچه بیش‌تر فرزندتان، با کمال افتخار در اختیار شما قرار دهد. شما نیز از میزان موفقیت فرزندتان جویا شوید.

به این امید که فرزند شما در آینده، انسانی بزرگ، با ایمان، بنده‌ی خالص خدا، خدمتگزار مردم و باقیاتُ الصّالحات برای همه‌ی ما باشد.

همکار و آموزگار گرامی

وَ الَّذینَ جاهَدوا فینا لَنَهْدِیَنَّهُمْ سُبُلَنا وَ اِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنینَ

و کسانی که در راه ما تلاش می‌کنند، حتماً ایشان را به آن راه‌ها هدایت می‌کنیم و قطعاً خدا با نیکوکاران است.

سوره‌ی عنکبوت، آیه‌ی ۶۹

با اهدای سلام و آرزوی توفیق و سلامتی برای شما همکار محترم، به منظور موفقیت هرچه بیش‌تر در آموزش قرآن، توجه شما را به برخی نکات مهم جلب می‌نماییم. هر چند تفصیل این مطالب در کتاب راهنمای معلم ارائه می‌شود، ولی امید است در این‌جا بیان مختصر این نکات، مفید باشد.

پیش از انجام هر کاری بر خدا توکل کنید و به لطف و رحمت او امیدوار باشید و بدانید هرکس که در راه خدا تلاش کند قطعاً خدا او را راهنمایی می‌کند و همیشه پشتیبان نیکوکاران است.

مهم‌ترین مسائل مربوط به آموزش این کتاب به شرح زیر است. توجه و عمل به این امور، ضامن موفقیت بیش‌تر شماست.

مراحل تدریس

برای تدریس، تمرین و پژوهش هر درس، سه یا چهار جلسه درنظر گرفته شده است. از این‌رو، هر درس را طبق بودجه‌بندی پیش‌بینی شده طی مراحل زیر آموزش دهید.

جلسه‌ی اول

الف ـ روخوانی و قرائت

۱ـ پیش‌خوانی : از دانش‌آموزان هر میز بخواهید طیّ چند دقیقه آیات درس را به‌آرامی برای یکدیگر بخوانند.

۲ـ روخوانی آیات درس : هر دانش‌آموز یک جمله یا حدود یک سطر از آیات درس را می‌خواند، اگر دانش‌آموزی اشتباه خواند، بلافاصله اشتباه او را تصحیح نمی‌کنیم؛ بلکه فرصت می‌دهیم تا خود، اشکال خویش را رفع کند.

در این مرحله هر دانش‌آموز با توجه به توانایی خود، آیات را با قرائت یا به‌صورت ساده و شمرده و یا حتی بخش‌بخش می‌خواند. در این قسمت آن‌چه اهمیت دارد، آشنایی دانش‌آموزان با آیات درس و تلاش برای خواندن آن‌هاست. سعی شود در این قسمت، هر دانش‌آموز یک سطر از آیات را بخواند.

رفع اشکالات روخوانی

درصورتی که تعدادی از دانش‌آموزان در خواندن برخی از کلمه‌ها و ترکیب‌ها مشکل داشتند، این‌گونه کلمات یا ترکیب‌ها را روی تخته بنویسید و با نشان دادن صحیح حروف و حرکات از دانش‌آموزان بخواهید، آن کلمه را به‌صورت دسته‌جمعی و بخش‌بخش بخوانند تا در خواندن آن‌ها تسلط لازم را پیدا کنند. شیوه‌ی صحیح اشاره کردن به بخش‌ها به شرح زیر است.

اشاره ثابت : اشاره‌ی ثابت به صداهای کوتاه، الف کوچک و تنوین، مانند :

كُتِبَ ذٰلِكَ اَحَدٌ صُحُفٍ حَسَنَةً

اشاره متحرّک : اشاره به صداهای کشیده، حرف ساکن و تشدید که دست مطابق فلش‌ها حرکت می‌کند، مانند :

نُوحِيهَا اَمْهِلْهُمْ حَقٍّ

تَمَّتْ فِي الْاَرْضِ وَ الشَّمْسَ

توجّه کنید فلش‌ها محل و شیوه‌ی اشاره‌کردن را نشان می‌دهد و نباید هنگام تدریس این فلش‌ها کشیده شود. برای کسب اطّلاعات بیش‌تر در این مورد، می‌توانید به پیش‌گفتار کتاب آموزش قرآن پایه‌ی سوم ابتدایی کد ۳۰۱ مراجعه کنید.

۳ـ پخش قرائت، استماع و جمع‌خوانی : آموزگار در صورت در اختیار داشتن امکانات لازم، قرائت آیات درس را پخش می‌کند و از دانش‌آموزان می‌خواهد هر جمله را بار اوّل گوش کنند و بار دوم همراه با کتاب گویا (یا نوار) بخوانند. دانش‌آموزان همراه قرائت نوار، متن آیات را نشان می‌دهند و خط می‌برند، به این ترتیب گوش دانش‌آموز آیات را می‌شنود، چشم او آیات را می‌بیند و زبان او آیات را تلفّظ می‌کند.

تذکر ۱ : آموزگار باید هنگام پخش قرائت، برخط بردن و خواندن دانش‌آموزان نظارت کند.

تذکر ۲ : بهتر است از دانش‌آموزان بخواهید که در زمان هم‌خوانی با نوار، صدای خود را خیلی بلند نکنند تا بتوانند صدای قرائت الگو را خوب بشنوند.

۴ـ فردخوانی قرائت آیات درس : از دانش‌آموزان بخواهید هر کدام یک سطر را به‌صورت انفرادی بخوانند. آن‌ها را تشویق کنید مانند نوار بخوانند، ولی بر آن‌ها سخت نگیرید؛ دانش‌آموزی که آیات را به‌صورت معمولی می‌خواند نیز مورد تشویق قرار می‌گیرد. چنان‌چه برخی از دانش‌آموزان در خواندن کلماتی مشکل داشتند به شیوه‌ی رفع اشکال روخوانی عمل کنید.

ب ـ پیام قرآنی

هدف از ارائه‌ی پیام‌های قرآنی کسب مهارت تفکّر در آیات قرآن کریم است. مراحل آموزش پیام‌های قرآنی به شرح زیر است :

۱ـ روخوانی پیام قرآنی و ترجمه‌ی آن : پیام قرآنی توسّط چند دانش‌آموز مسلّط‌تر خوانده می‌شود و هربار بقیه‌ی دانش‌آموزان به‌قرائت دسته‌جمعی تکرار می‌کنند، سپس یکی از دانش‌آموزان ترجمه‌ی پیام را می‌خواند.

۲ـ بیان مفهوم پیام : آموزگار به کمک تصاویر مربوط به پیام، به‌روش پرسش و پاسخ و با مشارکت دانش‌آموزان، آن‌ها را با مفهوم پیام آشنا می‌کند. برای درک بهتر پیام، از دانش‌آموزان می‌خواهیم مصادیق و نمونه‌های دیگری از مفهوم پیام را بیان کنند.

۳ـ از دانش‌آموزان می‌خواهیم که عبارت پیام قرآنی را در آیات درس بیابند و از روی آن بخوانند.

تبصره : می‌توانید دانش‌آموزان را تشویق کنید تا درباره‌ی پیام قرآنی، به‌صورت گروهی یا فردی کارهای هنری مانند نقاشی، خوشنویسی و... انجام دهند.

گاهی پیام قرآنی، دارای کلمات و ترکیباتی است که باید معنا شود. از دانش‌آموزان می‌خواهیم که با استفاده از ترجمه‌ی آیات درس و پیام قرآنی، معنای کلمات یا عباراتی را که مشخص شده است، پیدا کنند. در صورتی که این کلمات، هم‌خانواده‌ی آشنا و رایج در زبان فارسی دارند، از دانش‌آموزان بخواهید آن‌ها را بیان کنند. این کار هم شوق‌انگیز است و هم موجب افزایش توانایی دانش‌آموزان در درک معنای لغات مشترک قرآنی و فارسی می‌شود.

پیشنهاد : خوب است دانش‌آموزان در شروع زنگ اول، همزمان با ورود معلم به کلاس، پیام قرآنی را به‌صورت دسته‌جمعی بخوانند.

ج ـ داستان

داستان را به شیوه‌ی قصه‌گویی و به زبان ساده، به کمک تصاویر برای دانش‌آموزان تعریف کنید و از بیان مطالب زائد و غیرمستند بپرهیزید. در صورت وجود وقت از دانش‌آموزان بخواهید که هر یک چند سطر از داستان را از روی کتاب بخوانند.

جلسه‌ی دوم

الف ـ قاعده : قاعده‌ی مربوط به درس را به اختصار توضیح دهید و از توضیحات اضافی بپرهیزید. هیچ نیازی نیست که دانش‌آموزان مفهوم قاعده را به ذهن بسپارند؛ زیرا کسب مهارت عملی در به‌کار بردن این قواعد اهمیت دارد. از این‌رو، **در ارزش‌یابی نباید از مفهوم و تعریف قواعد هیچ‌گونه پرسشی به‌عمل آید.**

ب ـ پخش نوار، استماع و جمع‌خوانی : دانش‌آموزان، در صورت امکان قرائت آیات درس را از نوار گوش می‌کنند و با نشان دادن خط همراه با نوار می‌خوانند. آموزگار توجه دانش‌آموزان را به رعایت قاعده‌ی درس، جلب می‌کند.

ج ـ قرائت عبارات جدید قرآنی : در جلسه‌ی دوم هر درس، تعدادی از عبارات قرآنی آمده است که معمولاً نکاتی مربوط به قاعده‌ی آن درس دارد. دانش‌آموزان، این عبارات را با رعایت قاعده‌ی موردنظر می‌خوانند. در ضمن، این عبارات نیز ترجمه شده است تا دانش‌آموزان با مفاهیم اولیه‌ی قرآنی نیز آشنا شوند. هم‌چنین ترجمه‌ی این عبارات، دانش‌آموزان را برای فعالیت «کار در کلاس» نیز آماده می‌کند.

تذکر مهم : دانش‌آموزان موظف به حفظ ترجمه‌ی عبارات قرآنی و هم‌چنین مفاهیم کار در کلاس نیستند. این موارد را در ارزش‌یابی مستمر و پایانی درنظر نگیرید، ولی می‌توانید از دانش‌آموزانی که در این زمینه علاقه و توانایی بیش‌تری نشان می‌دهند به شیوه‌ای مناسب تقدیر کنید.

د ـ کار در کلاس : به‌منظور ایجاد علاقه‌ی بیش‌تر در دانش‌آموزان به قرآن و فراهم آوردن زمینه‌ی درک و فهم تدریجی عبارات ساده و کوتاه قرآن، در هر درس بخشی به عنوان «کار در کلاس» درنظر گرفته شده است. این بخش به

روش یادگیری مشارکتی و به صورت گروهی توسط دانش‌آموزان انجام می‌شود. معلم پاسخ را از یک گروه می‌پرسد؛ اگر پاسخ نادرست بود، گروه دیگر جواب می‌دهد تا به‌طور غیرمستقیم دانش‌آموزان به نادرستی پاسخ اوّل پی ببرند.

انجام تمرین‌های «کار در کلاس» الزامی است، ولی فراگیری مطالب این بخش توسط دانش‌آموزان می‌تواند به‌عنوان فعالیت‌های آزاد خارج از کلاس در ارزش‌یابی مستمر دانش‌آموزان منظور شود؛ ولی عدم یادگیری آن‌ها نباید در ارزش‌یابی مستمر و پایانی منجر به کسر نمره‌ای از دانش‌آموزان گردد.

تذکر : معلم در پایان کلاس، دانش‌آموزان را به انجام تمرینات انس با قرآن درخانه و خواندن روزانه‌ی قرآن کریم توصیه می‌کند.

جلسه‌ی سوم

انس با قرآن در خانه

این بخش برای تکلیف و تمرین در خانه است. در زمان مناسب، انجام این تکلیف را به دانش‌آموزان تذکر دهید، و در جلسه‌ی پایانی هر درس، این تکلیف را بازدید و بررسی کنید. توجه شود تمرین‌های این بخش، نمونه سؤال نیست تا معلم شبیه آن‌ها را در ارزش‌یابی‌ها به‌ویژه ارزش‌یابی پایانی از دانش‌آموزان بپرسد؛ بلکه هدف از این بخش، کسب مهارت در به‌کار بردن قواعد و تمرین بیش‌تر است.

نتیجه و ثمره‌ی اصلی آموزش و یادگیری قرآن، خواندن روزانه‌ی آن و انس دائمی با قرآن کریم است.

قطره اما دریا : پیامبر اکرم (ص) و ائمه‌ی معصومین علیهم‌السلام در طول عمر پربرکت خود همواره با قرآن کریم انس داشته و مسلمانان را نیز بر این امر سفارش کرده‌اند. نقش الگویی ایشان از یک سو و احادیث و روایات فراوان درباره‌ی انس با قرآن کریم از سوی دیگر، می‌تواند به‌عنوان یک روش تأثیرگذار در آموزش قرآن، زمینه‌ی مناسبی را برای تحقق اهداف مورد نظر فراهم آورد.

دانش‌آموزان در جلسه‌ی انس با قرآن، حدیث را می‌خوانند و با کمک معلم خود درباره‌ی آن با یک‌دیگر گفت‌وگو می‌کنند.

در پایان هر درس، یک صفحه از قرآن کامل آمده است. در هر زمان مناسب، دانش‌آموزان را توصیه کنید هر روز مقداری از آیات این صفحه را در خانه بخوانند.

پرسش و ارزش‌یابی

سنجش پیشرفت دانش‌آموزان و تشخیص میزان توفیق آموزگار در تدریس، ضمن انجام فعالیت‌های مختلف هر جلسه صورت می‌پذیرد.

در آخرین جلسه‌ی هر درس، ضمن این‌که تکلیف «انس با قرآن در خانه» بازدید و بررسی می‌شود از تمرینات آن، پرسش به‌عمل آمده و نتیجه‌ی آن در ارزش‌یابی مستمر منظور می‌گردد.

مهم‌ترین اهداف مورد انتظار

تأکید بر حیطه‌ی عاطفی و تقویت علاقه‌ی دانش‌آموزان به قرائت روزانه‌ی قرآن کریم و یادگیری آن، یکی از مهم‌ترین اهداف درس قرآن است. کسب مهارت‌های موردنظر باید به نحوی باشد که موجب تقویت و انس دائمی و علاقه‌ی دانش‌آموزان به قرآن کریم گردد. از این‌رو، هر چند محتوای آموزش از تنوع برخوردار است ولی انتظار می‌رود در پایان سال تحصیلی، دانش‌آموزان به توانایی‌های زیر دست یابند :

۱ـ آیات جلسه‌ی اوّل هر درس را به‌صورت روان و معمولی می‌خوانند.

۲ـ آیات و عبارات قرآنی کتاب درسی و مصحف آموزشی را به‌صورت صحیح و شمرده می‌خوانند.

۳ـ پیام قرآنی و ترجمه‌ی آن را از روی کتاب می‌خوانند و می‌توانند مفهوم آن را به زبان کودکانه توضیح دهند یا برخی از مصادیق آن را بیان کنند.

هر دانش‌آموز با این توانایی، حدّاکثر نمره را کسب می‌کند. بدیهی است بسیاری از دانش‌آموزان بیش از این حد توفیق خواهند داشت.

چند توصیه

۱ـ تشویق دانش‌آموزان به خواندن روزانه‌ی قرآن کریم، خواندن آیات کتاب درسی شبیه نوار، حفظ پیام‌های قرآنی درصورتی که بدون فشار و اجبار باشد، مناسب و ارزشمند است.

۲ـ دانش‌آموزان را به فعّالیت‌های جذّاب خارج از کلاس تشویق کنید؛ مانند : خواندن آیات درس در خانه در حضور والدین هر روز به مدّت چند دقیقه، گوش کردن نوار آموزشی در خانه، انجام فعّالیت‌های هنری و ذوقی درباره‌ی پیام‌های قرآنی، شرکت در مسابقات و حضور در مجالس قرآنی (دارالقرآن، مسجد و هیئت‌های مذهبی)، استفاده از برنامه‌های شبکه‌ی قرآن و معارف سیما، رادیو قرآن و ... .

۳ـ دانش‌آموزان باید تمام فعّالیت‌های قرآنی به‌ویژه فعّالیت‌های فوق‌برنامه را با رغبت و علاقه و بدون اکراه و اجبار و به دور از رقابت‌های ناسالم انجام دهند.

آموزگار عزیز، خسته نباشید! امید است که خداوند همه‌ی کارهای شما را عبادت محسوب کند و دانش‌آموزان را باقیاتُ‌الصّالحات شما قرار دهد.

آموزگاران و کارشناسان محترم، والدین گرامی و دانش‌آموزان عزیز می‌توانند برای هرگونه اظهارنظر و ارائه‌ی پیشنهاد در اصلاح و تکمیل برنامه‌ی درسی و کتاب‌های آموزش قرآن با گروه قرآن به نشانی زیر تماس بگیرند.

پیشاپیش از همکاری و تلاش همه‌ی عزیزان سپاس‌گزاری می‌شود.

وب‌گاه (سایت) http: //quran-dept.talif.sch.ir

پیام‌نگار (ایمیل) quran-dept@talif.sch.ir

درس اول

جلسه‌ی اول

یادآوری:

وَ ذَكِّرْ فَاِنَّ الذِّكْرىٰ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنينَ

یادآوری کن که یادآوری برای مؤمنان سودمند است.

سوره‌ی ذاریات، آیه‌ی ۵۵

دانش‌آموزان عزیز! ورود شما را به کلاس چهارم تبریک می‌گوییم. امید است امسال نیز با توکل بر خدا و همّت و علاقه‌ی بیش‌تر، بتوانید قرآن کریم را بهتر بیاموزید و در عمل به سخنان زیبای آن، موفق شوید. به یاد داشته باشید خواندن روزانه‌ی قرآن، کلید اصلی انس دائمی شما با قرآن کریم است.

در این جلسه برای یادآوری آموخته‌های قبلی، تمرین‌های زیر را انجام می‌دهیم.

۱- این کلمات قرآنی را با دقت در حرکات آن‌ها بخوانید.

اُذِنَ　　اوذینا　　اَتُجادِلونَنی

۲- حرف ساکن، همراه با حرکت قبل از خود خوانده می‌شود. این کلمات را بخوانید.

اَمْهِلْهُمْ　　یَخْلُقونَ　　یُنْذِرونَکُمْ

۳- حرف دارای تشدید، دو بار خوانده می‌شود، یک بار با حرکت قبل از خود و بار دوم با حرکت خودش؛ مانند :

کُلُّ ← کُلْلُ　　لَمّا ← لَمْما　　اِنّی ← اِنْنی

اکنون این کلمات را بخوانید.

رَبِّ　　قَرّی　　یَظُنّونَ　　یَذَّکَّرُ

۴- این ترکیب‌های قرآنی را با دقت به تنوین بخوانید.

رِزْقٌ کَریمٌ　　بِهَدِیَّةٍ　　حَتْمًا مَقْضِیًّا　　اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

۵- این ترکیب‌های قرآنی را با دقت در صدای «ـهِ ، ـهُ» بخوانید.

عَبْدَهُ　　بِرَسولِهِ　　لَنْ اُرْسِلَهُ　　اَجْرُهُ　　عِنْدَ رَبِّهِ

۶- در کلمات قرآنی زیر برخی از حروف ناخوانا هستند. با دقت در حروف ناخوانا، این کلمات را بخوانید.

- یاء زیر الف کوچک (یٰ) : اِلیٰ　　عَلیٰ　　تَریٰ　　یُجْزیٰ　　تَوَلّیٰ
- الف بعد از واو آخر (وا) : قالوا　　ءامَنوا　　رُدّوا　　تَواصَوْا
- واو پایه‌ی همزه (ؤ) : مُؤْمِنینَ　　عَطاؤُنا　　یُؤاخِذُ
- یاء پایه‌ی همزه (ئ) : قُرِئَ　　اِمْرِئٍ　　یُبْدِئُ　　هَیِّئْ
- الف بعد از تنوین (ـً) : قولًا　　کَریمًا　　غَفورًا
- یاء بعد از تنوین فتحه (ـً ی) : هُدًی　　فَتًی　　مُسَمًّی

۷- این ترکیب‌های قرآنی را با دقت در اتصالات بخوانید.

فَاعْلَمْ　　وَ الْفَجْرِ　　فَاسْتَقِمْ　　اِذَا اتَّسَقَ

مِنَ السَّماءِ اِلَی الْاَرْضِ　　فَاتَّقُوا اللّٰهَ

اِذْ تَبَرَّاَ الَّذینَ اتُّبِعوا مِنَ الَّذینَ اتَّبَعوا

جلسه‌ی دوم

دانش‌آموزان عزیز! برای آشنایی بیش‌تر شما با قرآن کریم، برخی از آیات کتاب درسی به‌صورت ساده ترجمه شده است. این ترجمه‌ها برای مطالعه‌ی آزاد است و نیازی به حفظ آن‌ها نیست. در بخشی از تمرین‌های این کتاب و نیز در کتاب‌های سال‌های آینده با روش صحیح فهم معنای آیات قرآن بیش‌تر آشنا خواهید شد.

نماز در قرآن

این آیات را با نشان دادن خط بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحیمِ

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنونَ ﴿۱﴾ اَلَّذینَ هُمْ فی صَلاتِهِمْ خاشِعونَ ﴿۲﴾

به‌راستی که رستگار شدند مؤمنان. آنان که در نمازشان خاشع و فروتن هستند. سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۱و۲

۲- وَ اَقِمِ الصَّلاةَ اِنَّ الصَّلاةَ تَنْهیٰ عَنِ الْفَحْشاءِ وَ الْمُنْکَرِ

و نماز بخوان زیرا نماز (انسان را) از زشتی‌ها و گناه بازمی‌دارد. سوره‌ی عنکبوت، آیه‌ی ۴۵

۳- رَبِّ اجْعَلْنی مُقیمَ الصَّلاةِ وَ مِنْ ذُرِّیَّتی

پروردگارا من و فرزندانم را از نمازگزاران قرار بده. سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۴۰

۴- یا اَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوا اِذا نودِیَ لِلصَّلاةِ مِنْ یَوْمِ الْجُمُعَةِ

ای کسانی که ایمان آوردید وقتی که برای نماز جمعه فرا خوانده شدید،

فَاسْعَوْا اِلیٰ ذِکْرِ اللّٰهِ

به‌سوی یاد خدا (نماز) بشتابید. سوره‌ی جمعه، آیه‌ی ۹

رَبَّنَا اغْفِرْ لی وَ لِوالِدَیَّ وَ لِلْمُؤْمِنینَ

پروردگارا من و پدر و مادرم و مؤمنان را بیامُرز،

یَوْمَ یَقومُ الْحِسابُ

در روزی که به‌حساب مردم رسیدگی می‌شود. (یعنی روز قیامت)

سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۴۱

رَبَّنا : ... مُؤْمِنینَ : ... یَوْم : ... حِساب : ...

چه خوب است با خواندن این دعای زیبای قرآنی در قنوت نمازهای خود، برای خودمان و پدر و مادر عزیزمان دعا کنیم.

جلسه‌ی سوم

قاعده وقف بر حرکات ـَ ـِ ـُ

همان‌طورکه می‌دانید صداهای آبی ـَ ـِ ـُ در آخر سطر، به هنگام وقف خوانده نمی‌شود. از این پس، این صداها معمولی (یا توپر) نوشته شده است، ولی هنگام وقف خوانده نمی‌شود.

تمرین اول: خوب است عبارات و آیات جلسه‌ی قبل را یک بار دیگر بخوانید و در آخر هرسطر، وقف کنید.

تمرین دوم : این آیات را که درباره‌ی اهمیت نماز است، بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- وَ اَقیمُوا الصَّلاةَ وَ ءاتُوا الزَّکاةَ وَ ارْکَعوا مَعَ الرّاکِعینَ ﴿۴۳﴾

و نماز بخوانید و زکات بدهید و با رکوع‌کنندگان (در نماز جماعت) رکوع کنید. سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۴۳

۲- یا بُنَیَّ اَقِمِ الصَّلاةَ وَ أْمُرْ بِالْمَعْروفِ وَ انْهَ عَنِ الْمُنْکَرِ

ای فرزندم برپا دار نماز را و امر کن به کار خوب و نهی کن از کار بد. سوره‌ی لقمان، آیه‌ی ۱۷

۳- قُلْ اِنَّ صَلاتی وَ نُسُکی وَ مَحْیایَ وَ مَماتی لِلّٰهِ رَبِّ الْعالَمینَ ﴿۱۶۲﴾

بگو : قطعاً نماز من و همه‌ی عبادات من و زندگی من و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است. سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۱۶۲

دانش‌آموزان عزیز! تمرین‌های «کار در کلاس» را به کمک هم‌کلاسی خود و با استفاده از ترجمه‌ی آیات درس و دانسته‌های قبلی خود پاسخ دهید. در صورت نیاز می‌توانید به فهرست کلمات پایان کتاب نیز مراجعه کنید.

تمرین اول : معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ اَللّٰه : ☐ خدا ☐ پروردگار

۲ـ رَبّ : ☐ خدا ☐ پروردگار

۳ـ صَلاة : ☐ نماز ☐ روزه

۴ـ رَسول : ☐ پیامبران ☐ پیامبر

۵ـ عالَمینَ : ☐ دانشمندان ☐ جهانیان

تمرین دوم : این ترکیب‌ها و عبارت‌های قرآنی را بخوانید و معنای آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحیمِ

به‌نام ... ... *

۲ـ رَبِّ الْعالَمینَ

... ...

۳ـ رَسولُ اللّٰهِ

... ...

۴ـ یا بُنَیَّ اَقِمِ الصَّلاةَ

ای فرزندم، به‌پا دار ... را

* هر سه نقطه جانشین یک کلمه است.

جلسه‌ی چهارم

انس با قرآن در خانه

قطره اما دریا

پیامبر اعظم صلّی الله علیه و آله:

بهترین شما کسی است که قرآن را بیاموزد و به دیگران نیز آموزش دهد*.

تمرین اول

آیات جلسه‌ی اول و دوم این درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. دقت کنید که درحالت وقف، حرکت آخر عبارت را نخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور حرکتی که هنگام وقف خوانده نمی‌شود، خط بکشید.

۱- حافِظوا عَلَی الصَّلَواتِ — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۳۸

۲- وَ اَنْ اَقیمُوا الصَّلاةَ وَ اتَّقوهُ — سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۷۲

۳- وَ هُمْ عَلیٰ صَلاتِهِمْ یُحافِظونَ ﴿۹۲﴾ — سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۹۲

۴- اَقِمِ الصَّلاةَ لِدُلوكِ الشَّمْسِ اِلیٰ غَسَقِ اللَّیْلِ — سوره‌ی اِسراء، آیه‌ی ۷۸

تمرین سوم

در عبارات تمرین دوم، صدای قبل از حروف ناخوانا را با فلش به ساکن یا تشدید بعد از آن وصل کنید.

(مانند شماره‌ی ۱)

* کتاب مستدرک‌الوسائل، ج ۱، ص ۲۸۸

وَ لَقَدْ ءاتَيْنا لُقْمانَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ لِلّٰهِ وَ مَنْ يَشْكُرْ
فَاِنَّما يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَ مَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ
حَميدٌ ﴿۱۲﴾ وَ اِذْ قالَ لُقْمانُ لِابْنِهِ وَ هُوَ يَعِظُهُ يا بُنَيَّ
لا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظيمٌ ﴿۱۳﴾ وَ وَصَّيْنَا الْاِنْسانَ
بِوالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ اُمُّهُ وَهْنًا عَلىٰ وَهْنٍ وَ فِصالُهُ فى
عامَيْنِ اَنِ اشْكُرْ لى وَ لِوالِدَيْكَ اِلَيَّ الْمَصيرُ ﴿۱۴﴾
وَ اِنْ جاهَداكَ عَلىٰ اَنْ تُشْرِكَ بى ما لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ
فَلا تُطِعْهُما وَ صاحِبْهُما فِى الدُّنْيا مَعْروفًا وَ اتَّبِعْ
سَبيلَ مَنْ اَنابَ اِلَيَّ ثُمَّ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ
بِما كُنْتُمْ تَعْمَلونَ ﴿۱۵﴾ يا بُنَيَّ اِنَّها اِنْ تَكُ مِثْقالَ حَبَّةٍ
مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فى صَخْرَةٍ اَوْ فِى السَّماواتِ اَوْ
فِى الْاَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ لَطيفٌ خَبيرٌ ﴿۱۶﴾

فعّاليّت

خواندن روزانه‌ی قرآن

همان‌طور که هر روز نماز می‌خوانیم،
چه خوب است هر روز مقداری قرآن نیز بخوانیم.
هر روز مقداری از آیات ۱۲ تا ۱۶ سوره‌ی لقمان را بخوانید. سعی کنید شبیه قرائت الگو (کتاب گویا یا نوار) بخوانید.

تمرین اول: آیات ۱ تا ۶ سوره‌ی تَغابُن را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحیمِ

یُسَبِّحُ لِلّٰهِ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْاَرْضِ
لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ وَ هُوَ عَلیٰ كُلِّ شَیْءٍ قَدیرٌ
۱ هُوَ الَّذی خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كافِرٌ وَ مِنْكُمْ مُؤْمِنٌ
وَ اللّٰهُ بِما تَعْمَلونَ بَصیرٌ ۲ خَلَقَ السَّماواتِ
وَ الْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَ صَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ
وَ اِلَیْهِ الْمَصیرُ ۳ یَعْلَمُ ما فِی السَّماواتِ وَ الْاَرْضِ
وَ یَعْلَمُ ما تُسِرّونَ وَ ما تُعْلِنونَ وَ اللّٰهُ عَلیمٌ
بِذاتِ الصُّدورِ ۴ اَلَمْ یَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذینَ كَفَروا مِنْ
قَبْلُ فَذاقوا وَبالَ اَمْرِهِمْ وَ لَهُمْ عَذابٌ اَلیمٌ ۵
ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كانَتْ تَأْتیهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَیِّناتِ فَقالوا
اَبَشَرٌ یَهْدونَنا فَكَفَروا وَ تَوَلَّوْا وَ اسْتَغْنَی اللّٰهُ
وَ اللّٰهُ غَنِیٌّ حَمیدٌ ۶

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلم، یک یا چند سطر از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

وَ اللّٰهُ بِما تَعْمَلونَ بَصیرٌ

خدا هر کاری را که می‌کنید، می‌بیند.

سوره‌ی تَغابُن، آیه‌ی ۲

آیا می‌توانید سیب خود را در جایی بخورید که هیچ‌کس نبیند؟!

به‌نظر شما کسی موفق می‌شود؟

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

قاعده وقف بر حرکات ـً ـٍ ـٌ

همان‌طور که می‌دانید، صداهای آبی ـً ـٍ ـٌ در آخر هر سطر خوانده نمی‌شوند. از این پس، این صداها معمولی نوشته شده است، ولی مانند گذشته، هنگام وقف خوانده نمی‌شوند.

تمرین اوّل

قرائت آیات درس را از کتاب گویا یا نوار گوش کنید؛ با نشان دادن خط، همراه با نوار بخوانید و به وقف بر حرکات ـً ـٍ ـٌ توجه کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید و به ترجمه‌ی آن توجه کنید.

۱- وَ اللّٰهُ سَمیعٌ عَلیمٌ ﴿۲۲۴﴾ سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۲۴

و خدا شنوای دانا است.

۲- وَ کانَ اللّٰهُ سَمیعًا بَصیرًا ﴿۱۳۴﴾ سوره‌ی نِساء، آیه‌ی ۱۳۴

و خدا شنوای بینا است.

۳- وَ کانَ اللّٰهُ عَلیٰ کُلِّ شَیْءٍ قَدیرًا ﴿۲۷﴾ سوره‌ی اَحزاب، آیه‌ی ۲۷

و خدا بر هر چیز توانا است.

۴- وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنینَ وَ الْمُؤْمِناتِ جَنّاتٍ سوره‌ی توبه، آیه‌ی ۷۲

خدا مردان و زنان مؤمن را به بهشت‌های (زیبا و پرنعمت) وعده داده است.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید :

۱ـ سَـمیـع : ☐ شنوا ☐ دانا

۲ـ عَـلیـم : ☐ شنوا ☐ دانا

۳ـ بَـصـیـر : ☐ توانا ☐ بینا

۴ـ قَـدیـر : ☐ توانا ☐ بینا

تمرین دوم

این دو عبارت قرآنی را بخوانید و با استفاده از معنای کلمات آموخته شده ، ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ اِنَّ اللّٰـهَ عَـلیـمٌ قَـدیـرٌ ﴿۷۰﴾ سوره‌ی نَحل، آیه‌ی ۷۰

قطعاً ... ... یِ ... است.

۲ـ وَ هُـوَ الـسَّـمیـعُ الْـبَـصـیـرُ ﴿۱۱﴾ سوره‌ی شوری، آیه‌ی ۱۱

و او ... یِ ... است.

جلسه‌ی سوم

انس با قرآن در خانه

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

برتری قرآن بر دیگر سخنان، هم‌چون برتری خداست بر خلقش*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. دقّت کنید در حالت وقف، حرکت آخر عبارت را نخوانید.
خوب است آیات درس را شبیه قرائت الگو (کتاب گویا یا نوار) تمرین کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور حرکاتی که هنگام وقف خوانده نمی‌شود، خط بکشید.

۱- خُلِقَ الْاِنْسانُ مِنْ عَجَلٍ — سوره‌ی انبیاء، آیه‌ی ۳۷

۲- وَ اعْلَموا اَنَّ اللّٰهَ بِما تَعْمَلونَ بَصیرٌ ﴿۲۳۳﴾ — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۳۳

۳- اِنَّ الشَّیْطانَ کانَ لِلْاِنْسانِ عَدُوًّا مُبینًا — سوره‌ی اِسراء، آیه‌ی ۵۳

تمرین سوم

در عبارات تمرین دوم، صدای قبل از حروف ناخوانا را با فلش به ساکن یا تشدید وصل کنید.

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۷ تا ۱۴ سوره‌ی تَغابُن را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید.
سعی کنید شبیه قرائت الگو (کتاب گویا یا نوار) بخوانید.

* کتاب میزانُ‌الحِکمه، حدیث ۱۶۴۳۲

زَعَمَ الَّذينَ كَفَروا اَنْ لَنْ يُبْعَثوا قُلْ بَلىٰ وَ رَبّى لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ
لَتُنَبَّؤُنَّ بِما عَمِلْتُمْ وَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسيرٌ ۝٧ فَاٰمِنوا
بِاللّٰهِ وَ رَسولِهى وَ النّورِ الَّذى اَنْزَلْنا وَ اللّٰهُ بِما تَعْمَلونَ
خَبيرٌ ۝٨ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذٰلِكَ يَوْمُ التَّغابُنِ
وَ مَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَ يَعْمَلْ صالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئاتِهى وَ
يُدْخِلْهُ جَنّاتٍ تَجْرى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهارُ خالِدينَ فيها اَبَدًا
ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظيمُ ۝٩ وَ الَّذينَ كَفَروا وَ كَذَّبوا بِاٰياتِنا
اُولٰئِكَ اَصْحابُ النّارِ خالِدينَ فيها وَ بِئْسَ الْمَصيرُ ۝١٠ ما
اَصابَ مِنْ مُصيبَةٍ اِلّا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَ مَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ يَهْدِ قَلْبَهو
وَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَليمٌ ۝١١ وَ اَطيعُوا اللّٰهَ وَ اَطيعُوا الرَّسولَ
فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاِنَّما عَلىٰ رَسولِنَا الْبَلاغُ الْمُبينُ ۝١٢ اَللّٰهُ
لا اِلٰهَ اِلّا هُوَ وَ عَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنونَ ۝١٣ يا اَيُّهَا الَّذينَ
ءامَنوا اِنَّ مِنْ اَزْواجِكُمْ وَ اَوْلادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَروهُمْ
وَ اِنْ تَعْفوا وَ تَصْفَحوا وَ تَغْفِروا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفورٌ رَحيمٌ ۝١٤

تمرین اول: آیات ۳۴ تا ۳۸ سوره‌ی ابراهیم را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

وَ ءاتاكُمْ مِنْ كُلِّ ما سَاَلْتُموهُ وَ اِنْ تَعُدّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ
لا تُحْصوها اِنَّ الْاِنْسانَ لَظَلومٌ كَفّارٌ ﴿۳۴﴾ وَاِذْ قالَ اِبْراهيمُ
رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا الْبَلَدَ ءامِنًا وَ اجْنُبْنى وَ بَنِىَّ اَنْ
نَعْبُدَ الْاَصْنامَ ﴿۳۵﴾ رَبِّ اِنَّهُنَّ اَضْلَلْنَ كَثيرًا مِنَ النّاسِ
فَمَنْ تَبِعَنى فَاِنَّهُ مِنّى وَ مَنْ عَصانى فَاِنَّكَ غَفورٌ
رَحيمٌ ﴿۳۶﴾ رَبَّنا اِنّى اَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتى بِوادٍ غَيْرِ ذى
زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنا لِيُقيمُوا الصَّلاةَ
فَاجْعَلْ اَفْئِدَةً مِنَ النّاسِ تَهْوى اِلَيْهِمْ وَ ارْزُقْهُمْ
مِنَ الثَّمَراتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرونَ ﴿۳۷﴾ رَبَّنا اِنَّكَ
تَعْلَمُ ما نُخْفى وَ ما نُعْلِنُ وَ ما يَخْفىٰ عَلَى اللّٰهِ مِنْ
شَىْءٍ فِى الْاَرْضِ وَ لا فِى السَّماءِ ﴿۳۸﴾

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلم، یک یا چند سطر از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

پیام قرآنی

وَ اِنْ تَعُدّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ لا تُحْصوها

اگر بخواهید نعمت‌های خدا را بشمارید

آن‌قدر زیاد است که نمی‌توانید.

سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۳۴

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

قاعده وقف بر ـهٖ و ، ـهٗ و، ـهٖ ی، ـهٗ ی

همان‌طور که می‌دانید، صداهای آبی «ـهٖ و ، ـهٗ ی» در آخر سطر خوانده نمی‌شوند. از این پس، این صداها معمولی نوشته می‌شود، ولی مانند گذشته، هنگام وقف خوانده نمی‌شود.

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا یا نوار گوش کنید، با نشان دادن خط، همراه با کتاب گویا یا نوار بخوانید و به وقف بر حرکات توجّه کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجّه کنید.

۱- اَطیعُوا اللّٰهَ وَ رَسولَهٗ سوره‌ی اَنفال، آیه‌ی ۲۰

اطاعت کنید از خدا و پیامبرش.

۲- فَلَهٗ اَجْرُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۱۲

پس پاداش او نزد پروردگارش است.

۳- اَلَیْسَ اللّٰهُ بِکافٍ عَبْدَهٗ سوره‌ی زُمَر، آیه‌ی ۳۶

آیا خدا کافی نیست برای بنده‌اش؟

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل معنای صحیح را علامت بزنید :

۱ـ اَجْـر : ☐ پاداش ☐ پاداش‌ها

۲ـ اَطیـعوا : ☐ اطاعت کنید ☐ اطاعت کردند

۳ـ عَـبْـد : ☐ بندگان ☐ بنده

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و با استفاده از معنای کلمات آموخته شده، ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ قـالَ اِنّـی عَـبْـدُ الـلّٰـهِ — سوره‌ی مریم، آیه‌ی ۳۰

گفت : قطعاً من ... ی ... هستم.

۲ـ اِنْ اَجْـرِیَ اِلّا عَـلـیٰ رَبِّ الْـعالَـمیـنَ ﴿۱۰۹﴾ — سوره‌ی شعراء، آیه‌ی ۱۰۹

نیست ... من ... بر ... ...

۳ـ قُـلْ اَطیـعُـوا الـلّٰـهَ وَ اَطیـعُـوا الـرَّسـولَ — سوره‌ی نور، آیه‌ی ۵۴

بگو ... از ... و ... از ... .

قطره اما دریا

امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السّلام:

قرآن هرچه خوانده و شنیده شود، هرگز کهنه نمی‌شود. *

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. دقت کنید در حالت وقف، حرکت آخر عبارت را نخوانید.
خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و شبیه آن قرائت کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور حرکاتی که هنگام وقف خوانده نمی‌شوند، خط بکشید.

۱- نَبِّئْنا بِتَأْوِيلِهِ — سوره‌ی یوسُف، آیه‌ی ۳۶

۲- فَاَسَرَّها يوسُفُ فی نَفسِهِ — سوره‌ی یوسُف، آیه‌ی ۷۷

۳- وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ — سوره‌ی طلاق، آیه‌ی ۳

۴- فَبَشِّرْ عِبادِ ﴿۱۷﴾ الَّذينَ يَسْتَمِعونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعونَ اَحْسَنَهُ — سوره‌ی زُمر، آیه‌ی ۱۷ و ۱۸

تمرین سوم

در عبارات تمرین فوق، صدای قبل از حروف ناخوانا را با فلش به ساکن یا تشدید بعد از آن‌ها وصل کنید.

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۳۹ تا ۴۸ سوره‌ی ابراهیم را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید و سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* کتاب نهج‌البلاغه، خطبه‌ی ۱۷۶

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذی وَهَبَ لی عَلَی الْکِبَرِ اِسْماعیلَ وَ اِسْحاقَ
اِنَّ رَبّی لَسَمیعُ الدُّعاءِ ﴿۳۹﴾ رَبِّ اجْعَلْنی مُقیمَ الصَّلاةِ وَ
مِنْ ذُرِّیَّتی رَبَّنا وَ تَقَبَّلْ دُعاءِ ﴿۴۰﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لی وَ لِوالِدَیَّ
وَ لِلْمُؤْمِنینَ یَوْمَ یَقومُ الْحِسابُ ﴿۴۱﴾ وَ لا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ
غافِلًا عَمّا یَعْمَلُ الظّالِمونَ اِنَّما یُؤَخِّرُهُمْ لِیَوْمٍ تَشْخَصُ
فیهِ الْاَبْصارُ ﴿۴۲﴾ مُهْطِعینَ مُقْنِعی رُئوسِهِمْ لا یَرْتَدُّ
اِلَیْهِمْ طَرْفُهُمْ وَ اَفْئِدَتُهُمْ هَواءٌ ﴿۴۳﴾ وَ اَنْذِرِ النّاسَ یَوْمَ
یَأْتیهِمُ الْعَذابُ فَیَقولُ الَّذینَ ظَلَموا رَبَّنا اَخِّرْنا
اِلیٰ اَجَلٍ قَریبٍ نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَ نَتَّبِعِ الرُّسُلَ اَوَلَمْ
تَکونوا اَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلُ ما لَکُمْ مِنْ زَوالٍ ﴿۴۴﴾ وَ سَکَنْتُمْ
فی مَساکِنِ الَّذینَ ظَلَموا اَنْفُسَهُمْ وَ تَبَیَّنَ لَکُمْ کَیْفَ
فَعَلْنا بِهِمْ وَ ضَرَبْنا لَکُمُ الْاَمْثالَ ﴿۴۵﴾ وَ قَدْ مَکَروا مَکْرَهُمْ
وَ عِنْدَ اللّٰهِ مَکْرُهُمْ وَ اِنْ کانَ مَکْرُهُمْ لِتَزولَ مِنْهُ الْجِبالُ ﴿۴۶﴾
فَلا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ رُسُلَهُ اِنَّ اللّٰهَ عَزیزٌ
ذُو انْتِقامٍ ﴿۴۷﴾ یَوْمَ تُبَدَّلُ الْاَرْضُ غَیْرَ الْاَرْضِ وَ السَّماواتُ
وَ بَرَزوا لِلّٰهِ الْواحِدِ الْقَهّارِ ﴿۴۸﴾

تمرین اول: آیات ۱ تا ۲۶ سوره‌ی واقعه را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحیمِ

اِذا وَقَعَتِ الْواقِعَةُ ﴿۱﴾ لَیْسَ لِوَقْعَتِها کاذِبَةٌ ﴿۲﴾ خافِضَةٌ
رافِعَةٌ ﴿۳﴾ اِذا رُجَّتِ الْاَرْضُ رَجًّا ﴿۴﴾ وَ بُسَّتِ الْجِبالُ بَسًّا
﴿۵﴾ فَکانَتْ هَباءً مُنْبَثًّا ﴿۶﴾ وَ کُنْتُمْ اَزْواجًا ثَلاثَةً ﴿۷﴾ فَاَصْحابُ
الْمَیْمَنَةِ ما اَصْحابُ الْمَیْمَنَةِ ﴿۸﴾ وَ اَصْحابُ الْمَشْاَمَةِ ما
اَصْحابُ الْمَشْاَمَةِ ﴿۹﴾ وَ السّابِقونَ السّابِقونَ ﴿۱۰﴾ اُولٰئِکَ
الْمُقَرَّبونَ ﴿۱۱﴾ فی جَنّاتِ النَّعیمِ ﴿۱۲﴾ ثُلَّةٌ مِنَ الْاَوَّلینَ ﴿۱۳﴾
وَ قَلیلٌ مِنَ الْاٰخِرینَ ﴿۱۴﴾ عَلیٰ سُرُرٍ مَوْضونَةٍ ﴿۱۵﴾ مُتَّکِئینَ
عَلَیْها مُتَقابِلینَ ﴿۱۶﴾ یَطوفُ عَلَیْهِمْ وِلْدانٌ مُخَلَّدونَ ﴿۱۷﴾
بِاَکْوابٍ وَ اَباریقَ وَ کَأْسٍ مِنْ مَعینٍ ﴿۱۸﴾ لا یُصَدَّعونَ عَنْها
وَ لا یُنْزِفونَ ﴿۱۹﴾ وَ فاکِهَةٍ مِمّا یَتَخَیَّرونَ ﴿۲۰﴾ وَ لَحْمِ طَیْرٍ مِمّا
یَشْتَهونَ ﴿۲۱﴾ وَ حورٌ عینٌ ﴿۲۲﴾ کَاَمْثالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَکْنونِ ﴿۲۳﴾
جَزاءً بِما کانوا یَعْمَلونَ ﴿۲۴﴾ لا یَسْمَعونَ فیها لَغْوًا
وَ لا تَأْثیمًا ﴿۲۵﴾ اِلّا قیلًا سَلامًا سَلامًا ﴿۲۶﴾

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلّم، یک یا چند سطر از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

قصه‌ی قرآنی

حرف‌های آسمانی*

مرد بت‌پرست آهسته کفش‌هایش را پوشید و به اطراف نگاه کرد تا دشمنان پیامبر، او را نبینند. می‌خواست در تاریکی شب به نزدیکی خانه‌ی پیامبر برود و صدای قرآن خواندن او را از نزدیک بشنود. وقتی از پیچ کوچه گذشت چند نفر از بت‌پرستانِ ثروتمند مکّه را دید که با هم صحبت می‌کردند.

یکی از آن‌ها می‌گفت: من شنیده‌ام بعضی از مردم شب‌ها برای شنیدن صدای محمّد، به نزدیکی خانه‌ی او می‌روند؛ ما باید جلوی این کار را بگیریم.

دیگری می‌گفت: من تا حالا سه نفر را شلاق زده‌ام، باز هم اگر ببینم کسی به آن‌جا رفته است او را سخت تنبیه می‌کنم!

آن مرد آرام آرام از آن‌ها فاصله گرفت و بدون آن که او را ببینند در تاریکی شب ناپدید شد. او می‌خواست هر طور شده در آن شب خود را به نزدیک خانه‌ی پیامبر برساند و سخنان او را با گوش خود بشنود.

از خانه‌ی پیامبر صدای دل‌نشینی به گوش می‌رسید: «رَبَّنا اِنَّكَ تَعْلَمُ ما نُخْفی وَ ما نُعْلِنُ»**

آن‌چه پیامبر می‌خواند مثل صدای جویبار لطیف بود. آن مرد چشم‌هایش را بست و خوب گوش کرد. حرف‌ها آن‌قدر زیبا و عمیق بود که او احساس کرد سخنان پیامبر او را به سوی آسمان می‌برد. با خودش گفت: هرگز یک انسان نمی‌تواند سخنانی این چنین زیبا بگوید!

چشم‌هایش را باز کرد و به آسمان خیره شد، ماه می‌درخشید و ستارگان چشمک می‌زدند. مرد بت‌پرست از جایش بلند شد و زیر لب گفت: با آن که به‌راستی نمی‌دانم او پیامبر است یا نه، اما این حرف‌ها چیزی جز حرف‌های آسمانی نیست!

ناگهان به یاد دوستان بت‌پرستِ خود افتاد. به اطرافش نگاه کرد و در تاریکیِ کوچه، سایه‌هایی را دید. با شنیدن آیات قرآنی ترسش فرو ریخته بود. بلند شد و به سوی سایه‌ها رفت. چند نفر با صورت‌های پوشیده در گوشه‌ای نشسته بودند. به طرف آن‌ها رفت و گفت: شما این‌جا چه می‌کنید؟ آیا شما هم برای شنیدن سخنان خدا از زبان محمّد به این‌جا آمده‌اید؟!

صدایی در تاریکی به گوش رسید: آری! صدای او را شنیدیم، به همه‌ی خدایان سوگند که هرگز سخنی این چنین نشنیده‌ایم!

مردِ بت‌پرست نزدیک‌تر رفت و پارچه‌ی روی صورت یکی از آن‌ها را برداشت و او را شناخت. هر دو به یکدیگر خیره شدند.

* به نقل از کتاب آموزش قرآن (۳) اداره‌ی کل پرورشی بنیاد شهید انقلاب اسلامی.

** پروردگارا! تو می‌دانی آن‌چه راکه ما پنهان و یا آشکار می‌کنیم ـــ سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۳۸.

مردِ بت‌پرست گفت : من از ترس شما پنهانی به این‌جا آمده‌ام.

دوستش گفت : ما هم پنهانی آمده‌ایم.

حالا چند مرد در کنار هم ایستاده بودند و از یکدیگر نمی‌ترسیدند. یکی از آن‌ها گفت : دوستان، آیا شما هم حقیقتی بزرگ را در سخنانِ محمّد احساس می‌کنید؟

همه با هم پاسخ دادند : آری!

قاعده وقف بر «ـة، ة»

همان‌طور که می‌دانید، نقطه‌های آبی (یا توخالی) «ـة ، ة» در هنگام وقف خوانده نمی‌شود. از این پس، این نقطه‌ها معمولی نوشته می‌شود، ولی مانند گذشته، این نقطه‌ها و حرکت آن هنگام وقف خوانده نمی‌شود.

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید، با نشان دادن خط، همراه با نوار بخوانید و به وقف بر «ـة» و«ة» توجه کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- وَ اَرْضُ اللّٰهِ واسِعَةٌ سوره‌ی زُمَر، آیه‌ی ۱۰

و زمین خدا وسیع و پهناور است.

۲- عالِمُ الْغَیْبِ وَ الشَّهادَةِ سوره‌ی حَشر، آیه‌ی ۲۲

دانای نهان و آشکار

۳- کَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلیلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً کَثیرَةً بِاِذْنِ اللّٰهِ سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۴۹

چه بسیار گروه کمی که پیروز شوند بر گروهی بسیار، با خواست و اجازه‌ی خدا.

۴- وُجوهٌ یَوْمَئِذٍ ناعِمَةٌ ﴿۸﴾ لِسَعْیِها راضِیَةٌ ﴿۹﴾
فی جَنَّةٍ عالِیَةٍ ﴿۱۰﴾ لاتَسْمَعُ فیها لاغِیَةً ﴿۱۱﴾ سوره‌ی غاشیه، آیه‌ی ۸ تا ۱۱

چهره‌هایی در آن روز شاداب و با طراوتند ﴿۸﴾ و از سعی و تلاش خود خشنودند ﴿۹﴾
و در بهشتی عالی جای دارند ﴿۱۰﴾ که در آن هیچ سخن لغو و بیهوده‌ای نمی‌شنوند. ﴿۱۱﴾

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ اَرْض : ☐ آسمان ☐ زمین

۲ـ عالِم : ☐ دانا ☐ توانا

۳ـ غَیْب : ☐ نهان ☐ آشکار

۴ـ قَلیل، قَلیلَة : ☐ کم ☐ بسیار

۵ـ کَثیر، کَثیرَة : ☐ کم ☐ بسیار

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ اذْکُرْ رَبَّکَ کَثیرًا — سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۴۱

و یاد کن ... ت را ...

۲ـ قُلْ مَتاعُ الدُّنْیا قَلیلٌ — سوره‌ی نساء، آیه‌ی ۷۷

بگو بهره و توشه‌ی ... ... است.

۳ـ اِنَّ اللّٰهَ عالِمُ غَیْبِ السَّماواتِ وَ الْاَرْضِ — سوره‌ی فاطِر، آیه‌ی ۳۸

قطعاً ... ... آسمان‌ها و ... است.

قطره اما دریا

رسول گرامی اسلام صلّی‌الله علیه و آله :

هرکه خواهان علم گذشتگان و آیندگان است،

در قرآن کاوش و جست و جو کند.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. دقت کنید قاعده‌ی وقف را در آخر آیات رعایت کنید.
خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و شبیه آن قرائت کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور آن‌چه که هنگام وقف خوانده نمی‌شود، خط بکشید.

۱- وَ رَبُّكَ الْغَفورُ ذُو الرَّحْمَةِ — سوره‌ی کَهف، آیه‌ی ۵۸

۲- فَاِذا نُفِخَ فِی الصّورِ نَفْخَةٌ واحِدَةٌ — سوره‌ی حاقّه، آیه‌ی ۱۳

۳- لِلَّذینَ اَحْسَنوا فی هٰذِهِ الدُّنْیا حَسَنَةٌ — سوره‌ی نحل، آیه‌ی ۳۰

تمرین سوم

در عبارات تمرین فوق، دور حروف ناخوانا خط بکشید.

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۲۷ تا ۵۷ سوره‌ی واقعه را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید.
سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* کتاب کَنزُالعُمّال، ج ۱، ص ۵۴۸

وَ اَصْحابُ الْيَمينِ ما اَصْحابُ الْيَمينِ ﴿۲۷﴾ فى سِدْرٍ مَخْضودٍ
﴿۲۸﴾ وَ طَلْحٍ مَنْضودٍ ﴿۲۹﴾ وَ ظِلٍّ مَمْدودٍ ﴿۳۰﴾ وَ ماءٍ مَسْكوبٍ ﴿۳۱﴾ وَ
فاكِهَةٍ كَثيرَةٍ ﴿۳۲﴾ لا مَقْطوعَةٍ وَ لا مَمْنوعَةٍ ﴿۳۳﴾ وَ فُرُشٍ
مَرْفوعَةٍ ﴿۳۴﴾ اِنّا اَنْشَأْناهُنَّ اِنْشاءً* ﴿۳۵﴾ فَجَعَلْناهُنَّ اَبْكارًا ﴿۳۶﴾
عُرُبًا اَتْرابًا ﴿۳۷﴾ لِاَصْحابِ الْيَمينِ ﴿۳۸﴾ ثُلَّةٌ مِنَ الْاَوَّلينَ ﴿۳۹﴾ وَ
ثُلَّةٌ مِنَ الْاٰخِرينَ ﴿۴۰﴾ وَ اَصْحابُ الشِّمالِ ما اَصْحابُ الشِّمالِ
﴿۴۱﴾ فى سَمومٍ وَ حَميمٍ ﴿۴۲﴾ وَ ظِلٍّ مِنْ يَحْموم ﴿۴۳﴾ لا بارِدٍ وَ لا
كَريمٍ ﴿۴۴﴾ اِنَّهُمْ كانوا قَبْلَ ذٰلِكَ مُتْرَفينَ ﴿۴۵﴾ وَ كانوا يُصِرّونَ
عَلَى الْحِنْثِ الْعَظيمِ ﴿۴۶﴾ وَ كانوا يَقولونَ اَ اِذا مِتْنا وَ كُنّا
تُرابًا وَ عِظامًا اَ اِنّا لَمَبْعوثونَ ﴿۴۷﴾ اَوَ ءاباؤُنَا الْاَوَّلونَ ﴿۴۸﴾
قُلْ اِنَّ الْاَوَّلينَ وَ الْاٰخِرينَ ﴿۴۹﴾ لَمَجْموعونَ اِلىٰ ميقاتِ يَوْمٍ
مَعْلوم ﴿۵۰﴾ ثُمَّ اِنَّكُمْ اَيُّهَا الضّالّونَ الْمُكَذِّبونَ ﴿۵۱﴾ لَاٰكِلونَ
مِنْ شَجَرٍ مِنْ زَقّوم ﴿۵۲﴾ فَمالِئونَ مِنْهَا الْبُطونَ ﴿۵۳﴾ فَشارِبونَ
عَلَيْهِ مِنَ الْحَميمِ ﴿۵۴﴾ فَشارِبونَ شُرْبَ الْهيمِ ﴿۵۵﴾ هٰذا نُزُلُهُمْ
يَوْمَ الدّينِ ﴿۵۶﴾ نَحْنُ خَلَقْناكُمْ فَلَوْلا تُصَدِّقونَ ﴿۵۷﴾

* هنگام وقف به صورت «انشاءا» خوانده می‌شود.

تمرین اول: آیات ۱۰۲ تا ۱۰۵ سوره‌ی آلِ عِمران را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

یا اَیُّهَا الَّذینَ ءامَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقاتِهِ وَ لا تَموتُنَّ
اِلّا وَ اَنْتُمْ مُسْلِمونَ ﴿۱۰۲﴾ وَ اعْتَصِموا بِحَبْلِ اللّٰهِ
جَميعًا وَ لا تَفَرَّقوا وَ اذْكُروا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ
اِذْ كُنْتُمْ اَعْداءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهِ اِخْوانًا وَ كُنْتُمْ عَلىٰ شَفا حُفْرَةٍ مِنَ النّارِ
فَاَنْقَذَكُمْ مِنْها كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ ءاياتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدونَ ﴿۱۰۳﴾ وَ لْتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَدْعونَ
اِلَى الْخَيْرِ وَ يَأْمُرونَ بِالْمَعْروفِ وَ يَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَ اُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحونَ ﴿۱۰۴﴾ وَ لا
تَكونوا كَالَّذينَ تَفَرَّقوا وَ اخْتَلَفوا مِنْ بَعْدِ ما
جاءَهُمُ الْبَيِّناتُ وَ اُولٰئِكَ لَهُمْ عَذابٌ عَظيمٌ ﴿۱۰۵﴾

تمرین دوم: در صورت امکان آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با نوار بخوانید. سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

پیام قرآنی

وَ اعْتَصِموا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَميعًا وَ لا تَفَرَّقوا

همه با هم به ریسمان الهی چنگ بزنید و پراکنده نشوید.

سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۱۰۳

حَبْل : ریسمان جَميعًا : همه با هم

حَبْلِ اللّٰهِ : ... ...

به نظر شما منظور از «حَبْلِ اللّٰه» (ریسمان خدا) چیست؟

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

حروف مُقَطَّعه

در آغاز ۲۹ سوره‌ی قرآن، حروفی آمده که اغلب به صورت کلمه نوشته شده است، ولی هر یک از آن حروف با اسم الفبایی خود خوانده می‌شود، مانند : «الم» که خوانده می‌شود «اَلِف لام میم».

توجه کنید در حروف مُقَطَّعه، چهار حرف «ح، ر، هـ، ی» به صورت «حا، را، ها، یا» خوانده می‌شود.

به نحوه‌ی خواندن این حروف مُقَطَّعه توجه کنید :

ن ← نون

طه ← طا ها

حم ← حا میم

طسم ← طا سین میم

الـمر ← اَلِف لام میم را

کهیعص ← کاف ها یا عَیْن صاد

«عین» به صورت «عَیْن» خوانده می‌شود.

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

این آیات شریف را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱ـ الـر ﴿۱﴾ تِلْكَ ءايـاتُ الْكِتابِ الْحَكيمِ ﴿۲﴾ سوره‌ی یونُس

الف لام را ﴿۱﴾ این آیات کتاب حکمت*آمیز است. ﴿۲﴾

۲ـ حـم ﴿۱﴾ تَنْزيلُ الْكِتابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزيزِ الْحَكيمِ ﴿۲﴾ سوره‌ی جاثیه

حا میم ﴿۱﴾ نازل کردن این کتاب از سوی خداوند با عزّت و حکیم است. ﴿۲﴾

۳ـ یس ﴿۱﴾ وَالْقُرْءانِ الْحَكيمِ ﴿۲﴾

یاسین ﴿۱﴾ سوگند به قرآن حکمت‌آمیز ﴿۲﴾

اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلينَ ﴿۳﴾

قطعاً تو از پیامبران هستی ﴿۳﴾

عَلىٰ صِراطٍ مُسْتَقيمٍ ﴿۴﴾ سوره‌ی یاسین

در راه راست هستی. ﴿۴﴾

* حکمت: سخنان کاملاً صحیح و درست.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ مُرْسَلینَ : ☐ پیامبران ☐ دانشمندان

۲ـ صِراط : ☐ راه ☐ راست

۳ـ مُسْتَقیم : ☐ راه ☐ راست

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ سَلامٌ عَلَی الْمُرْسَلینَ ﴿۱۸۱﴾ سوره‌ی صافّات، آیه‌ی ۱۸۱

... بر ...

۲ـ هٰذا صِراطٌ مُسْتَقیمٌ ﴿۵۱﴾ سوره‌ی آل عِمران، آیه‌ی ۵۱

این ... ... است.

۳ـ الـمر تِلْكَ ءایاتُ الْكِتابِ سوره‌ی رَعد، آیه‌ی ۱

الف لام میم را، این ... ... است.

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

قرآن ریسمان خدا، نور آشکار و شفایی سودمند است، پس آن را بخوانید؛

زیرا خدای بزرگ برای هر حرف آن، ۱۰ پاداش نیکو به شما می‌دهد*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید؛ خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و شبیه آن قرائت کنید.

تمرین دوم

با توجه به حروف مقطّعه، آیات زیر را بخوانید.

۱- ق وَ الْقُرْءانِ الْمَجیدِ ﴿۱﴾ — سوره‌ی قاف

۲- طس تِلْكَ ءایاتُ الْقُرْءانِ وَ كِتابٍ مُبینٍ ﴿۱﴾ — سوره‌ی نمل

۳- الم ﴿۱﴾ اَللّٰهُ لا اِلٰهَ اِلّا هُوَ الْحَیُّ الْقَیّومُ ﴿۲﴾ — سوره‌ی آل عِمران

۴- المص ﴿۱﴾ كِتابٌ اُنْزِلَ اِلَیْكَ فَلا یَكُنْ فی صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ — سوره‌ی اَعراف

تمرین سوم

حروف مقطّعه آیات فوق را همان‌طور که می‌خوانید، بنویسید.

ق ← ...

طس ← ... ...

الم ← ... ...

المص ← ... ...

حم عسق ← ... ...

* بِحارالاَنوار، ج ۹۲، ص ۱۹

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجوهٌ وَ تَسْوَدُّ وُجوهٌ فَاَمَّا الَّذينَ اسْوَدَّتْ
وُجوهُهُمْ اَكَفَرْتُمْ بَعْدَ ايمانِكُمْ فَذوقُوا الْعَذابَ بِما كُنْتُمْ
تَكْفُرونَ ﴿۱۰۶﴾ وَ اَمَّا الَّذينَ ابْيَضَّتْ وُجوهُهُمْ فَفي رَحْمَةِ اللّٰهِ
هُمْ فيها خالِدونَ ﴿۱۰۷﴾ تِلْكَ ءاياتُ اللّٰهِ نَتْلوها عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَ
مَا اللّٰهُ يُريدُ ظُلْمًا لِلْعالَمينَ ﴿۱۰۸﴾ وَ لِلّٰهِ ما فِي السَّماواتِ وَ ما
فِي الْاَرْضِ وَ اِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمورُ ﴿۱۰۹﴾ كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ
لِلنّاسِ تَأْمُرونَ بِالْمَعْروفِ وَ تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ تُؤْمِنونَ
بِاللّٰهِ وَ لَوْ ءامَنَ اَهْلُ الْكِتابِ لَكانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنونَ
وَ اَكْثَرُهُمُ الْفاسِقونَ ﴿۱۱۰﴾ لَنْ يَضُرّوكُمْ اِلّا اَذًى وَ اِنْ يُقاتِلوكُمْ
يُوَلّوكُمُ الْاَدْبارَ ثُمَّ لا يُنْصَرونَ ﴿۱۱۱﴾ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ
اَيْنَ ما ثُقِفوا اِلّا بِحَبْلٍ مِنَ اللّٰهِ وَ حَبْلٍ مِنَ النّاسِ وَ باؤا
بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ وَ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
كانوا يَكْفُرونَ بِئاياتِ اللّٰهِ وَ يَقْتُلونَ الْاَنْبِياءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ذٰلِكَ
بِما عَصَوْا وَ كانوا يَعْتَدونَ ﴿۱۱۲﴾

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۱۰۶ تا ۱۱۲ سوره‌ی آل‌عِمران را بخوانید.
سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

تمرین اول: آیات ۷۶ تا ۸۳ سوره‌ی اِسراء را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

وَ اِنْ كادوا لَيَسْتَفِزّونَكَ مِنَ الْاَرْضِ لِيُخْرِجوكَ مِنْها
وَ اِذًا لا يَلْبَثونَ خِلافَكَ اِلّا قَليلًا ﴿۷۶﴾ سُنَّةَ مَنْ قَدْ
اَرْسَلْنا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنا وَ لا تَجِدُ لِسُنَّتِنا تَحْويلًا
﴿۷۷﴾ اَقِمِ الصَّلاةَ لِدُلوكِ الشَّمْسِ اِلىٰ غَسَقِ الَّيْلِ وَ
قُرْءانَ الْفَجْرِ اِنَّ قُرْءانَ الْفَجْرِ كانَ مَشْهودًا ﴿۷۸﴾ وَ مِنَ الَّيْلِ
فَتَهَجَّدْ بِهِ نافِلَةً لَكَ عَسىٰ اَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقامًا
مَحْمودًا ﴿۷۹﴾ وَ قُلْ رَبِّ اَدْخِلْني مُدْخَلَ صِدْقٍ وَ اَخْرِجْني
مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطانًا نَصيرًا ﴿۸۰﴾
وَ قُلْ جاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْباطِلُ اِنَّ الْباطِلَ كانَ زَهوقًا ﴿۸۱﴾
وَ نُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْءانِ ما هُوَ شِفاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنينَ
وَ لا يَزيدُ الظّالِمينَ اِلّا خَسارًا ﴿۸۲﴾ وَ اِذا اَنْعَمْنا عَلَى الْاِنْسانِ
اَعْرَضَ وَ نَـٔا بِجانِبِهِ وَ اِذا مَسَّهُ الشَّرُّ كانَ يَـٔوسًا ﴿۸۳﴾

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلم، یک یا چند سطر از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

پیام قرآنی

جاءَ الْـحَـقُّ وَ زَهَـقَ الْـباطِـلُ

حق آمد و باطل نابود شد.

سوره‌ی اِسراء، آیه‌ی ۸۱

دیو چو بیرون رود، فرشته در آید

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

علامت مَد (~)

هرگاه علامت مَد (ـَ) روی صداهای کشیده (آ ، یَ ، وَ) باشد، آن‌ها را بیش‌تر می‌کشیم، مانند :

وَ لَا الضّـآلّـيـنَ

فـيَ اَحْـسَـنِ تَـقْـويـمٍ

اُنْـظُـرُوا اِلـىٰ ثَـمَـرِهِ اِذآ اَثْـمَـرَ

وَ مَـنْ مَـعَـهُ اَجْـمَـعـيـنَ

وَ اُولـٰٓـئِـكَ هُـمُ الْـمُـفْـلِـحونَ

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان‌دادن خط همراه با نوار بخوانید و به کشش صداهای دارای علامت مد دقت کنید.

تمرین دوم

این عبارت قرآنی را با رعایت «قاعده‌ی مد» بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- وَ مـا تَـوْفـيـقـيَ اِلّا بِـالـلّٰـهِ — سوره‌ی هود، آیه‌ی ۸۸

و نیست موفقیت من جز از سوی خدا

۲- رَبَّـنا وَ تَـقَـبَّـلْ دُعـآءِ — سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۴۰

پروردگارا دعای من را قبول کن

۳- اِنَّ الـلّٰـهَ عِـنْـدَهُ اَجْـرٌ عَـظـيـمٌ — سوره‌ی توبه، آیه‌ی ۲۲

قطعاً نزد خدا پاداش بزرگ است.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ عِنْد : ☐ نزد ☐ بزرگ

۲ـ عَظیم : ☐ نزد ☐ بزرگ

۳ـ تَقَبَّلْ : ☐ قبول کن ☐ قبول کرد

تمرین دوم

این دو عبارت قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ اللّٰهُ عِنْدَهٗ اَجْرٌ عَظیمٌ ﴿۱۵﴾

سوره‌ی تَغابُن، آیه‌ی ۱۵

و ... ... او ... ... است.

۲ـ رَبَّنا تَقَبَّلْ مِنّآ اِنَّكَ اَنْتَ السَّميعُ الْعَليمُ ﴿۱۲۷﴾

پروردگارا ... از ما، قطعاً تو ... ي ... هستی.

سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۲۷

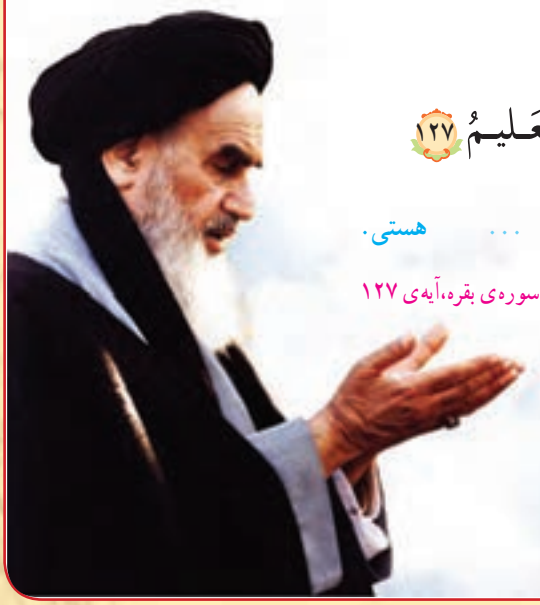

قطره اما دریا

امام رضا علیه‌السّلام در راه سفر به خراسان،

شب‌ها قبل از خواب، قرآن می‌خواندند*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات به کشش صداهای دارای مد دقت کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و «قاعده‌ی مد» را رعایت کنید.

۱- وَ قُلْ اِنّیٓ اَنَا النَّذیرُ الْمُبینُ ﴿۸۹﴾ — سوره‌ی حِجر، آیه‌ی ۸۹

۲- وَ اَحْسِنْ کَما اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَیْكَ — سوره‌ی قصص، آیه‌ی ۷۷

۳- کُلُّ نَفْسٍ ذآئِقَةُ الْمَوْتِ — سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۱۸۵

۴- وَ جَعَلْنَا ابْنَ مَریَمَ وَ اُمَّهٓ ءایَةً — سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۵۰

تمرین سوم

در عبارات تمرین فوق، صدای قبل از حروف ناخوانا را با فلش به ساکن یا تشدید وصل کنید.

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۸۶ تا ۹۵ سوره‌ی اِسراء را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید.
سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* عیونُ اَخبارِ الرِّضا علیه‌السّلام (بِحارُالانوار، ج ۴۹، ص ۹۲)

وَ لَئِنْ شِئْنا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِىٓ اَوْحَيْنا اِلَيْكَ ثُمَّ لا تَجِدُ لَكَ
بِهٖ عَلَيْنا وَكيلًا ﴿۸۶﴾ اِلّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ اِنَّ فَضْلَهٗ كانَ
عَلَيْكَ كَبيرًا ﴿۸۷﴾ قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ
عَلىٰ اَنْ يَأْتوا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْءانِ لا يَأْتونَ بِمِثْلِهٖ وَ لَوْ كانَ
بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهيرًا ﴿۸۸﴾ وَ لَقَدْ صَرَّفْنا لِلنّاسِ فى
هٰذَا الْقُرْءانِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَاَبىٰ اَكْثَرُ النّاسِ اِلّا كُفورًا ﴿۸۹﴾ وَ
قالوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتّىٰ تَفْجُرَ لَنا مِنَ الْاَرْضِ يَنْبوعًا ﴿۹۰﴾
اَوْ تَكونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخيلٍ وَ عِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْاَنْهارَ
خِلالَها تَفْجيرًا ﴿۹۱﴾ اَوْ تُسْقِطَ السَّمآءَ كَما زَعَمْتَ عَلَيْنا
كِسَفًا اَوْ تَأْتِىَ بِاللّٰهِ وَالْمَلآئِكَةِ قَبيلًا ﴿۹۲﴾ اَوْ يَكونَ
لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرُفٍ اَوْ تَرْقىٰ فِى السَّمآءِ وَ لَنْ نُؤْمِنَ
لِرُقِيِّكَ حَتّىٰ تُنَزِّلَ عَلَيْنا كِتابًا نَقْرَؤُهٗ قُلْ سُبْحانَ رَبّى
هَلْ كُنْتُ اِلّا بَشَرًا رَسولًا ﴿۹۳﴾ وَ ما مَنَعَ النّاسَ اَنْ يُؤْمِنوا
اِذْ جاءَهُمُ الْهُدىٰٓ اِلّآ اَنْ قالوٓا اَبَعَثَ اللّٰهُ بَشَرًا رَسولًا ﴿۹۴﴾
قُلْ لَوْ كانَ فِى الْاَرْضِ مَلآئِكَةٌ يَمْشونَ مُطْمَئِنّينَ لَنَزَّلْنا
عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمآءِ مَلَكًا رَسولًا ﴿۹۵﴾

بخشی از آیه‌ی ۴۷ سوره‌ی فُصِّلَت

آشنایی با خط قرآن کریم

دانش‌آموزان عزیز!

خدا را سپاس می‌گوییم که شما می‌توانید به‌تدریج همه‌ی قرآن را بخوانید. از این درس به بعد، آیات هر درس، مانند صفحه‌های قرآن کریم آمده است. از این‌رو خوب است در ابتدا با برخی از ویژگی‌های خطّ قرآن کامل آشنا شوید. این ویژگی‌ها به شرح زیر است.

۱ـ برخی از حروف گاهی به شکل دیگری نوشته شده است؛ مانند :

م ← مـ ک ← ک ر ← ر

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

لِیَومِ　　عَلَیهِم　　اَسلَمَ

کُفرًا　　اَحمِلُکُم　　رَبُّکُم

اَمرُنا　　عَزیزٌ　　لِشاعِرٍ

۲ـ برخی حروف روی هم نوشته شده است؛ مانند :

نَحْنُ ← نَحنُ　　بِخَلاقِهِمْ ← بِخَلاقِهِم　　یُجادِلُنا ← یُجادِلُنا

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

تَجری　　مُخلِصینَ

اَلخَیرَةُ　　تُخفوهُ

یَجحَدُ　　یُحِبُّ

تُجرِمونَ　　یَجعَلوهُ

۳ـ گاهی صدای «ا» به صورت «ـٰ» نوشته شده است؛ مانند :

رَزَقْناهُمْ ← رَزَقنٰهُمْ　　سَمّاكُمْ ← سَمّٰكُم

يُخادِعونَ ← يُخٰدِعونَ　　اَدْراكَ ← اَدرٰكَ

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

سُبحٰنَ　صٰلِحًا　يٰسَماءُ　بٰرَكنا　اَرسَلنٰكَ

سَمٰوٰتٍ　خالٰتُكُم　مِنَ الكِتٰبِ　ءاثٰرِ　تَعٰلیٰ

۴ـ گاهی صدای «ا» به صورت «ـٰ» روی «و» ناخوانا نوشته شده است؛ مانند :

اَلصَّلاةَ ← اَلصَّلوٰةَ　　اَلزَّكاةَ ← اَلزَّكوٰةَ　　حَياةً ← حَيوٰةً

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

صَلوٰتَكَ　كَمِشكوٰةٍ　اَلنَّجوٰةِ　مَنوٰةَ　بِالغَدوٰةِ

۵ـ گاهی صدای «ی» کوچک به شکل «ـِ» نوشته شده است، مانند :

بِهِ ← بِهٖ　　عَبْدِهِ ← عَبدِهٖ　　هٰذِهِ ← هٰذِهٖ

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

قَدْرِهٖ　بَصَرِهٖ　طَعامِهٖ　ءايٰتِهٖ

جلسه‌ی دوم

قرآن‌آموزان عزیز!

در جلسه‌ی قبل با ویژگی‌های خط قرآن کامل آشنا شدید. از این رو آیات قرآن کریم در هر درس، به‌صورت یک صفحه‌ی قرآن کامل، آمده است.

چه خوب است درصورتی که در مدرسه قرآن کامل موجود است، آن‌ها را به کلاس بیاورید و پس از یافتن آیات درس، آن آیات را از روی مُصحَف شریف بخوانید.

تمرین اول: آیات ۹۴ تا ۱۰۲ سوره‌ی نَحل* را برای هم، گروهی بخوانید.

وَلا تَتَّخِذوٓا اَيمٰنَكُم دَخَلًا بَينَكُم فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعدَ
ثُبوتِها وَتَذوقُوا السّوٓءَ بِما صَدَدتُم عَن سَبيلِ اللّٰهِ ز
وَلَكُم عَذابٌ عَظيمٌ ﴿٩٤﴾ وَلا تَشتَروا بِعَهدِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَليلًا ج
اِنَّ ما عِندَ اللّٰهِ هُوَ خَيرٌ لَكُم اِن كُنتُم تَعلَمونَ ﴿٩٥﴾
ما عِندَكُم يَنفَدُ ز وَما عِندَ اللّٰهِ باقٍ ط وَلَنَجزِيَنَّ الَّذينَ صَبَروٓا
اَجرَهُم بِاَحسَنِ ما كانوا يَعمَلونَ ﴿٩٦﴾ مَن عَمِلَ صٰلِحًا
مِن ذَكَرٍ اَو اُنثىٰ وَهُوَ مُؤمِنٌ فَلَنُحيِيَنَّهو حَيوٰةً* طَيِّبَةً ز
وَلَنَجزِيَنَّهُم اَجرَهُم بِاَحسَنِ ما كانوا يَعمَلونَ ﴿٩٧﴾
فَاِذا قَرَأتَ القُرءانَ فَاستَعِذ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيطٰنِ الرَّجيمِ ﴿٩٨﴾
اِنَّهو لَيسَ لَهو سُلطٰنٌ عَلَى الَّذينَ ءامَنوا وَعَلىٰ رَبِّهِم
يَتَوَكَّلونَ ﴿٩٩﴾ اِنَّما سُلطٰنُهو عَلَى الَّذينَ يَتَوَلَّونَهو وَالَّذينَ
هُم بِهۦ مُشرِكونَ ﴿١٠٠﴾ وَاِذا بَدَّلنا ءايَةً مَكانَ ءايَةٍ
وَاللّٰهُ اَعلَمُ بِما يُنَزِّلُ قالوٓا اِنَّما اَنتَ مُفتَرٍ ج بَل اَكثَرُهُم
لا يَعلَمونَ ﴿١٠١﴾ قُل نَزَّلَهو روحُ القُدُسِ مِن رَبِّكَ بِالحَقِّ
لِيُثَبِّتَ الَّذينَ ءامَنوا وَهُدًى وَبُشرىٰ لِلمُسلِمينَ ﴿١٠٢﴾

*حَياةً

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلم، یک یا چند سطر از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

* ص ۲۷۸ قرآن کامل

پیام قرآنی

فَاِذا قَرَأْتَ الْقُرْءانَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطانِ الرَّجيمِ

زمانی که قرآن می‌خوانی به خدا پناه ببَر از شیطانِ رانده شده.

سوره‌ی نَحل، آیه‌ی ۹۸

آداب خواندن قرآن

قرآن پیام و کلام خداست، وقتی می‌خواهیم قرآن بخوانیم، آداب خواندن قرآن را رعایت کنیم.

۱ـ تمیز و پاکیزه باشیم و پیش از خواندن قرآن وضو بگیریم.

۲ـ قرآن را شبیه نوار و زیبا بخوانیم.

۳ـ پیش از خواندن قرآن بگوییم :

«اَعوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطانِ الرَّجيمِ»

«بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحيمِ»

۴ـ در بین خواندن قرآن، حرف نزنیم و ساکت باشیم.

۵ـ سعی کنیم هر روز قرآن بخوانیم، تا آن‌جا که می‌توانیم معنای آن را بفهمیم و به دستورهای آن عمل کنیم.

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی سوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان‌دادن خط همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱ـ لا اِلـٰـهَ اِلّا هُوَ خـالِـقُ کُلِّ شَـیْءٍ

سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۱۰۲

نیست خدایی جز او، که خالق هر چیز است.

۲ـ فَـاقْـرَئـوا مـا تَـیَـسَّـرَ مِـنَ الْـقُـرْءانِ

پس بخوانید آن‌چه می‌توانید از قرآن؛

... وَ اَقـیـمُـوا الـصَّـلاةَ وَ ءاتُـوا الـزَّکاةَ وَ اَقْـرِضُـوا الـلّٰـهَ قَـرْضًـا حَـسَـنًـا

و نماز را به پا دارید و زکات بپردازید و به خدا (یعنی : در راه خدا) قرض نیکو بدهید؛

... وَ اسْـتَـغْـفِـرُوا الـلّٰـهَ اِنَّ الـلّٰـهَ غَـفـورٌ رَحـیـمٌ ﴿۲۰﴾

سوره‌ی مُزَّمِّل، آیه‌ی ۲۰

و آمرزش بخواهید از خدا که قطعاً خدا بسیار آمرزنده‌ی مهربان است.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ لا : ☐ نه، نیست ☐ خدا

۲ـ اِلـه : ☐ نه، نیست ☐ خدا

۳ـ زَکاة : ☐ نماز ☐ زکات

۴ـ غَـفـور : ☐ بسیار آمرزنده ☐ مهربان

۵ـ رَحـیـم : ☐ بسیار آمرزنده ☐ مهربان

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ اَلا اِنَّ اللّٰـهَ هُوَ الْغَـفورُ الرَّحیـمُ ﴿۵﴾ سوره‌ی شوریٰ، آیه‌ی ۵

آگاه باشید قطعاً ... ، او ... ... است.

۲ـ وَ اَقـیـمُـوا الـصَّـلاةَ وَ ءاتُـوا الـزَّکاةَ وَ اَطیـعُوا الـرَّسولَ سوره‌ی نور، آیه‌ی ۵۶

و به پا دارید ... را و بپردازید ... را و ... ... را.

۳ـ وَ اِلـٰهُـکُـمْ اِلـٰهٌ واحِـدٌ لا اِلـٰـهَ اِلّا هُـوَ الـرَّحْـمـٰنُ الـرَّحیـمُ ﴿۱۶۳﴾ سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۶۳

و ... ی شما ... ی یکتاست، ... ... بی‌جز او، که بخشنده‌ی ... است.

جلسه‌ی چهارم

انس با قرآن در خانه

قطره اما دریا

چه خوش است صوت قرآن ز تو دلربا شنیدن

روزی علّامه بحرالعلوم وارد حرم حضرت علی علیه‌السّلام شد و ناگهان شروع به خواندن این شعر کرد:

چه خوش است صوت قرآن، ز تو دلربا شنیدن به رُخَت نظاره کردن سخن خدا شنیدن

از او سؤال شد: برای چه، هنگام ورود به حرم، این شعر را خواندید؟

پاسخ داد: وقتی وارد حرم مطهّر شدم، حضرت مهدی علیه‌السّلام را دیدم که در کنار ضریح نشسته و با صدای بلند قرآن می‌خوانند؛ چون ایشان را در حال خواندن قرآن دیدم، بی اختیار این شعر بر زبانم جاری شد. *

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه نوار بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید.

۱ـ قالَ لا تُؤاخِذْنی بِما نَسیتُ سوره‌ی کهف، آیه‌ی ۷۳

۲ـ هُوَ اللّٰهُ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ سوره‌ی حَشر، آیه‌ی ۲۴

۳ـ وَ اِذا قُرِئَ الْقُرْءانُ فَاسْتَمِعوا لَهُ وَ اَنْصِتوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمونَ ۲۰۴

سوره‌ی اَعراف، آیه‌ی ۲۰۴

تمرین سوم

در عبارات تمرین فوق، زیر پایه‌های همزه که از حروف ناخوانا هستند، خط بکشید.

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۱۰ سوره‌ی شوریٰ را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* کتاب اَلنَّجمُ الثّاقِب، ص ۷۹

سُورَةُ الشُّورىٰ

آیاتُها ۵۳

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

حمٓ ﴿۱﴾ عٓسٓقٓ ﴿۲﴾ كَذٰلِكَ يُوحِيٓ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ
اللّٰهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۳﴾ لَهُۥ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿۴﴾ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِن فَوْقِهِنَّ
وَالْمَلٰٓئِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَن فِي
الْأَرْضِ أَلَآ إِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۵﴾ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن
دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ اللّٰهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَآ أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ ﴿۶﴾
وَكَذٰلِكَ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِّتُنذِرَ أُمَّ الْقُرىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا
وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي
السَّعِيرِ ﴿۷﴾ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلٰكِن يُدْخِلُ
مَن يَشَآءُ فِي رَحْمَتِهِۦ وَالظّٰلِمُونَ مَا لَهُم مِّن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿۸﴾
أَمِ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ فَاللّٰهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِ الْمَوْتىٰ
وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۹﴾ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِن شَيْءٍ فَحُكْمُهُۥٓ
إِلَى اللّٰهِ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿۱۰﴾

درس هشتم

جلسه‌ی اول

تمرین اول: آیات ۳۰ تا ۳۷ سوره‌ی آلِ‌عمران* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

یَومَ تَجِدُ کُلُّ نَفسٍ ما عَمِلَت مِن خَیرٍ مُحضَرًا وَما عَمِلَت
مِن سوٓءٍ تَوَدُّ لَو اَنَّ بَینَها وَ بَینَهٗ اَمَدًا بَعیدًا ۗ وَ یُحَذِّرُکُمُ
اللّٰهُ نَفسَهٗ ۗ وَ اللّٰهُ رَءوفٌ* بِالعِبادِ ﴿۳۰﴾ قُل اِن کُنتُم تُحِبّونَ اللّٰهَ
فَاتَّبِعونی یُحبِبکُمُ اللّٰهُ وَ یَغفِرلَکُم ذُنوبَکُم ۗ وَ اللّٰهُ غَفورٌ رَحیمٌ
﴿۳۱﴾ قُل اَطیعُوا اللّٰهَ وَ الرَّسولَ ۗ فَاِن تَوَلَّوا فَاِنَّ اللّٰهَ لا یُحِبُّ
الکٰفِرینَ ﴿۳۲﴾ ۞ اِنَّ اللّٰهَ اصطَفیٰ ءادَمَ وَنوحًا وَءالَ اِبرٰهیمَ
وَءالَ عِمرٰنَ عَلَی العٰلَمینَ ﴿۳۳﴾ ذُرِّیَّةً بَعضُها مِن بَعضٍ ۗ وَ اللّٰهُ
سَمیعٌ عَلیمٌ ﴿۳۴﴾ اِذ قالَتِ امرَاَتُ عِمرٰنَ رَبِّ اِنّی نَذَرتُ لَکَ
ما فی بَطنی مُحَرَّرًا فَتَقَبَّل مِنّی ۖ اِنَّکَ اَنتَ السَّمیعُ العَلیمُ ﴿۳۵﴾ فَلَمّا
وَضَعَتها قالَت رَبِّ اِنّی وَضَعتُها اُنثیٰ ۗ وَ اللّٰهُ اَعلَمُ بِما وَضَعَت
وَلَیسَ الذَّکَرُ کَالاُنثیٰ ۗ وَ اِنّی سَمَّیتُها مَریَمَ وَ اِنّی اُعیذُها بِکَ
وَ ذُرِّیَّتَها مِنَ الشَّیطٰنِ الرَّجیمِ ﴿۳۶﴾ فَتَقَبَّلَها رَبُّها بِقَبولٍ
حَسَنٍ وَ اَنبَتَها نَباتًا حَسَنًا وَ کَفَّلَها زَکَریّا ۗ کُلَّما دَخَلَ عَلَیها
زَکَریَّا المِحرابَ وَجَدَ عِندَها رِزقًا ۖ قالَ یٰمَریَمُ اَنّیٰ لَکِ هٰذا ۖ
قالَت هُوَ مِن عِندِ اللّٰهِ ۖ اِنَّ اللّٰهَ یَرزُقُ مَن یَشاءُ بِغَیرِ حِسابٍ ﴿۳۷﴾

* رَئوفٌ

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک یا چند سطر را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

* ص ۵۴ قرآن کامل

حضرت زکریّا و مریم

حضرت زکریّا، عصازنان وارد حیاط بزرگ مسجدُ الاَقصیٰ شد. به سختی از پله‌های چوبی کنار حیاط بالا رفت و به محل عبادت حضرت مریم، که خودش آن را برای او آماده کرده بود، نزدیک شد. زمزمه‌ای دلنشین به‌گوش می‌رسید. حضرت زکریّا با خود گفت: این دختر همیشه در حال عبادت است!

به‌یاد روزی افتاد که حضرت مریم دختر بچه‌ای خردسال بود و مادرش برای انجام نذر خود، او را نزد علمای دین آورد. مریم اولین دختری بود که مادرش او را نذر خدمت و عبادت خانه‌ی خدا کرد. پیش از آن فقط پسران را نذر می‌کردند!

پدر مریم، حضرت عِمران، سال‌ها پیش از دنیا رفته بود و همه‌ی علمای بیتُ‌المُقَدَّس دوست داشتند سرپرستیِ حضرت مریم را به عهده گیرند. با آن که حضرت زکریّا شوهرخاله‌ی او بود، رضایت داد برای انتخاب سرپرست حضرت مریم قرعه‌کشی شود. همه در تب و تاب بودند. لب‌ها به ذکر تکان می‌خورد و چشم‌ها نگران بود. ناگهان در مقابل چشم همه، قرعه به نام حضرت زکریّا درآمد. او خوشحال شد و سجده‌ی شکر به‌جای آورد.

خاطرات گذشته، فکر حضرت زکریّا را مشغول کرده بود که او به اتاق حضرت مریم رسید. در زد و به آرامی وارد شد. حضرت مریم در محراب مشغول دعا و نیایش بود. پرده‌ای از اشک جلوی چشمان حضرت زکریّا را پوشاند. زیر لب دعا کرد: خدایا! عبادت‌های این بنده‌ی پاک خود را بپذیر.

بار دیگر به سوی محراب نگاه کرد، ظرفی پر ازمیوه‌های رنگارنگ کنار سجّاده‌ی حضرت مریم، توجه حضرت زکریّا را به خود جلب کرد. می‌خواست بداند چه کسی به ملاقات مریم آمده و آن ظرف میوه را برایش آورده است.

نماز حضرت مریم تمام شد. آهسته سربرگرداند و سلام کرد و پرسید : عموجان چه شده است، نگرانید! حضرت زکریّا نتوانست لب باز کند. حضرت مریم برخاست و سبدی را که پر از نارنگی و انگور و انار و گلابی بود، مقابل حضرت زکریّا گرفت و گفت : بفرمایید.

حضرت زکریّا با تعجب پرسید : میوه‌های پاییزی؟ اکنون؟ در آغاز بهار؟!

حضرت مریم با چهره‌ای گشاده گفت : «هُوَ مِنْ عِنْدِاللّٰهِ، اِنَّ اللّٰهَ یَرْزُقُ مَنْ یَشاءُ بِغَیْرِ حِسابٍ»* «این‌ها میوه‌های بهشت هستند. خداوند به هرکس که بخواهد نعمت‌های بسیاری می‌بخشد.»

حضرت زکریّا که این معجزه را دید در دلش نور امیدی پیدا شد؛ دست به سوی آسمان بلند کرد و زیر لب گفت : « رَبِّ هَبْ لی مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّیَّةً طَیِّبَةً اِنَّكَ سَمیعُ الدُّعاءِ»** «خدایا! به من نیز نسل شایسته‌ای ببخش که همانا تو شنونده و مستجاب‌کننده‌ی دعا هستی.»

*سوره‌ی آل عمران، آیه‌ی ۳۷. **سوره‌ی آل عمران، آیه‌ی ۳۸.

جلسه‌ی دوم

آشنایی با علائم وقف

چهار حرف ریز «ج، ز، ط، مـ» بالای برخی از کلمات، نشانه‌ی وقف است.

تمرین اول

قرائت آیات جلسه‌ی قبل را از نوار گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

آیات ۳۰ تا ۳۲ سوره‌ی مریم را که درباره‌ی حضرت عیسی ــ علیه‌السّلام ــ است، بخوانید و به ترجمه‌ی آیات توجه کنید.

۱ـ قالَ اِنّی عَبْدُ اللّٰهِ

(حضرت عیسی در گهواره) گفت : به راستی من بنده‌ی خدا هستم،

۲ـ ءاتانِیَ الْکِتابَ وَ جَعَلَنی نَبِیًّا ﴿۳۰﴾

به من کتاب‌داده و مرا پیامبر قرار داده است.

۳ـ وَ جَعَلَنی مُبارَکًا اَیْنَ ما کُنْتُ

و مرا با برکت قرار داده هرکجا که باشم،

۴ـ وَ اَوْصانی بِالصَّلاةِ وَ الزَّکاةِ ما دُمْتُ حَیًّا ﴿۳۱﴾

و مرا سفارش کرده که نماز بخوانم و زکات بدهم تا وقتی زنده هستم؛

۵ـ وَ بَرًّا بِوالِدَتی وَ لَمْ یَجْعَلْنی جَبّارًا شَقِیًّا ﴿۳۲﴾

و مرا نیکوکار به مادرم قرار داد و مرا ستمگر و بدرفتار قرار نداده است.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ قـالَ : ☐ گفت ☐ بگو

۲ـ نَبِیّ : ☐ پیامبران ☐ پیامبر

۳ـ حَیّ : ☐ زندگان ☐ زنده

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ هُوَ الْحَیُّ لا اِلٰهَ اِلّا هُوَ — سوره‌ی غافِر، آیه‌ی ۶۵

او ... است؛ ... ... یی جز او

۲ـ اِنَّ اللّٰهَ وَ مَلائِکَتَهُ یُصَلّونَ عَلَی النَّبِیِّ — سوره‌ی اَحزاب، آیه‌ی ۵۶

قطعاً ... و ... او درود می‌فرستند بر ...

۳ـ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذی اَنْزَلَ عَلیٰ عَبْدِهِ الْکِتابَ — سوره‌ی کهف، آیه‌ی ۱

... برای ... است که نازل کرد بر ... اش ... را

قطره اما دریا

امام صادق علیه‌السلام:

هرگاه در نزد تو قرآن خوانده شود، لازم است ساکت باشی و گوش کنی.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- وَ ءاتَیْنا عیسَی ابْنَ مَرْیَمَ الْبَیِّناتِ وَ اَیَّدْناهُ بِروحِ الْقُدُسِ سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۵۳

۲- یا مَرْیَمُ اقْنُتی لِرَبِّكِ وَ اسْجُدی وَ ارْکَعی مَعَ الرّاکِعینَ ﴿۴۳﴾ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۴۳

۳- اِسْمُهُ الْمَسیحُ عیسَی ابْنُ مَرْیَمَ وَجیهًا فِی الدُّنیا وَ الْآخِرَةِ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۴۵

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۱۸ سوره‌ی دخان را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه به نوار قرائت کنید.

* وسائِلُ‌الشّیعه، ج ۴، ص ۸۶۱

سُورَةُ الدُّخَانِ

آیاتُها ۵۹

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

حمٓ ﴿۱﴾ وَالْكِتٰبِ الْمُبِينِ ﴿۲﴾ إِنَّآ أَنزَلْنٰهُ فِى لَيْلَةٍ
مُّبٰرَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ﴿۳﴾ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿۴﴾
أَمْرًا مِّنْ عِندِنَآ إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿۵﴾ رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُۥ هُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۶﴾ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَآ
إِن كُنتُم مُّوقِنِينَ ﴿۷﴾ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ يُحْىِۦ* وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ
وَرَبُّ ءَابَآئِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿۸﴾ بَلْ هُمْ فِى شَكٍّ يَلْعَبُونَ ﴿۹﴾
فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِى السَّمَآءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ﴿۱۰﴾ يَغْشَى النَّاسَ
هٰذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۱﴾ رَّبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ
﴿۱۲﴾ أَنَّىٰ لَهُمُ الذِّكْرَىٰ وَقَدْ جَآءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿۱۳﴾ ثُمَّ تَوَلَّوْا
عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ ﴿۱۴﴾ إِنَّا كَاشِفُوا الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ
عَآئِدُونَ ﴿۱۵﴾ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَىٰٓ إِنَّا مُنتَقِمُونَ
﴿۱۶﴾ ۞ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَآءَهُمْ رَسُولٌ
كَرِيمٌ ﴿۱۷﴾ أَنْ أَدُّوٓا إِلَىَّ عِبَادَ اللّٰهِ إِنِّى لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۸﴾

*يُحْيِى

تمرین اول: آیات ۲۵۳ تا ۲۵۶ سوره‌ی بَقَره* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

۞ تِلكَ الرُّسُلُ فَضَّلنا بَعضَهُم عَلىٰ بَعضٍ مِنهُم مَن كَلَّمَ اللّٰهُ
وَ رَفَعَ بَعضَهُم دَرَجٰتٍ وَ ءاتَينا عيسَى ابنَ مَريَمَ البَيِّنٰتِ
وَ اَيَّدنٰهُ بِروحِ القُدُسِ وَ لَو شاءَ اللّٰهُ مَا اقتَتَلَ الَّذينَ
مِن بَعدِهِم مِن بَعدِ ما جاءَتهُمُ البَيِّنٰتُ وَ لٰكِنِ اختَلَفوا
فَمِنهُم مَن ءامَنَ وَ مِنهُم مَن كَفَرَ وَ لَو شاءَ اللّٰهُ مَا اقتَتَلوا
وَ لٰكِنَّ اللّٰهَ يَفعَلُ ما يُريدُ ﴿۲۵۳﴾ يٰاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا اَنفِقوا
مِمّا رَزَقنٰكُم مِن قَبلِ اَن يَأتِيَ يَومٌ لا بَيعٌ فيهِ وَ لا خُلَّةٌ
وَ لا شَفٰعَةٌ وَ الكٰفِرونَ هُمُ الظّٰلِمونَ ﴿۲۵۴﴾ اَللّٰهُ لا اِلٰهَ
اِلّا هُوَ الحَيُّ القَيّومُ لا تَأخُذُهُ سِنَةٌ وَ لا نَومٌ لَهُ ما فِي السَّمٰوٰتِ
وَ ما فِي الاَرضِ مَن ذَا الَّذي يَشفَعُ عِندَهُ اِلّا بِاِذنِهِ يَعلَمُ
ما بَينَ اَيديهِم وَ ما خَلفَهُم وَ لا يُحيطونَ بِشَيءٍ مِن عِلمِهِ
اِلّا بِما شاءَ وَسِعَ كُرسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضَ وَ لا يَـٔودُهُ
حِفظُهُما وَ هُوَ العَلِيُّ العَظيمُ ﴿۲۵۵﴾ لا اِكراهَ فِي الدّينِ قَد تَبَيَّنَ
الرُّشدُ مِنَ الغَيِّ فَمَن يَكفُر بِالطّٰغوتِ وَ يُؤمِن بِاللّٰهِ فَقَدِ
استَمسَكَ بِالعُروَةِ الوُثقىٰ لَا انفِصامَ لَها وَ اللّٰهُ سَميعٌ عَليمٌ ﴿۲۵۶﴾

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک یا چند سطر را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

* ص ۴۲ قرآن کامل

پیام قرآنی

یا اَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوا اَنْفِقوا مِمّا رَزَقْناکُمْ

ای مؤمنان! از آنچه خدا به شما روزی داده است، انفاق کنید.

سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۵۴

اَنْفِقوا : انفاق کنید، ببخشید

اِنفاق*

خورشید دست و دل‌باز — آمد به آسمان باز
بخشید نور و گرما — شد صبح مردم آغاز

گل داد هر گلستان — پر میوه گشت بُستان
بخشندگی بیاموز — از شاخه‌ی درختان

ما مثل آفتابیم — با گرمی و درخشش
مثل درخت، در باغ — شادان، ز لطف و بخشش

آری خدای یکتا — بر ما پیام دارد
این کار خوب و زیبا — اِنفاق نام دارد

علیرضا علیزاده

چه خوب است این پیام قرآنی رادر آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

* به نقل از کتاب آموزش قرآن (۴) اداره کل پرورشی بنیاد شهید انقلاب اسلامی

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

آیه‌ی ۲۶۱ سوره‌ی بقره را بخوانید و به ترجمه‌ی آن توجه کنید.

۱ـ مَثَلُ الَّذینَ یُنْفِقونَ اَمْوالَهُمْ فی سَبیلِ اللّٰهِ کَمَثَلِ حَبَّةٍ

مَثَلِ کسانی که انفاق می‌کنند اموالشان را در راه خدا، مانند مَثَل دانه‌ای است،

۲ـ اَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنابِلَ فی کُلِّ سُنْبُلَةٍ مِئَةُ حَبَّةٍ

که می‌رویاند هفت خوشه و در هر خوشه صد دانه است،

۳ـ وَ اللّٰهُ یُضاعِفُ لِمَنْ یَشاءُ وَ اللّٰهُ واسِعٌ عَلیمٌ ﴿۲۶۱﴾

و خدا چند برابر می‌کند برای هرکس که بخواهد؛ و خدا گشایش دهنده و داناست.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیه‌ی صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید :

۱ـ اَلَّذینَ : ☐ کسی که ☐ کسانی که

۲ـ یُنْفِقونَ : ☐ انفاق می‌کنید ☐ انفاق می‌کنند

۳ـ حَبَّة،حَبّ : ☐ دانه ☐ گیاه

۴ـ سَبْع : ☐ هفت ☐ صد

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ اِنَّ اللّٰهَ فالِقُ الْحَبِّ وَ النَّوىٰ — سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۹۵

قطعاً ... شکافنده‌ی ... و هسته است.

۲ـ اَللّٰهُ الَّذی خَلَقَ سَبْعَ سَماواتٍ — سوره‌ی طلاق، آیه‌ی ۱۲

... کسی است که خلق کرد ... آسمان را

۳ـ اَلَّذینَ یُقیمونَ الصَّلاةَ وَ مِمّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقونَ ۳ — سوره‌ی اَنفال، آیه‌ی ۳

... به‌پا می‌دارند ... را و از آن‌چه به آن‌ها روزی دادیم ...

قطره اما دریا

در حدیثی از حضرت فاطمه سلام‌الله علیها آمده است:

من خواندن قرآن، نگاه کردن به چهره‌ی رسول خدا و اِنفاق در راه خدا را بسیار دوست دارم.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- وَ الْمُقیمِی الصَّلاةِ وَ مِمّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقونَ ﴿۳۵﴾ — سوره‌ی حَجّ، آیه‌ی ۳۵

۲- لَنْ تَنالُوا الْبِرَّ حَتّیٰ تُنْفِقوا مِمّا تُحِبّونَ ﴿۹۲﴾ — سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۹۲

۳- یا اَیُّهَاالَّذینَ ءامَنوا اَنْفِقوا مِنْ طَیِّباتِ ما کَسَبْتُمْ — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۶۷

۴- وَ ما اَنْفَقْتُمْ مِنْ شَیْءٍ فَهُوَ یُخْلِفُهُ وَ هُوَ خَیْرُالرّازِقینَ ﴿۳۹﴾ — سوره‌ی سَبَأ، آیه‌ی ۳۹

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۹ سوره‌ی فَتح را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* کتاب وَقایعُ‌الاَیّام، جلد صیام، ص ۲۹۵

سُورَةُ الفَتْحِ

آیاتُها ۲۹

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنّا فَتَحنا لَكَ فَتحًا مُبينًا ﴿۱﴾ لِيَغفِرَ لَكَ اللّٰهُ ما تَقَدَّمَ مِن
ذَنبِكَ وَما تَاَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعمَتَهٗ عَلَيكَ وَيَهدِيَكَ صِراطًا
مُستَقيمًا ﴿۲﴾ وَيَنصُرَكَ اللّٰهُ نَصرًا عَزيزًا ﴿۳﴾ هُوَ الَّذى اَنزَلَ
السَّكينَةَ فى قُلوبِ المُؤمِنينَ لِيَزدادوٓا ايمانًا مَعَ ايمانِهِم ۗ وَلِلّٰهِ
جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۚ وَكانَ اللّٰهُ عَليمًا حَكيمًا ﴿۴﴾ لِيُدخِلَ
المُؤمِنينَ وَالمُؤمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجرى مِن تَحتِهَا الاَنهارُ خٰلِدينَ
فيها وَيُكَفِّرَ عَنهُم سَيِّـٔاتِهِم ۚ وَكانَ ذٰلِكَ عِندَ اللّٰهِ فَوزًا
عَظيمًا ﴿۵﴾ وَيُعَذِّبَ المُنٰفِقينَ وَالمُنٰفِقٰتِ وَالمُشرِكينَ
وَالمُشرِكٰتِ الظّآنّينَ بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوءِ ۚ عَلَيهِم دآئِرَةُ السَّوءِ ۚ
وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيهِم وَلَعَنَهُم وَاَعَدَّ لَهُم جَهَنَّمَ ۖ وَساءَت مَصيرًا
﴿۶﴾ وَلِلّٰهِ جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۚ وَكانَ اللّٰهُ عَزيزًا حَكيمًا
﴿۷﴾ اِنّآ اَرسَلنٰكَ شاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذيرًا ﴿۸﴾ لِتُؤمِنوا بِاللّٰهِ
وَرَسولِهٖ وَتُعَزِّروهُ وَتُوَقِّروهُ ۚ وَتُسَبِّحوهُ بُكرَةً وَاَصيلًا ﴿۹﴾

درس دهم

جلسه‌ی اول

تمرین اول: آیات ۱۰۹ تا ۱۱۷ سوره‌ی هود* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

فَلا تَكُ فى مِريَةٍ مِمّا يَعبُدُ هٰٓؤُلآءِ ۚ ما يَعبُدونَ اِلّا كَما
يَعبُدُ ءابآؤُهُم مِن قَبلُ ۚ وَاِنّا لَمُوَفّوهُم نَصيبَهُم غَيرَ
مَنقوصٍ ﴿١٠٩﴾ وَلَقَد ءاتَينا موسَى الكِتٰبَ فَاختُلِفَ فيهِ ۚ
وَلَولا كَلِمَةٌ سَبَقَت مِن رَبِّكَ لَقُضِيَ بَينَهُم ۚ وَاِنَّهُم لَفى
شَكٍّ مِنهُ مُريبٍ ﴿١١٠﴾ وَاِنَّ كُلًّا لَمّا لَيُوَفِّيَنَّهُم رَبُّكَ اَعمالَهُم ۚ
اِنَّهُ بِما يَعمَلونَ خَبيرٌ ﴿١١١﴾ فَاستَقِم كَما اُمِرتَ وَمَن تابَ
مَعَكَ وَلا تَطغَوا ۚ اِنَّهُ بِما تَعمَلونَ بَصيرٌ ﴿١١٢﴾ وَلا تَركَنوا اِلَى
الَّذينَ ظَلَموا فَتَمَسَّكُمُ النّارُ وَما لَكُم مِن دونِ اللّهِ مِن
اَولِيآءَ ثُمَّ لا تُنصَرونَ ﴿١١٣﴾ وَاَقِمِ الصَّلوٰةَ طَرَفَيِ النَّهارِ
وَزُلَفًا مِنَ الَّيلِ ۚ اِنَّ الحَسَنٰتِ يُذهِبنَ السَّيِّـٔاتِ* ۚ ذٰلِكَ ذِكرىٰ
لِلذّاكِرينَ ﴿١١٤﴾ وَاصبِر فَاِنَّ اللّهَ لا يُضيعُ اَجرَ المُحسِنينَ
﴿١١٥﴾ فَلَولا كانَ مِنَ القُرونِ مِن قَبلِكُم اُولوا بَقِيَّةٍ يَنهَونَ
عَنِ الفَسادِ فِى الاَرضِ اِلّا قَليلًا مِمَّن اَنجَينا مِنهُم ۗ
وَاتَّبَعَ الَّذينَ ظَلَموا ما اُترِفوا فيهِ وَكانوا مُجرِمينَ ﴿١١٦﴾
وَما كانَ رَبُّكَ لِيُهلِكَ القُرىٰ بِظُلمٍ وَاَهلُها مُصلِحونَ ﴿١١٧﴾

*السَّيِّئاتِ

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک یا چند سطر را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

* ص ۲۳۴ قرآن کامل

پیام قرآنی

اِنَّ الْحَسَناتِ یُذْهِبْنَ السَّیِّئاتِ

کارهای خوب، کارهای بد را از بین می‌برد.

سوره‌ی هود، آیه‌ی ۱۱۴

حَسَنات : ...

سَیِّئات : ...

حَسَنَة : ...

سَیِّئَة : ...

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱ـ مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْها

سوره‌ی نَمل، آیه‌ی ۸۹

هرکس کار خوبی انجام دهد، پس بهتر از آن به او پاداش داده می‌شود.

۲ـ قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ ءامَنّا بِهِ وَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْنا

سوره‌ی مُلک، آیه‌ی ۲۹

بگو او خدای بخشنده است، ایمان آوردیم به او و بر او توکل کردیم.

۳ـ هَلْ مِنْ خالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّماءِ وَ الْاَرْضِ

سوره‌ی فاطِر، آیه‌ی ۳

آیا هیچ آفریننده‌ای غیر از خدا هست که به شما روزی دهد از آسمان و زمین

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید :

۱ـ ءامَنّا : ☐ ایمان می‌آوریم ☐ ایمان آوردیم

۲ـ حَسَنَة : ☐ کار خوب، خوب ☐ کار بد، بد

۳ـ خالِق : ☐ آفریده شده ☐ آفریننده

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ اَللّٰهُ خالِقُ كُلِّ شَیْءٍ سوره‌ی زُمَر، آیه‌ی ۶۲

... ... هر چیز است.

۲ـ وَ لا تَسْتَوِی الْحَسَنَةُ وَ لَا السَّیِّئَةُ سوره‌ی فُصِّلَت، آیه‌ی ۳۴

و مساوی نیست ... با کار بد.

۳ـ قُلْ ءامَنّا بِاللّٰهِ وَ ما اُنْزِلَ عَلَیْنا وَ ما اُنْزِلَ عَلیٰ اِبْراهیمَ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۸۴

... ... به ... و به آن‌چه نازل شد بر ما و به آن‌چه نازل شد بر حضرت ...

جلسه‌ی سوم

انس با قرآن در خانه

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

ای علی! برترین سخن، قرآن است.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- فَاُولٰئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّئاتِهِمْ حَسَناتٍ — سوره‌ی فُرقان، آیه‌ی ۷۰

۲- اِدْفَعْ بِالَّتی هِیَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ — سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۹۶

۳- لِلَّذينَ اَحْسَنُوا الْحُسْنىٰ وَ زِيادَةٌ — سوره‌ی یونُس، آیه‌ی ۲۶

۴- ما اَصابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ

وَ ما اَصابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ — سوره‌ی نِساء، آیه‌ی ۷۹

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۱۵ سوره‌ی قاف را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید.
سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* کتاب تفسیر اَبوالفُتوح، ج ۲، ص ۳۹۴

سُورَةُ قٓ

آیاتُها ۴۵

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيمِ

قٓ ۚ وَالۡقُرۡاٰنِ الۡمَجِيدِ ﴿۱﴾ بَلۡ عَجِبُوۡۤا اَنۡ جَآءَهُمۡ مُّنۡذِرٌ مِّنۡهُمۡ
فَقَالَ الۡكٰفِرُوۡنَ هٰذَا شَىۡءٌ عَجِيۡبٌ ﴿۲﴾ ءَاِذَا مِتۡنَا وَكُنَّا تُرَابًا ذٰلِكَ * ءَاِذا
رَجۡعٌۢ بَعِيۡدٌ ﴿۳﴾ قَدۡ عَلِمۡنَا مَا تَنۡقُصُ الۡاَرۡضُ مِنۡهُمۡ ۚ وَعِنۡدَنَا كِتٰبٌ
حَفِيۡظٌ ﴿۴﴾ بَلۡ كَذَّبُوۡا بِالۡحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمۡ فَهُمۡ فِىۡۤ اَمۡرٍ مَّرِيۡجٍ ﴿۵﴾
اَفَلَمۡ يَنۡظُرُوۡۤا اِلَى السَّمَآءِ فَوۡقَهُمۡ كَيۡفَ بَنَيۡنٰهَا وَزَيَّنّٰهَا * وَمَا لَهَا * زَيَّنّاها
مِنۡ فُرُوۡجٍ ﴿۶﴾ وَالۡاَرۡضَ مَدَدۡنٰهَا وَاَلۡقَيۡنَا فِيۡهَا رَوَاسِىَ وَاَنۡۢبَتۡنَا
فِيۡهَا مِنۡ كُلِّ زَوۡجٍۢ بَهِيۡجٍ ﴿۷﴾ تَبۡصِرَةً وَّذِكۡرٰى لِكُلِّ عَبۡدٍ مُّنِيۡبٍ
﴿۸﴾ وَنَزَّلۡنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً مُّبٰرَكًا فَاَنۡۢبَتۡنَا بِهٖ جَنّٰتٍ وَّحَبَّ
الۡحَصِيۡدِ ﴿۹﴾ وَالنَّخۡلَ بٰسِقٰتٍ لَّهَا طَلۡعٌ نَّضِيۡدٌ ﴿۱۰﴾ رِّزۡقًا لِّلۡعِبَادِ ۙ
وَاَحۡيَيۡنَا بِهٖ بَلۡدَةً مَّيۡتًا ؕ كَذٰلِكَ الۡخُرُوۡجُ ﴿۱۱﴾ كَذَّبَتۡ قَبۡلَهُمۡ قَوۡمُ
نُوۡحٍ وَّاَصۡحٰبُ الرَّسِّ وَثَمُوۡدُ ﴿۱۲﴾ وَعَادٌ وَّفِرۡعَوۡنُ وَاِخۡوَانُ لُوۡطٍ
﴿۱۳﴾ وَّاَصۡحٰبُ الۡاَيۡكَةِ وَقَوۡمُ تُبَّعٍ ؕ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيۡدِ ﴿۱۴﴾
اَفَعَيِيۡنَا بِالۡخَلۡقِ الۡاَوَّلِ ؕ بَلۡ هُمۡ فِىۡ لَبۡسٍ مِّنۡ خَلۡقٍ جَدِيۡدٍ ﴿۱۵﴾

تمرین اول: آیات ۱ تا ۱۲ سوره‌ی مُلک* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

سُورَةُ المُلكِ ٣٠ آیاتها

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

تَبٰرَكَ الَّذى بِيَدِهِ المُلكُ وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَىءٍ قَديرٌ ﴿١﴾ الَّذى خَلَقَ
المَوتَ وَالحَيوٰةَ لِيَبلُوَكُم اَيُّكُم اَحسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ العَزيزُ الغَفورُ ﴿٢﴾
الَّذى خَلَقَ سَبعَ سَمٰوٰتٍ طِباقًا ۖ ما تَرىٰ فى خَلقِ الرَّحمٰنِ مِن
تَفٰوُتٍ ۖ فَارجِعِ البَصَرَ هَل تَرىٰ مِن فُطورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارجِعِ البَصَرَ كَرَّتَينِ
يَنقَلِب اِلَيكَ البَصَرُ خاسِئًا وَهُوَ حَسيرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَد زَيَّنَّا السَّماءَ
الدُّنيا بِمَصابيحَ وَجَعَلنٰها رُجومًا لِلشَّيٰطينِ ۖ وَاَعتَدنا لَهُم عَذابَ
السَّعيرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذينَ كَفَروا بِرَبِّهِم عَذابُ جَهَنَّمَ ۖ وَبِئسَ المَصيرُ
﴿٦﴾ اِذا اُلقوا فيها سَمِعوا لَها شَهيقًا وَهِىَ تَفورُ ﴿٧﴾ تَكادُ تَميَّزُ
مِنَ الغَيظِ ۖ كُلَّما اُلقِىَ فيها فَوجٌ سَاَلَهُم خَزَنَتُها اَلَم يَأتِكُم نَذيرٌ ﴿٨﴾
قالوا بَلىٰ قَد جاءَنا نَذيرٌ فَكَذَّبنا وَقُلنا ما نَزَّلَ اللّٰهُ مِن شَىءٍ اِن اَنتُم
اِلّا فى ضَلٰلٍ كَبيرٍ ﴿٩﴾ وَقالوا لَو كُنّا نَسمَعُ اَو نَعقِلُ ما كُنّا فى اَصحٰبِ
السَّعيرِ ﴿١٠﴾ فَاعتَرَفوا بِذَنبِهِم فَسُحقًا لِاَصحٰبِ السَّعيرِ ﴿١١﴾
اِنَّ الَّذينَ يَخشَونَ رَبَّهُم بِالغَيبِ لَهُم مَغفِرَةٌ وَاَجرٌ كَبيرٌ ﴿١٢﴾

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک یا چند سطر را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

* ص ۵۶۲ قرآن کامل

پیام قرآنی

وَ قُلْ لَـهُـمـا قَـوْلًا كَـريـمًا

با پدر و مادر خود، با مهربانی و ادب صحبت کن.

سوره‌ی اِسراء، آیه‌ی ۲۳

با مادر خویش مهربان باش
آماده‌ی خدمتش به جان باش

با چشم ادب نگر پدر را
از گفته‌ی او مَپیچ سر را

چون این دو شوند از تو خُرسند
خُرسند شود ز تو خداوند

قاعده وقف «ـً ی»

در حالت وقف، صدای «ـً ی» را به صورت «آ» می‌خوانیم، مانند :

طُوًی ← طُوٰی

هُدًی ← هُدٰی

مُصَلًّی ← مُصَلّٰی

مُسَمًّی ← مُسَمّٰی

ـً ی ← یٰ

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید و به ترجمه‌ی آیات توجه کنید.

۱- اِنَّكَ بِالْوادِ الْمُقَدَّسِ طُوًی ﴿۱۲﴾ سوره‌ی طاها، آیه‌ی ۱۲

(ای موسی،) تو در سرزمین مقدّس طُوٰی هستی.

۲- وَ الَّذینَ اهْتَدَوْا زادَهُمْ هُدًی سوره‌ی محمّد (ص)، آیه‌ی ۱۷

و کسانی که هدایت شده‌اند (خدا) به هدایت آن‌ها می‌افزاید.

۳- ما خَلَقَ اللّٰهُ السَّماواتِ وَالْاَرْضَ وَ ما بَیْنَهُما اِلّا بِالْحَقِّ وَ اَجَلٍ مُسَمًّی سوره‌ی روم، آیه‌ی ۸

خلق نکرد خدا آسمان‌ها و زمین و آن‌چه را که میان آن دو است، مگر به حق و برای زمانی معیّن.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ هُدًی، هُدیٰ : ☐ هدایت ☐ هدایت‌گر

۲ـ اَجَل : ☐ شتاب ☐ زمان

۳ـ مُسَمًّی : ☐ طولانی ☐ معیّن

۴ـ خَلَقَ : ☐ خلق کرد ☐ خلق نکرد

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ خَلَقَ اللّٰهُ السَّماواتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ سوره‌ی عنکبوت، آیه‌ی ۴۴

... ... آسمان‌ها و ... را به ... .

۲ـ هٰذا بَیانٌ لِلنّاسِ وَ هُدًی وَ مَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقینَ ﴿۱۳۸﴾ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۱۳۸

این (قرآن) پیامی روشن برای مردم است و ... و پندی برای ... .

۳ـ ما خَلَقْنَا السَّماواتِ وَالْاَرْضَ وَ ما بَیْنَهُما اِلّا بِالْحَقِّ وَ اَجَلٍ مُسَمًّی سوره‌ی اَحقاف، آیه‌ی ۳

خلق نکردیم آسمان‌ها و ... و آن‌چه را بین آن دو است، ... به ... و برای ... .

جلسه‌ی سوم

انس با قرآن در خانه

قطره اما دریا

امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السلام:

کتاب خدا را بیاموزید که بهترین سخن و گویاترین پند است*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید.

۱- قالوا ما هٰذا اِلّا سِحرٌ مُفتَرًی — سوره‌ی قَصَص، آیه‌ی ۳۶

۲- وَ یُؤَخِّرُکُمْ اِلیٰ اَجَلٍ مُسَمًّی — سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۱۰

۳- اَیَحسَبُ الْاِنسانُ اَنْ یُتْرَکَ سُدًی ﴿۳۶﴾ — سوره‌ی قیامَة، آیه‌ی ۳۶

۴- وَ اتَّخِذوا مِنْ مَقامِ اِبْراهیمَ مُصَلًّی — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۲۵

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۵۲ تا ۶۴ سوره‌ی طاها را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* کتاب نهج‌البلاغه، خطبه‌ی ۱۱۰

قالَ عِلمُها عِندَ رَبّی فی کِتـٰبٍ ۖ لا یَضِلُّ رَبّی وَ لا یَنسَی* ﴿۵۲﴾
اَلَّذی جَعَلَ لَکُمُ الاَرضَ مَهدًا وَ سَلَکَ لَکُم فیها سُبُلًا وَ اَنزَلَ
مِنَ السَّمآءِ ماءً فَاَخرَجنا بِهٖ اَزواجًا مِن نَباتٍ شَتّیٰ ﴿۵۳﴾ کُلوا
وَ ارعَوا اَنعامَکُم ۗ اِنَّ فی ذٰلِکَ لَاٰیـٰتٍ لِاُولِی النُّهیٰ ﴿۵۴﴾ ۞ مِنها
خَلَقنـٰکُم وَ فیها نُعیدُکُم وَ مِنها نُخرِجُکُم تارَةً اُخریٰ ﴿۵۵﴾ وَ لَقَد
اَریـٰهُ ءایـٰتِنا کُلَّها فَکَذَّبَ وَ اَبیٰ ﴿۵۶﴾ قالَ اَجِئتَنا لِتُخرِجَنا
مِن اَرضِنا بِسِحرِکَ یـٰموسیٰ ﴿۵۷﴾ فَلَنَأتِیَنَّکَ بِسِحرٍ مِثلِهٖ
فَاجعَل بَینَنا وَ بَینَکَ مَوعِدًا لا نُخلِفُهٗ نَحنُ وَ لا اَنتَ مَکانًا
سُوًی* ﴿۵۸﴾ قالَ مَوعِدُکُم یَومُ الزّینَةِ وَ اَن یُحشَرَ النّاسُ ضُحًی*
﴿۵۹﴾ فَتَوَلّیٰ فِرعَونُ فَجَمَعَ کَیدَهٗ ثُمَّ اَتیٰ ﴿۶۰﴾ قالَ لَهُم
موسیٰ وَیلَکُم لا تَفتَروا عَلَی اللّٰهِ کَذِبًا فَیُسحِتَکُم بِعَذابٍ ۖ
وَ قَد خابَ مَنِ افتَریٰ ﴿۶۱﴾ فَتَنـٰزَعوا اَمرَهُم بَینَهُم وَ اَسَرُّوا
النَّجویٰ ﴿۶۲﴾ قالوا اِن هٰذٰنِ لَسـٰحِرانِ یُریدانِ اَن یُخرِجاکُم
مِن اَرضِکُم بِسِحرِهِما وَ یَذهَبا بِطَریقَتِکُمُ المُثلیٰ ﴿۶۳﴾ فَاَجمِعوا
کَیدَکُم ثُمَّ ائتوا صَفًّا ۚ وَ قَد اَفلَحَ الیَومَ مَنِ استَعلیٰ ﴿۶۴﴾

* یَنسیٰ
* سُویً
* ضُحیً

درس دوازدهم

جلسه‌ی اول

تمرین اول: آیات ۳۸ تا ۴۵ سوره‌ی آلِ‌عمران* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

هُنالِكَ دَعا زَكَرِيّا رَبَّهُ قالَ رَبِّ هَب لي مِن لَدُنكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً اِنَّكَ سَميعُ الدُّعآءِ ﴿۳۸﴾ فَنادَتهُ المَلٰٓئِكَةُ وَ هُوَ قآئِمٌ
يُصَلّي فِي المِحرابِ اَنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحيىٰ مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ
مِنَ اللّٰهِ وَسَيِّدًا وَحَصورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصّٰلِحينَ ﴿۳۹﴾ قالَ
رَبِّ اَنّىٰ يَكونُ لي غُلٰمٌ وَقَد بَلَغَنِيَ الكِبَرُ وَامرَاَتي عاقِرٌ
قالَ كَذٰلِكَ اللّٰهُ يَفعَلُ ما يَشآءُ ﴿۴۰﴾ قالَ رَبِّ اجعَل لي
ءايَةً قالَ ءايَتُكَ اَلّا تُكَلِّمَ النّاسَ ثَلٰثَةَ اَيّامٍ اِلّا رَمزًا
وَاذكُر رَبَّكَ كَثيرًا وَسَبِّح بِالعَشِيِّ وَالاِبكارِ ﴿۴۱﴾ وَاِذ قالَتِ
المَلٰٓئِكَةُ يٰمَريَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصطَفٰكِ وَطَهَّرَكِ وَاصطَفٰكِ
عَلىٰ نِسآءِ العٰلَمينَ ﴿۴۲﴾ يٰمَريَمُ اقنُتي لِرَبِّكِ وَاسجُدي
وَاركَعي مَعَ الرّٰكِعينَ ﴿۴۳﴾ ذٰلِكَ مِن اَنبآءِ الغَيبِ نوحيهِ
اِلَيكَ وَما كُنتَ لَديهِم اِذ يُلقونَ اَقلامَهُم اَيُّهُم يَكفُلُ
مَريَمَ وَما كُنتَ لَديهِم اِذ يَختَصِمونَ ﴿۴۴﴾ اِذ قالَتِ المَلٰٓئِكَةُ
يٰمَريَمُ اِنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنهُ اسمُهُ المَسيحُ عيسَى
ابنُ مَريَمَ وَجيهًا فِي الدُّنيا وَالاٰخِرَةِ وَمِنَ المُقَرَّبينَ ﴿۴۵﴾

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک یا چند سطر را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

* ص ۵۵ قرآن کامل

قصه‌ی
آیه ها

حضرت زکریّا و یحییٰ

لب‌های حضرت زکریّا آهسته تکان می‌خورد و قطره‌های اشک آرام بر گونه‌های او می‌لغزید. صدایی مانند آه فضای محراب را پر کرد: خدایا، فرزندی از من باقی نمانده و عمرم رو به پایان است. اکنون بیش از همه وقت احساس می‌کنم باید امانت پیامبری را به کسی بسپارم. خدایا، تو همانی که برای مریم از بهشت روزی می‌فرستی! در بهار میوه‌ی پاییزی! در تابستان میوه‌ی زمستانی! تو همانی که چشم حضرت ابراهیم را در کهن‌سالی به حضرت اسماعیل و اسحاق روشن کردی. خدایا، به من نیز جانشینی شایسته و نیکو عطا کن!

نسیم ملایمی چهره‌ی حضرت زکریّا را نوازش کرد، نور خیره‌کننده‌ای بر او تابید و صدای صمیمی و گرمی در فضای محراب پیچید: «ای زکریّا ــ اَنَّ اللّٰهَ یُبَشِّرُكَ بِیَحْیٰی ...ــ خدا تو را به فرزندی بشارت می‌دهد که نامش یحییٰ است. او کودکی است خوب که با پدر و مادرش مهربان و خوش‌رفتار است، به کسی زور نمی‌گوید، خدا را نافرمانی نمی‌کند و پیامبر خدا خواهد بود.» این صدا، صدای آشنای فرشته‌ی وحی بود.

❊ ❊ ❊

نماز شامگاه که تمام شد، حضرت زکریّا برخاست و رو به جمعیت ایستاد. و مثل هر روز خواست برای مؤمنان سخن بگوید، ولی نتوانست. با خود اندیشید: فرشته‌ی الهی گفته است که نشانه‌ی این معجزه که من صاحب فرزند خواهم شد، آن است که من تا سه روز نمی‌توانم سخن بگویم. شادی عجیبی در دل زکریّا افتاد. در دل با خدا نجوا کرد: «خدای مهربانِ من! دل به تو سپرده‌ام. آن وعده‌ای که تو می‌دهی، بی‌شک انجام خواهد شد!» آن‌گاه حضرت زکریّا با اشاره به مردم فهماند که بروند و صبح و شب عبادت کنند.

❊ ❊ ❊

حضرت یحییٰ در آغوش پدر می‌خندید. حضرت زکریّا خم شد و گلوی یحییٰ را بوسید و زیر لب گفت : بوی بهشت می‌دهد.

همسر زکریّا با دستان لرزان خود یحییٰ را از پدر گرفت. یحییٰ در آغوش مادر شیر می‌خورد و با دستان کوچک خود، چروک‌های دست او را نوازش می‌کرد. حضرت زکریّا چشم به یحییٰ دوخت و آرام گفت : او پس از من پیامبر خداست، در کودکی به‌مقام پیامبری می‌رسد و در بزرگسالی حضرت عیسی علیه‌السّلام را یاری می‌دهد.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

آیات ۱۰ و ۱۱ سوره‌ی مریم را که درباره‌ی حضرت زکریّا و یحییٰ ــ علیهِمَا السَّلام ــ است، بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱ـ قـالَ رَبِّ اجْـعَـلْ لـی ءایَـةً

(حضرت زکریّا) گفت : پروردگارا قرار بده برای من نشانه‌ای را

۲ـ قـالَ ءایَـتُـكَ اَلّا تُـكَـلِّـمَ الـنّـاسَ ثَـلاثَ لَـیالٍ سَـوِیًّـا ﴿۱۰﴾

(خداوند) گفت : نشانه‌ی تو این است که (با این که سلامت هستی) نمی‌توانی سه شبانه‌روز با مردم سخن بگویی.

۳ـ فَـخَـرَجَ عَـلـیٰ قَـوْمِـهِ مِـنَ الْـمِـحْـرابِ

آن‌گاه (زکریّا) از محراب به سوی قومش خارج شد

۴ـ فَـاَوْحـیٰ اِلَـیْـهِـمْ اَنْ سَـبِّـحوا بُـكْـرَةً وَ عَـشِـیًّـا ﴿۱۱﴾

و به آن‌ها اشاره کرد که تسبیح کنید (خدا را) صبح و شب

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ ءایَة : ☐ آیه، نشانه ☐ آیات، نشانه‌ها

۲ـ قَوْم : ☐ قوم، گروه ☐ اقوام، گروه‌ها

۳ـ بُکْرَة : ☐ صبح ☐ شب

۴ـ عَشِیّ : ☐ صبح ☐ شب

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ سَبِّحْ بِالْعَشِیِّ وَالْاِبکارِ ﴿۴۱﴾ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۴۱

و خدا را تسبیح کن در ... و صبح.

۲ـ وَ اذْکُرِ اسْمَ رَبِّکَ بُکْرَةً وَ اَصیلًا ﴿۲۵﴾ سوره‌ی اِنسان، آیه‌ی ۲۵

و یاد کن ... ...ت را ... و شام .

۳ـ قالَ یا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلینَ ﴿۲۰﴾ سوره‌ی یاسین، آیه‌ی ۲۰

... ای ... من پیروی کنید از ... .

۴ـ اِنَّ فی ذٰلِکَ لَاٰیَةً لِقَوْمٍ یَتَفَکَّرونَ ﴿۱۳﴾ سوره‌ی جاثیه، آیه‌ی ۱۳

قطعاً در آن ... ای برای ... ـی که فکر می‌کنند، وجود دارد.

جلسه‌ی سوم

انس با قرآن در خانه

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

هرکس قرآن سخنش باشد و مسجد خانه‌اش،

خداوند در بهشت خانه‌ای برای او بنا می‌کند*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کرده و عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- فَاسْتَجَبْنا لَهُ وَ وَهَبْنا لَهُ يَحْيىٰ — سوره‌ی اَنبیاء، آیه‌ی ۹۰

۲- كُلَّما دَخَلَ عَلَيْها زَكَرِيَّا الْمِحْرابَ وَجَدَ عِنْدَها رِزْقًا — سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۳۷

۳- وَ زَكَرِيّا وَ يَحْيىٰ وَ عيسىٰ وَ اِلْياسَ كُلٌّ مِنَ الصّالِحينَ ﴿۸۵﴾ — سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۸۵

۴- وَ زَكَرِيّا اِذْ نادىٰ رَبَّهُ رَبِّ لاتَذَرْنى فَرْدًا وَ اَنْتَ خَيْرُ الْوارِثينَ ﴿۸۹﴾ — سوره‌ی اَنبیاء، آیه‌ی ۸۹

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۱۱ سوره‌ی حضرت محمّد ــ صلّی‌الله علیه و آله ــ را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* کتاب اَمالی شیخ صدوق، ص ۴۰۵

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿۱﴾ وَالَّذِينَ ءامَنُوا
وَعَمِلُوا الصّالِحٰتِ وَءامَنُوا بِما نُزِّلَ عَلىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الحَقُّ مِن رَبِّهِم ۙ
كَفَّرَ عَنهُم سَيِّـٔاتِهِم وَاَصلَحَ بالَهُم ﴿۲﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا
الباطِلَ وَاَنَّ الَّذِينَ ءامَنُوا اتَّبَعُوا الحَقَّ مِن رَبِّهِم ۚ كَذٰلِكَ يَضرِبُ اللّٰهُ
لِلنّاسِ اَمثالَهُم ﴿۳﴾ فَاِذا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَربَ الرِّقابِ حَتّىٰٓ اِذا
اَثخَنتُموهُم فَشُدُّوا الوَثاقَ فَاِمّا مَنًّا بَعدُ وَاِمّا فِداءً حَتّىٰ تَضَعَ الحَربُ
اَوزارَها ۚ ذٰلِكَ وَلَو يَشاءُ اللّٰهُ لَانتَصَرَ مِنهُم وَلٰكِن لِيَبلُوَا بَعضَكُم
بِبَعضٍ ۗ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فى سَبِيلِ اللّٰهِ فَلَن يُضِلَّ اَعمالَهُم ﴿۴﴾ سَيَهدِيهِم
وَيُصلِحُ بالَهُم ﴿۵﴾ وَيُدخِلُهُمُ الجَنَّةَ عَرَّفَها لَهُم ﴿۶﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ
ءامَنُوٓا اِن تَنصُرُوا اللّٰهَ يَنصُركُم وَيُثَبِّت اَقدامَكُم ﴿۷﴾ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا فَتَعسًا لَهُم وَاَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿۸﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُم كَرِهُوا ما اَنزَلَ
اللّٰهُ فَاَحبَطَ اَعمالَهُم ﴿۹﴾ ۞ اَفَلَم يَسيرُوا فِى الاَرضِ فَيَنظُرُوا كَيفَ
كانَ عاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبلِهِم ۚ دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيهِم ۖ وَلِلكٰفِرينَ اَمثالُها ﴿۱۰﴾
ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَولَى الَّذِينَ ءامَنُوا وَاَنَّ الكٰفِرينَ لا مَولىٰ لَهُم ﴿۱۱﴾

درس سیزدهم

جلسه‌ی اول

تمرین اول: آیات ۵۶ تا ۶۳ سوره‌ی نَمل* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

۞ فَما كانَ جَوابَ قَومِهِ اِلّآ اَن قالوٓا اَخرِجوٓا
ءالَ لوطٍ مِن قَريَتِكُم اِنَّهُم اُناسٌ يَتَطَهَّرونَ ﴿٥٦﴾
فَاَنجَينٰهُ وَ اَهلَهُ اِلّا امرَاَتَهُ قَدَّرنٰها مِنَ الغٰبِرينَ ﴿٥٧﴾
وَاَمطَرنا عَلَيهِم مَطَرًا فَساءَ مَطَرُ المُنذَرينَ ﴿٥٨﴾ قُلِ الحَمدُ
لِلّٰهِ وَ سَلٰمٌ عَلىٰ عِبادِهِ الَّذينَ اصطَفىٰ ءآللّٰهُ خَيرٌ اَمّا يُشرِكونَ
﴿٥٩﴾ اَمَّن خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ وَاَنزَلَ لَكُم مِنَ السَّماءِ
ماءً فَاَنبَتنا بِهِ حَدآئِقَ ذاتَ بَهجَةٍ ما كانَ لَكُم
اَن تُنبِتوا شَجَرَها اَءِلٰهٌ* مَعَ اللّٰهِ بَل هُم قَومٌ يَعدِلونَ
﴿٦٠﴾ اَمَّن جَعَلَ الاَرضَ قَرارًا وَجَعَلَ خِلٰلَها اَنهارًا وَجَعَلَ
لَها رَواسِيَ وَجَعَلَ بَينَ البَحرَينِ حاجِزًا اَءِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ
بَل اَكثَرُهُم لا يَعلَمونَ ﴿٦١﴾ اَمَّن يُجيبُ المُضطَرَّ
اِذا دَعاهُ وَيَكشِفُ السّوٓءَ وَيَجعَلُكُم خُلَفآءَ الاَرضِ
اَءِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قَليلًا ما تَذَكَّرونَ ﴿٦٢﴾ اَمَّن يَهديكُم
في ظُلُمٰتِ البَرِّ وَالبَحرِ وَمَن يُرسِلُ الرِّيٰحَ بُشرًا بَينَ
يَدَي رَحمَتِهِ اَءِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ تَعٰلَى اللّٰهُ عَمّا يُشرِكونَ ﴿٦٣﴾

* اَ اِلٰهٌ

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک یا چند سطر را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

* ص ۳۸۲ قرآن کریم

پیام قرآنی

اَمَّنْ یُجیبُ الْمُضْطَرَّ اِذا دَعاهُ وَ یَکْشِفُ السّوءَ

چه کسی جز خدا، دعای انسان درمانده را می‌پذیرد و مشکل او را برطرف می‌کند؟

سوره‌ی نَمل، آیه‌ی ۶۲

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

این دعاهای قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

دعاهای قرآنی*

۱- رَبَّنا اَفْرِغْ عَلَیْنا صَبْرًا — پروردگارا صبر و استقامت ما را زیاد کن؛

وَ ثَبِّتْ اَقْدامَنا — و ما را در راه حق ثابت قدم نما،

وَ انْصُرْنا عَلَی الْقَوْمِ الْکافِرینَ ﴿۲۵۰﴾ — و ما را بر کافران پیروز کن! — سوره‌ی بقره

❊ ❊ ❊

۲- رَبَّنا لا تُزِغْ قُلوبَنا بَعْدَ اِذْ هَدَیْتَنا

پروردگارا بعد از آن که ما را هدایت کردی، دل‌های ما را از راه حق منحرف مگردان،

وَ هَبْ لَنا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً — و از نزد خود به ما رحمتی عطا کن.

اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهّابُ ﴿۸﴾ — که تو بسیار بخشنده هستی. — سوره‌ی آل عِمران

❊ ❊ ❊

۳- رَبَّنا ءامَنّا — پروردگارا ایمان آوردیم،

فَاغْفِرْ لَنا وَ ارْحَمْنا — پس ما را بیامرز و مورد رحمت خود قرار ده،

وَ اَنْتَ خَیْرُ الرّاحِمینَ ﴿۱۰۹﴾ — که تو از همه مهربان‌تر هستی. — سوره‌ی مؤمنون

* خوب است این دعاهای قرآنی را حفظ کنید و در قنوت نمازتان بخوانید.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ اَنْتَ : ☐ من ☐ تو

۲ـ نا : ☐ ما ☐ شما

۳ـ خَیْر : ☐ بهتر، بهترین ☐ بدتر، بدترین

۴ـ قُلوب : ☐ قلوب، جان‌ها ☐ قلوب، دل‌ها

۵ـ کافِرینَ : ☐ کافران، بدکاران ☐ کافران، افراد بی‌ایمان

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ اللّٰهُ خَیْرُ الرّازِقینَ ﴿۱۱﴾ سوره‌ی جمعه، آیه‌ی ۱۱

و ... ... روزی دهنده است.

۲ـ فَاِنَّ اللّٰهَ لایُحِبُّ الْکافِرینَ ﴿۳۲﴾ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۳۲

پس قطعاً ... دوست ندارد ... را

۳ـ اَلا بِذِکْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلوبُ ﴿۲۸﴾ سوره‌ی رعد، آیه‌ی ۲۸

بدان با یاد ... آرامش می‌یابد ...

۴ـ وَ ارْزُقْنا وَ اَنْتَ خَیْرُ الرّازِقینَ ﴿۱۱۴﴾ سوره‌ی مائده، آیه‌ی ۱۱۴

و روزی ده به ... و ... ... هستی.

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

قرآن را بیاموزید و آن را بسیار بخوانید*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کرده و دعاهای قرآنی را بخوانید.

۱- رَبَّنا اَتْمِمْ لَنا نورَنا وَ اغْفِرْ لَنا — سوره‌ی تحریم، آیه‌ی ۸

۲- رَبَّنا وَ ابْعَثْ فیهِمْ رَسولًا مِنْهُمْ یَتْلو عَلَیْهِمْ ءایاتِكَ — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۲۹

۳- رَبَّنا عَلَیْكَ تَوَكَّلْنا وَ اِلَیْكَ اَنَبْنا وَ اِلَیْكَ الْمَصیرُ ﴿۴﴾ — سوره‌ی مُمتحنه، آیه‌ی ۴

۴- یا رَبِّ اِنَّ قَوْمِی اتَّخَذوا هٰذَا الْقُرْءانَ مَهْجورًا ﴿۳۰﴾ — سوره‌ی فُرقان، آیه‌ی ۳۰

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۸ سوره‌ی جمعه را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* کتاب کَنزُالعُمّال، ج ۱، ص ۵۲۹

سُورَةُ الجُمُعَةِ

آیاتُها ۱۱

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ ما فِي السَّمٰوٰتِ وَما فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ
الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيّٖنَ* رَسُولًا مِنْهُمْ
يَتْلُوا عَلَيْهِمْ ءايٰتِهٖ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ
وَإِنْ كانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلٰلٍ مُبِينٍ ﴿٢﴾ وَءاخَرِينَ مِنْهُمْ
لَمّا يَلْحَقُوا بِهِمْ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ
يُؤْتِيهِ مَنْ يَشاءُ ۚ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾ مَثَلُ الَّذِينَ
حُمِّلُوا التَّوْرٰىةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوها كَمَثَلِ الْحِمارِ يَحْمِلُ أَسْفارًا ۚ
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِءايٰتِ اللّٰهِ ۚ وَاللّٰهُ لا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظّٰلِمِينَ ﴿٥﴾ قُلْ يٰأَيُّهَا الَّذِينَ هادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِياءُ
لِلّٰهِ مِنْ دُونِ النّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ﴿٦﴾
وَلا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِما قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ۚ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالظّٰلِمِينَ ﴿٧﴾
قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلٰقِيكُمْ ۖ ثُمَّ تُرَدُّونَ
إِلىٰ عالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِما كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

* الْأُمِّيِّينَ

درس چهاردهم

جلسه‌ی اول

تمرین اول: آیات ۶۴ تا ۶۹ سوره‌ی یوسُف* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

قالَ هَل ءامَنُكُم عَلَيهِ اِلّا كَما اَمِنتُكُم عَلىٰٓ اَخيهِ مِن
قَبلُ ۖ فَاللّٰهُ خَيرٌ حٰفِظًا وَهُوَ اَرحَمُ الرّٰحِمينَ ﴿٦٤﴾ وَلَمّا فَتَحوا
مَتاعَهُم وَجَدوا بِضاعَتَهُم رُدَّت اِلَيهِم ۖ قالوا يٰٓاَبانا
ما نَبغي ۖ هٰذِهِ بِضاعَتُنا رُدَّت اِلَينا ۖ وَنَميرُ اَهلَنا وَنَحفَظُ
اَخانا وَنَزدادُ كَيلَ بَعيرٍ ۖ ذٰلِكَ كَيلٌ يَسيرٌ ﴿٦٥﴾ قالَ
لَن اُرسِلَهُ مَعَكُم حَتّىٰ تُؤتونِ مَوثِقًا مِنَ اللّٰهِ لَتَأتُنَّني بِهِ
اِلّآ اَن يُحاطَ بِكُم ۖ فَلَمّا ءاتَوهُ مَوثِقَهُم قالَ اللّٰهُ عَلىٰ
ما نَقولُ وَكيلٌ ﴿٦٦﴾ وَقالَ يٰبَنِيَّ لا تَدخُلوا مِن بابٍ واحِدٍ
وَادخُلوا مِن اَبوابٍ مُتَفَرِّقَةٍ ۖ وَما اُغني عَنكُم مِنَ اللّٰهِ مِن
شَيءٍ ۖ اِنِ الحُكمُ اِلّا لِلّٰهِ ۖ عَلَيهِ تَوَكَّلتُ ۖ وَعَلَيهِ فَليَتَوَكَّلِ
المُتَوَكِّلونَ ﴿٦٧﴾ وَلَمّا دَخَلوا مِن حَيثُ اَمَرَهُم اَبوهُم ما كانَ
يُغني عَنهُم مِنَ اللّٰهِ مِن شَيءٍ اِلّا حاجَةً في نَفسِ يَعقوبَ
قَضىٰها ۚ وَاِنَّهُ لَذو عِلمٍ لِما عَلَّمنٰهُ وَلٰكِنَّ اَكثَرَ النّاسِ
لا يَعلَمونَ ﴿٦٨﴾ وَلَمّا دَخَلوا عَلىٰ يوسُفَ ءاوىٰٓ اِلَيهِ اَخاهُ ۖ
قالَ اِنّي اَنَا اَخوكَ فَلا تَبتَئِس بِما كانوا يَعمَلونَ ﴿٦٩﴾

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک یا چند سطر را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

* ص ۲۴۳ قرآن کامل

پیام قرآنی

فَاللّٰهُ خَيْرٌ حافِظًا وَ هُوَ اَرْحَمُ الرّاحِمينَ

خدا بهترین نگه‌دارنده است و او از همه مهربان‌تر است.

سوره‌ی یوسُف، آیه‌ی ۶۴

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کرده و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

آیات ۳ و ۴ سوره‌ی یوسف را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ اَحْسَنَ الْقَصَصِ

ما بهترین سرگذشت را برای تو حکایت می‌کنیم،

۲- بِما اَوْحَيْنا اِلَيْكَ هٰذَا الْقُرْءانَ

با آیاتی که از این قرآن به سوی تو وحی کردیم؛

۳- وَ اِن كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغافِلينَ ﴿۳﴾

هر چند که تو قبل از این، از آن خبر نداشتی.

۴- اِذْ قالَ يوسُفُ لِاَبيهِ

هنگامی که یوسف به پدرش گفت :

۵- يا اَبَتِ اِنّي رَاَيْتُ اَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا

ای پدرم من در خواب دیدم یازده ستاره را

۶- وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَاَيْتُهُمْ لي ساجِدينَ ﴿۴﴾

و خورشید و ماه را دیدم که در برابرم سجده می‌کنند.

تمرین اول

معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ هٰذا : ☐ آن ☐ این

۲ـ شَمْس : ☐ خورشید ☐ ماه

۳ـ قَمَر : ☐ خورشید ☐ ماه

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ اَلشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ بِحُسْبانٍ ۵ — سوره‌ی الرحمن، آیه‌ی ۵

... و ... با نظم و حساب در گردش‌اند.

۲ـ وَ هُوَ الَّذی خَلَقَ اللَّیْلَ وَ النَّهارَ وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ — سوره‌ی اَنبیاء، آیه‌ی ۳۳

و او کسی است که آفرید شب و روز و ... و ...

۳ـ وَ هٰذا کِتابٌ اَنْزَلْناهُ مُبارَكٌ — سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۹۲

و ... ... ی است مبارک، که نازل کردیم آن را.

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

هرکس آیه‌ای از کتاب خدا را به دیگری بیاموزد، پاداش آن آیه،

هر زمان که خوانده می‌شود، به او نیز می‌رسد.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- وَ اِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ خَيْرُ الرّازِقينَ ﴿۵۸﴾ — سوره‌ی حَج، آیه‌ی ۵۸

۲- رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ اَنْتَ خَيْرُ الرّاحِمينَ ﴿۱۱۸﴾ — سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۱۱۸

۳- وَ ما عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَ اَبْقىٰ لِلَّذينَ ءامَنوا — سوره‌ی شوریٰ، آیه‌ی ۳۶

۴- رَبِّ اَنْزِلْني مُنْزَلًا مُبارَكًا وَ اَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلينَ ﴿۲۹﴾ — سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۲۹

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۳۰ سوره‌ی نبأ را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید.
سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* مُستَدرَکُ الوسائِل، ج ۴، ص ۲۳۵

سُورَةُ النَّبَإِ

آیاتُها ٤٠

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبَإِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ
﴿٣﴾ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا
﴿٦﴾ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ
سُبَاتًا ﴿٩﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾
وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴿١٣﴾
وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَآءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾
وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ﴿١٦﴾ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُنْفَخُ
فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾
وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢١﴾
لِلطَّاغِينَ مَئَابًا* ﴿٢٢﴾ لَابِثِينَ فِيهَآ أَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا
وَلَا شَرَابًا ﴿٢٤﴾ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزَآءً وِفَاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمْ
كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُوا بِـَٔايَٰتِنَا كِذَّابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ
شَيْءٍ أَحْصَيْنَٰهُ كِتَٰبًا ﴿٢٩﴾ فَذُوقُوا فَلَن نَّزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

* مَئَابًا

درس پانزدهم

جلسه‌ی اول

تمرین اول: آیات ۱ تا ۴۲ سوره‌ی عَبَسَ* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَ تَوَلّٰٓى ﴿۱﴾ اَن جآءَهُ الاَعمىٰ ﴿۲﴾ وَ ما يُدريكَ لَعَلَّهٗ يَزَّكّٰٓى ﴿۳﴾
اَو يَذَّكَّرُ فَتَنفَعَهُ الذِّكرىٰٓ ﴿۴﴾ اَمّا مَنِ استَغنىٰ ﴿۵﴾ فَاَنتَ لَهٗ تَصَدّىٰ ﴿۶﴾
وَ ما عَلَيكَ اَلّا يَزَّكّىٰ ﴿۷﴾ وَ اَمّا مَن جآءَكَ يَسعىٰ ﴿۸﴾ وَ هُوَ يَخشىٰ ﴿۹﴾ فَاَنتَ
عَنهُ تَلَهّىٰ ﴿۱۰﴾ كَلّآ اِنَّها تَذكِرَةٌ ﴿۱۱﴾ فَمَن شآءَ ذَكَرَهٗ ﴿۱۲﴾ فى صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ
﴿۱۳﴾ مَرفوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿۱۴﴾ بِاَيدى سَفَرَةٍ ﴿۱۵﴾ كِرامٍ بَرَرَةٍ ﴿۱۶﴾ قُتِلَ الاِنسانُ
ما اَكفَرَهٗ ﴿۱۷﴾ مِن اَىِّ شَىءٍ خَلَقَهٗ ﴿۱۸﴾ مِن نُطفَةٍ خَلَقَهٗ فَقَدَّرَهٗ ﴿۱۹﴾
ثُمَّ السَّبيلَ يَسَّرَهٗ ﴿۲۰﴾ ثُمَّ اَماتَهٗ فَاَقبَرَهٗ ﴿۲۱﴾ ثُمَّ اِذا شآءَ اَنشَرَهٗ ﴿۲۲﴾ كَلّا
لَمّا يَقضِ ما اَمَرَهٗ ﴿۲۳﴾ فَلينظُرِ الاِنسانُ اِلىٰ طَعامِهٖٓ ﴿۲۴﴾ اَنّا صَبَبنَا المآءَ
صَبًّا ﴿۲۵﴾ ثُمَّ شَقَقنَا الاَرضَ شَقًّا ﴿۲۶﴾ فَاَنبَتنا فيها حَبًّا ﴿۲۷﴾ وَ عِنَبًا وَ قَضبًا ﴿۲۸﴾
وَ زَيتونًا وَ نَخلًا ﴿۲۹﴾ وَ حَدآئِقَ غُلبًا ﴿۳۰﴾ وَ فاكِهَةً وَ اَبًّا ﴿۳۱﴾ مَتاعًا لَكُم
وَ لِاَنعامِكُم ﴿۳۲﴾ فَاِذا جآءَتِ الصّآخَّةُ ﴿۳۳﴾ يَومَ يَفِرُّ المَرءُ مِن اَخيهِ ﴿۳۴﴾
وَ اُمِّهٖ وَ اَبيهِ ﴿۳۵﴾ وَ صاحِبَتِهٖ وَ بَنيهِ ﴿۳۶﴾ لِكُلِّ امرِئٍ مِنهُم يَومَئِذٍ شَأنٌ
يُغنيهِ ﴿۳۷﴾ وُجوهٌ يَومَئِذٍ مُسفِرَةٌ ﴿۳۸﴾ ضاحِكَةٌ مُستَبشِرَةٌ ﴿۳۹﴾ وَ وُجوهٌ
يَومَئِذٍ عَلَيها غَبَرَةٌ ﴿۴۰﴾ تَرهَقُها قَتَرَةٌ ﴿۴۱﴾ اُولٰٓئِكَ هُمُ الكَفَرَةُ الفَجَرَةُ ﴿۴۲﴾

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک یا چند سطر را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

* ص ۵۸۵ قرآن کامل

پیام قرآنی

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسانُ إِلىٰ طَعامِهِ

انسان باید به غذایش دقت کند.

سوره‌ی عَبَس، آیه‌ی ۲۴

طَعامِهِ : غذایش

طَعام :

چرا انسان باید به غذایش دقّت کند؟

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

آیات ۱۰ تا ۱۱ سوره‌ی نحل را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- هُوَ الَّذی اَنْزَلَ مِنَ السَّماءِ ماءً *

او کسی است که نازل کرد از آسمان آب را

۲- لَکُمْ مِنْهُ شَرابٌ وَ مِنْهُ شَجَرٌ فیهِ تُسیمونَ ﴿۱۰﴾

آبی که می‌نوشید و درختان و سبزه‌هایی که حیوانات خود را در آن‌ها به چرا می‌برید، از این آب است.

۳- یُنْبِتُ لَکُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَ الزَّیْتونَ وَ النَّخیلَ وَ الْاَعْنابَ وَ مِنْ کُلِّ الثَّمَراتِ

برای شما از آن آب می‌رویاند زراعت و زیتون و درختان خرما و انگور و همه‌ی میوه‌ها را

۴- اِنَّ فی ذٰلِکَ لَاٰیَةً لِقَوْمٍ یَتَفَکَّرونَ ﴿۱۱﴾

قطعاً در این‌ها نشانه‌ای برای گروهی که تفکر می‌کنند، وجود دارد.

* این کلمه هنگام وقف به صورت «ماءا» خوانده می‌شود.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ هُوَ : ☐ تو ☐ او

۲ـ اَلَّذی : ☐ کسی که ☐ کسانی که

۳ـ اَنْزَلَ : ☐ نازل کرد ☐ نازل شد

۴ـ ماء : ☐ آسمان ☐ آب

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ اَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّماءِ ماءً — سوره‌ی نَمل، آیه‌ی ۶۰

و ... برای شما از ... ... را

۲ـ هُوَ الَّذی اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتابَ — سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۷

... ... است که ... بر تو ... را

۳ـ هُوَ الَّذی خَلَقَ لَكُمْ ما فِی الْاَرْضِ جَميعًا — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۹

... است ... ... برای شما همه‌ی آن‌چه در ... است.

جلسه‌ی سوم

انس با قرآن در خانه

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

فرزندم! از خواندن قرآن غافل مباش؛ زیرا قرآن دل را زنده می‌کند و انسان را از گناه و کارهای زشت باز می‌دارد.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید.

۱ـ اَفَلا یَنْظُرونَ اِلَی الْاِبِلِ کَیْفَ خُلِقَتْ — سوره‌ی غاشیه، آیه‌ی ۱۷

۲ـ قُلْ سیروا فِی الْاَرْضِ فَانْظُروا کَیْفَ کانَ عاقِبَةُ الْمُجْرِمینَ ﴿۶۹﴾ — سوره‌ی نمل، آیه‌ی ۶۹

۳ـ فَانْظُر اِلیٰ ءاثارِ رَحْمَةِ اللّٰهِ کَیْفَ یُحْیِی الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِها — سوره‌ی روم، آیه‌ی ۵۰

۴ـ اَفَلَم یَنْظُروا اِلَی السَّماءِ فَوْقَهُمْ کَیْفَ بَنَیْناها وَ زَیَّنّاها — سوره‌ی قاف، آیه‌ی ۶

فعّالیّت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۲۹ سوره‌ی تکویر را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

* کتاب کَنزُ العُمّال، ج ۲، ص ۲۹۱

سُورَةُ التَّكوِير

آياتُها ۲۹

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيمِ

اِذَا الشَّمۡسُ كُوِّرَتۡ ﴿۱﴾ وَاِذَا النُّجُومُ انكَدَرَتۡ ﴿۲﴾ وَاِذَا الۡجِبَالُ
سُيِّرَتۡ ﴿۳﴾ وَاِذَا الۡعِشَارُ عُطِّلَتۡ ﴿۴﴾ وَاِذَا الۡوُحُوشُ حُشِرَتۡ ﴿۵﴾
وَاِذَا الۡبِحَارُ سُجِّرَتۡ ﴿۶﴾ وَاِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتۡ ﴿۷﴾ وَاِذَا الۡمَوۡءٗدَةُ * المَوۡئُودَةُ
سُئِلَتۡ ﴿۸﴾ بِاَيِّ ذَنۢبٍ قُتِلَتۡ ﴿۹﴾ وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتۡ ﴿۱۰﴾
وَاِذَا السَّمَآءُ كُشِطَتۡ ﴿۱۱﴾ وَاِذَا الۡجَحِيمُ سُعِّرَتۡ ﴿۱۲﴾ وَاِذَا الۡجَنَّةُ
اُزۡلِفَتۡ ﴿۱۳﴾ عَلِمَتۡ نَفۡسٌ مَّاۤ اَحۡضَرَتۡ ﴿۱۴﴾ فَلَاۤ اُقۡسِمُ بِالۡخُنَّسِ ﴿۱۵﴾
الۡجَوَارِ الۡكُنَّسِ ﴿۱۶﴾ وَالَّيۡلِ اِذَا عَسۡعَسَ ﴿۱۷﴾ وَالصُّبۡحِ اِذَا تَنَفَّسَ ﴿۱۸﴾
اِنَّهٗ لَقَوۡلُ رَسُوۡلٍ كَرِيۡمٍ ﴿۱۹﴾ ذِىۡ قُوَّةٍ عِنۡدَ ذِى الۡعَرۡشِ مَكِيۡنٍ ﴿۲۰﴾ مُّطَاعٍ
ثَمَّ اَمِيۡنٍ ﴿۲۱﴾ وَمَا صَاحِبُكُمۡ بِمَجۡنُوۡنٍ ﴿۲۲﴾ وَلَقَدۡ رَاٰهُ بِالۡاُفُقِ الۡمُبِيۡنِ
﴿۲۳﴾ وَمَا هُوَ عَلَى الۡغَيۡبِ بِضَنِيۡنٍ ﴿۲۴﴾ وَمَا هُوَ بِقَوۡلِ شَيۡطٰنٍ رَّجِيۡمٍ
﴿۲۵﴾ فَاَيۡنَ تَذۡهَبُوۡنَ ﴿۲۶﴾ اِنۡ هُوَ اِلَّا ذِكۡرٌ لِّلۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۲۷﴾ لِمَنۡ شَآءَ مِنۡكُمۡ
اَنۡ يَّسۡتَقِيۡمَ ﴿۲۸﴾ وَمَا تَشَآءُوۡنَ اِلَّاۤ اَنۡ يَّشَآءَ اللّٰهُ رَبُّ الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۲۹﴾

درس آخر

قرآن در تابستان

دانش‌آموزان عزیز!

خدا را سپاس می‌گویم که با تلاش خود سال تحصیلی را با موفقیت گذرانده‌اید. شما در این سال چیزهای بسیاری آموختید و اینک می‌توانید قرآن‌کریم ــ کتاب آسمانی ــ خود را بخوانید و از آن بهره ببرید.

در تابستان مدرسه تعطیل می‌شود، اما خواندن قرآن تعطیل نمی‌شود. چه خوب است اینک که خواندن قرآن را آموخته‌اید، هرروز مقداری قرآن بخوانید. شما می‌توانید به کمک پدر و مادر یا خواهر و برادر بزرگ‌تر خود، این کار را از روی قرآنی که در خانه دارید انجام دهید.

❊❊❊

در کتاب درسی نیز برای هر هفته از تابستان، یک صفحه از قرآن کریم درنظر گرفته شده است. شما هر روز، تعدادی از آیات مربوط به آن هفته را بخوانید تا به این ترتیب هم به سفارش پیامبر اعظم و امامان معصوم علیهم‌السلام عمل کرده باشید و هم در این کار مهارت بیش‌تری پیدا کنید.

یادتان باشد هرگاه می‌خواهید خدا با شما سخن بگوید، قرآن بخوانید و هر وقت می‌خواهید شما با خدا سخن بگویید، نماز بخوانید.

معلّم شما

سُورَةُ الإِسْرَاءِ

آیاتُها ۱۱۱

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

سُبحٰنَ الَّذىٓ اَسرىٰ بِعَبدِهٖ لَيلًا مِنَ المَسجِدِ الحَرامِ
اِلَى المَسجِدِ الاَقصَا الَّذى بٰرَكنا حَولَهٗ لِنُرِيَهٗ مِن ءايٰتِنآ ۚ
اِنَّهٗ هُوَ السَّميعُ البَصيرُ ﴿۱﴾ وَءاتَينا موسَى الكِتٰبَ وَجَعَلنٰهُ
هُدًى لِبَنىٓ اِسرآءيلَ اَلّا تَتَّخِذوا مِن دونى وَكيلًا ﴿۲﴾
ذُرِّيَّةَ مَن حَمَلنا مَعَ نوحٍ ۚ اِنَّهٗ كانَ عَبدًا شَكورًا ﴿۳﴾
وَقَضَينآ اِلىٰ بَنىٓ اِسرآءيلَ فِى الكِتٰبِ لَتُفسِدُنَّ فِى الاَرضِ
مَرَّتَينِ وَلَتَعلُنَّ عُلُوًّا كَبيرًا ﴿۴﴾ فَاِذا جآءَ وَعدُ اولىٰهُما بَعَثنا
عَلَيكُم عِبادًا لَنآ اُولى بَأسٍ شَديدٍ فَجاسوا خِلٰلَ الدِّيارِ ۚ
وَكانَ وَعدًا مَفعولًا ﴿۵﴾ ثُمَّ رَدَدنا لَكُمُ الكَرَّةَ عَلَيهِم
وَاَمدَدنٰكُم بِاَموالٍ وَبَنينَ وَجَعَلنٰكُم اَكثَرَ نَفيرًا ﴿۶﴾
اِن اَحسَنتُم اَحسَنتُم لِاَنفُسِكُم ۖ وَاِن اَسَأتُم فَلَها ۚ فَاِذا جآءَ
وَعدُ الاٰخِرَةِ لِيَسوٴُا* وُجوهَكُم وَلِيَدخُلُوا المَسجِدَ
كَما دَخَلوهُ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّروا ما عَلَوا تَتبيرًا ﴿۷﴾

* لِيَسوئوا

عَسىٰ رَبُّكُم اَن يَرحَمَكُم ۚ وَ اِن عُدتُم عُدنا ۘ وَجَعَلنا جَهَنَّمَ لِلكـٰفِرينَ
حَصيرًا ﴿۸﴾ اِنَّ هـٰذَا القُرءانَ يَهدى لِلَّتى هِىَ اَقوَمُ وَ يُبَشِّرُ
المُؤمِنينَ الَّذينَ يَعمَلونَ الصّـٰلِحـٰتِ اَنَّ لَهُم اَجرًا كَبيرًا ﴿۹﴾
وَ اَنَّ الَّذينَ لا يُؤمِنونَ بِالأخِرَةِ اَعتَدنا لَهُم عَذابًا اَليمًا ﴿۱۰﴾
وَ يَدعُ الاِنسانُ بِالشَّرِّ دُعاءَهۥ بِالخَيرِ ۖ وَكانَ الاِنسانُ عَجولًا ﴿۱۱﴾
وَجَعَلنَا الَّيلَ وَ النَّهارَ ءايَتَينِ ۖ فَمَحَونا ۤ ءايَةَ الَّيلِ وَجَعَلنا ۤ ءايَةَ
النَّهارِ مُبصِرَةً لِتَبتَغوا فَضلًا مِن رَبِّكُم وَ لِتَعلَموا عَدَدَ
السِّنينَ وَ الحِسابَ ۚ وَكُلَّ شَىءٍ فَصَّلنـٰهُ تَفصيلًا ﴿۱۲﴾ وَكُلَّ
اِنسانٍ اَلزَمنـٰهُ طـٰٓئِرَهۥ فى عُنُقِهِ ۖ وَ نُخرِجُ لَهۥ يَومَ القِيـٰمَةِ كِتـٰبًا
يَلقىٰهُ مَنشورًا ﴿۱۳﴾ اِقرَأ كِتـٰبَكَ ۖ كَفىٰ بِنَفسِكَ اليَومَ عَلَيكَ حَسيبًا
﴿۱۴﴾ مَنِ اهتَدىٰ فَاِنَّما يَهتَدى لِنَفسِهِ ۖ وَ مَن ضَلَّ فَاِنَّما يَضِلُّ
عَلَيها ۚ وَ لا تَزِرُ وازِرَةٌ وِزرَ اُخرىٰ ۚ وَ ما كُنّا مُعَذِّبينَ حَتّىٰ نَبعَثَ
رَسولًا ﴿۱۵﴾ وَ اِذا ۤ اَرَدنا ۤ اَن نُهلِكَ قَريَةً اَمَرنا مُترَفيها فَفَسَقوا
فيها فَحَقَّ عَلَيهَا القَولُ فَدَمَّرنـٰها تَدميرًا ﴿۱۶﴾ وَ كَم اَهلَكنا مِنَ
القُرونِ مِن بَعدِ نوحٍ ۗ وَكَفىٰ بِرَبِّكَ بِذُنوبِ عِبادِهِ خَبيرًا بَصيرًا ﴿۱۷﴾

مَن كانَ يُريدُ العاجِلَةَ عَجَّلنا لَهُ فيها ما نَشآءُ لِمَن نُريدُ ثُمَّ
جَعَلنا لَهُ جَهَنَّمَ يَصلىٰها مَذمومًا مَدحورًا ﴿۱۸﴾ وَ مَن اَرادَ
الأخِرَةَ وَسَعىٰ لَها سَعيَها وَ هُوَ مُؤمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ كانَ
سَعيُهُم مَشكورًا ﴿۱۹﴾ كُلًّا نُمِدُّ هٰٓؤُلآءِ وَهٰٓؤُلآءِ مِن عَطآءِ
رَبِّكَ ۚ وَما كانَ عَطآءُ رَبِّكَ مَحظورًا ﴿۲۰﴾ اُنظُر كَيفَ فَضَّلنا
بَعضَهُم عَلىٰ بَعضٍ ۚ وَلَلأخِرَةُ اَكبَرُ دَرَجٰتٍ وَ اَكبَرُ تَفضيلًا
﴿۲۱﴾ لا تَجعَل مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا ءاخَرَ فَتَقعُدَ مَذمومًا مَخذولًا ﴿۲۲﴾
۞ وَقَضىٰ رَبُّكَ اَلّا تَعبُدوٓا اِلّآ اِيّاهُ وَ بِالوالِدَينِ اِحسانًا ۚ اِمّا
يَبلُغَنَّ عِندَكَ الكِبَرَ اَحَدُهُما اَو كِلاهُما فَلا تَقُل لَهُما
اُفٍّ وَ لا تَنهَرهُما وَ قُل لَهُما قَولًا كَريمًا ﴿۲۳﴾ وَاخفِض
لَهُما جَناحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحمَةِ وَ قُل رَبِّ ارحَمهُما كَما رَبَّيانى
صَغيرًا ﴿۲۴﴾ رَبُّكُم اَعلَمُ بِما فى نُفوسِكُم ۚ اِن تَكونوا صٰلِحينَ
فَاِنَّهُ كانَ لِلاَوّابينَ غَفورًا ﴿۲۵﴾ وَ ءاتِ ذَا القُربىٰ حَقَّهُ
وَ المِسكينَ وَ ابنَ السَّبيلِ وَ لا تُبَذِّر تَبذيرًا ﴿۲۶﴾ اِنَّ المُبَذِّرينَ
كانوٓا اِخوانَ الشَّيٰطينِ ۖ وَ كانَ الشَّيطٰنُ لِرَبِّهِ كَفورًا ﴿۲۷﴾

وَاِمّا تُعرِضَنَّ عَنهُمُ ابتِغآءَ رَحمَةٍ مِن رَبِّكَ تَرجوها فَقُل لَهُم قَولًا
مَيسورًا ﴿۲۸﴾ وَلا تَجعَل يَدَكَ مَغلولَةً اِلىٰ عُنُقِكَ وَ لا تَبسُطها
كُلَّ البَسطِ فَتَقعُدَ مَلومًا مَحسورًا ﴿۲۹﴾ اِنَّ رَبَّكَ يَبسُطُ الرِّزقَ
لِمَن يَشآءُ وَ يَقدِرُ ۚ اِنَّهٗ كانَ بِعِبادِهٖ خَبيرًا بَصيرًا ﴿۳۰﴾ وَ لا تَقتُلوٓا
اَولادَكُم خَشيَةَ اِملاقٍ ۖ نَحنُ نَرزُقُهُم وَ اِيّاكُم ۚ اِنَّ قَتلَهُم كانَ
خِطـًٔا كَبيرًا ﴿۳۱﴾ وَ لا تَقرَبُوا الزِّنىٰٓ ۖ اِنَّهٗ كانَ فاحِشَةً وَ سآءَ
سَبيلًا ﴿۳۲﴾ وَ لا تَقتُلُوا النَّفسَ الَّتي حَرَّمَ اللّٰهُ اِلّا بِالحَقِّ ۗ وَمَن
قُتِلَ مَظلومًا فَقَد جَعَلنا لِوَلِيِّهٖ سُلطـٰنًا فَلا يُسرِف فِي
القَتلِ ۖ اِنَّهٗ كانَ مَنصورًا ﴿۳۳﴾ وَ لا تَقرَبوا مالَ اليَتيمِ اِلّا بِالَّتي
هِيَ اَحسَنُ حَتّىٰ يَبلُغَ اَشُدَّهٗ ۖ وَ اَوفوا بِالعَهدِ ۖ اِنَّ العَهدَ كانَ
مَسـٔولًا ﴿۳۴﴾ وَاَوفُوا الكَيلَ اِذا كِلتُم وَ زِنوا بِالقِسطاسِ المُستَقيمِ ۚ
ذٰلِكَ خَيرٌ وَ اَحسَنُ تَأويلًا ﴿۳۵﴾ وَ لا تَقفُ ما لَيسَ لَكَ بِهٖ عِلمٌ ۚ
اِنَّ السَّمعَ وَ البَصَرَ وَ الفُؤادَ كُلُّ اُولـٰٓئِكَ كانَ عَنهُ مَسـٔولًا ﴿۳۶﴾
وَ لا تَمشِ فِي الاَرضِ مَرَحًا ۖ اِنَّكَ لَن تَخرِقَ الاَرضَ وَ لَن تَبلُغَ
الجِبالَ طولًا ﴿۳۷﴾ كُلُّ ذٰلِكَ كانَ سَيِّئُهٗ عِندَ رَبِّكَ مَكروهًا ﴿۳۸﴾

ذٰلِكَ مِمّآ اَوحىٰٓ اِلَيكَ رَبُّكَ مِنَ الحِكمَةِ ۜ وَلا تَجعَل مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا
ءاخَرَ فَتُلقىٰ فى جَهَنَّمَ مَلومًا مَدحورًا ﴿٣٩﴾ اَفَاَصفىٰكُم رَبُّكُم
بِالبَنينَ وَاتَّخَذَ مِنَ المَلٰٓئِكَةِ اِناثًا ۚ اِنَّكُم لَتَقولونَ قَولًا عَظيمًا ﴿٤٠﴾
وَلَقَد صَرَّفنا فى هٰذَا القُرءانِ لِيَذَّكَّروا وَما يَزيدُهُم اِلّا نُفورًا ﴿٤١﴾
قُل لَو كانَ مَعَهٗٓ ءالِهَةٌ كَما يَقولونَ اِذًا لَابتَغَوا اِلىٰ ذِى العَرشِ سَبيلًا
﴿٤٢﴾ سُبحٰنَهٗ وَتَعٰلىٰ عَمّا يَقولونَ عُلُوًّا كَبيرًا ﴿٤٣﴾ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوٰتُ
السَّبعُ وَالاَرضُ وَمَن فيهِنَّ ۚ وَاِن مِن شَىءٍ اِلّا يُسَبِّحُ بِحَمدِهٖ وَلٰكِن
لا تَفقَهونَ تَسبيحَهُم ۗ اِنَّهٗ كانَ حَليمًا غَفورًا ﴿٤٤﴾ وَاِذا قَرَأتَ
القُرءانَ جَعَلنا بَينَكَ وَبَينَ الَّذينَ لا يُؤمِنونَ بِالاٰخِرَةِ حِجابًا
مَستورًا ﴿٤٥﴾ وَجَعَلنا عَلىٰ قُلوبِهِم اَكِنَّةً اَن يَفقَهوهُ وَفىٓ ءاذانِهِم
وَقرًا ۚ وَاِذا ذَكَرتَ رَبَّكَ فِى القُرءانِ وَحدَهٗ وَلَّوا عَلىٰٓ اَدبٰرِهِم نُفورًا
﴿٤٦﴾ نَحنُ اَعلَمُ بِما يَستَمِعونَ بِهٖٓ اِذ يَستَمِعونَ اِلَيكَ وَاِذ هُم نَجوىٰٓ
اِذ يَقولُ الظّٰلِمونَ اِن تَتَّبِعونَ اِلّا رَجُلًا مَسحورًا ﴿٤٧﴾ اُنظُر
كَيفَ ضَرَبوا لَكَ الاَمثالَ فَضَلّوا فَلا يَستَطيعونَ سَبيلًا ﴿٤٨﴾
وَقالوٓا ءَاِذا كُنّا عِظامًا وَرُفاتًا ءَاِنّا لَمَبعوثونَ خَلقًا جَديدًا ﴿٤٩﴾

۞ قُل كونوا حِجارَةً اَو حَديدًا ﴿۵۰﴾ اَو خَلقًا مِمّا يَكبُرُ فى
صُدورِكُم ۚ فَسَيَقولونَ مَن يُعيدُنا ۖ قُلِ الَّذى فَطَرَكُم اَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ
فَسَيُنغِضونَ اِلَيكَ رُءوسَهُم وَ يَقولونَ مَتىٰ هُوَ ۖ قُل عَسىٰ
اَن يَكونَ قَريبًا ﴿۵۱﴾ يَومَ يَدعوكُم فَتَستَجيبونَ بِحَمدِهِ
وَتَظُنّونَ اِن لَبِثتُم اِلّا قَليلًا ﴿۵۲﴾ وَقُل لِعِبادى يَقولُوا الَّتى هِىَ
اَحسَنُ ۚ اِنَّ الشَّيطـٰنَ يَنزَغُ بَينَهُم ۚ اِنَّ الشَّيطـٰنَ كانَ لِلاِنسانِ
عَدُوًّا مُبينًا ﴿۵۳﴾ رَبُّكُم اَعلَمُ بِكُم ۖ اِن يَشَأ يَرحَمكُم اَو اِن يَشَأ
يُعَذِّبكُم ۚ وَما اَرسَلنـٰكَ عَلَيهِم وَكيلًا ﴿۵۴﴾ وَ رَبُّكَ اَعلَمُ بِمَن
فِى السَّمـٰوٰتِ وَ الاَرضِ ۗ وَ لَقَد فَضَّلنا بَعضَ النَّبِيّـۧنَ عَلىٰ بَعضٍ ۖ
وَءاتَينا داوودَ زَبورًا ﴿۵۵﴾ قُلِ ادعُوا الَّذينَ زَعَمتُم مِن دونِهِ
فَلا يَملِكونَ كَشفَ الضُّرِّ عَنكُم وَلا تَحويلًا ﴿۵۶﴾ اُولـٰٓئِكَ الَّذينَ
يَدعونَ يَبتَغونَ اِلىٰ رَبِّهِمُ الوَسيلَةَ اَيُّهُم اَقرَبُ وَ يَرجونَ
رَحمَتَهُ وَ يَخافونَ عَذابَهُ ۚ اِنَّ عَذابَ رَبِّكَ كانَ مَحذورًا ﴿۵۷﴾
وَاِن مِن قَريَةٍ اِلّا نَحنُ مُهلِكوها قَبلَ يَومِ القِيـٰمَةِ اَو
مُعَذِّبوها عَذابًا شَديدًا ۚ كانَ ذـٰلِكَ فِى الكِتـٰبِ مَسطورًا ﴿۵۸﴾

وَما مَنَعَنا اَن نُرسِلَ بِالأيٰتِ اِلّآ اَن كَذَّبَ بِهَا الاَوَّلونَ ۚ
وَءاتَينا ثَمودَ النّاقَةَ مُبصِرَةً فَظَلَموا بِها ۚ وَما نُرسِلُ بِالأيٰتِ
اِلّا تَخويفًا ﴿٥٩﴾ وَاِذ قُلنا لَكَ اِنَّ رَبَّكَ اَحاطَ بِالنّاسِ ۚ
وَما جَعَلنَا الرُّءيَا الَّتىٓ اَرَينٰكَ اِلّا فِتنَةً لِلنّاسِ وَالشَّجَرَةَ
المَلعونَةَ فِي القُرءانِ ۚ وَنُخَوِّفُهُم فَما يَزيدُهُم اِلّا طُغيانًا كَبيرًا
﴿٦٠﴾ وَاِذ قُلنا لِلمَلٰٓئِكَةِ اسجُدوا لِأدَمَ فَسَجَدوٓا اِلّآ اِبليسَ ۖ
قالَ ءَاَسجُدُ لِمَن خَلَقتَ طينًا ﴿٦١﴾ قالَ اَرَءَيتَكَ هٰذَا الَّذى
كَرَّمتَ عَلَيَّ لَئِن اَخَّرتَنِ اِلىٰ يَومِ القِيٰمَةِ لَاَحتَنِكَنَّ
ذُرِّيَّتَهٗٓ اِلّا قَليلًا ﴿٦٢﴾ قالَ اذهَب فَمَن تَبِعَكَ مِنهُم فَاِنَّ
جَهَنَّمَ جَزآؤُكُم جَزآءً مَوفورًا ﴿٦٣﴾ وَاستَفزِز مَنِ استَطَعتَ
مِنهُم بِصَوتِكَ وَاَجلِب عَلَيهِم بِخَيلِكَ وَرَجِلِكَ وَشارِكهُم
فِي الاَموالِ وَالاَولادِ وَعِدهُم ۚ وَما يَعِدُهُمُ الشَّيطٰنُ اِلّا
غُرورًا ﴿٦٤﴾ اِنَّ عِبادى لَيسَ لَكَ عَلَيهِم سُلطٰنٌ ۚ وَكَفىٰ
بِرَبِّكَ وَكيلًا ﴿٦٥﴾ رَبُّكُمُ الَّذى يُزجى لَكُمُ الفُلكَ
فِي البَحرِ لِتَبتَغوا مِن فَضلِهٖ ۚ اِنَّهٗ كانَ بِكُم رَحيمًا ﴿٦٦﴾

وَ اِذا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي البَحرِ ضَلَّ مَن تَدعونَ اِلّآ اِيّاهُ ۖ فَلَمّا
نَجّىٰكُم اِلَى البَرِّ اَعرَضتُم ۚ وَكانَ الاِنسانُ كَفورًا ﴿٦٧﴾ اَفَاَمِنتُم
اَن يَخسِفَ بِكُم جانِبَ البَرِّ اَو يُرسِلَ عَلَيكُم حاصِبًا ثُمَّ
لاتَجِدوا لَكُم وَكيلًا ﴿٦٨﴾ اَم اَمِنتُم اَن يُعيدَكُم فيهِ تارَةً اُخرىٰ
فَيُرسِلَ عَلَيكُم قاصِفًا مِنَ الرّيحِ فَيُغرِقَكُم بِما كَفَرتُم ثُمَّ
لاتَجِدوا لَكُم عَلَينا بِهِ تَبيعًا ﴿٦٩﴾ ۞ وَ لَقَد كَرَّمنا بَنىٓ ءادَمَ
وَحَمَلنٰهُم فِي البَرِّ وَ البَحرِ وَ رَزَقنٰهُم مِنَ الطَّيِّبٰتِ
وَفَضَّلنٰهُم عَلىٰ كَثيرٍ مِمَّن خَلَقنا تَفضيلًا ﴿٧٠﴾ يَومَ نَدعوا
كُلَّ اُناسٍ بِاِمامِهِم ۖ فَمَن اوتِيَ كِتٰبَهُ بِيَمينِهِ فَاُولٰٓئِكَ
يَقرَءونَ كِتٰبَهُم وَ لايُظلَمونَ فَتيلًا ﴿٧١﴾ وَ مَن كانَ فِي
هٰذِهِ اَعمىٰ فَهُوَ فِي الاٰخِرَةِ اَعمىٰ وَ اَضَلُّ سَبيلًا ﴿٧٢﴾ وَ اِن
كادوا لَيَفتِنونَكَ عَنِ الَّذىٓ اَوحَينا اِلَيكَ لِتَفتَرِيَ عَلَينا
غَيرَهُ ۖ وَ اِذًا لَاتَّخَذوكَ خَليلًا ﴿٧٣﴾ وَلَولا اَن ثَبَّتنٰكَ لَقَد
كِدتَ تَركَنُ اِلَيهِم شَيـًٔا قَليلًا ﴿٧٤﴾ اِذًا لَاَذَقنٰكَ ضِعفَ
الحَيوٰةِ وَ ضِعفَ المَماتِ ثُمَّ لاتَجِدُ لَكَ عَلَينا نَصيرًا ﴿٧٥﴾

وَاِن كادوا لَيَستَفِزّونَكَ مِنَ الاَرضِ لِيُخرِجوكَ مِنها
وَاِذًا لا يَلبَثونَ خِلٰفَكَ اِلّا قَليلًا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَن قَد
اَرسَلنا قَبلَكَ مِن رُسُلِنا وَلا تَجِدُ لِسُنَّتِنا تَحويلًا ﴿٧٧﴾ اَقِمِ
الصَّلوٰةَ لِدُلوكِ الشَّمسِ اِلىٰ غَسَقِ الَّيلِ وَقُرءانَ الفَجرِ اِنَّ
قُرءانَ الفَجرِ كانَ مَشهودًا ﴿٧٨﴾ وَمِنَ الَّيلِ فَتَهَجَّد بِهِ
نافِلَةً لَكَ عَسىٰ اَن يَبعَثَكَ رَبُّكَ مَقامًا مَحمودًا ﴿٧٩﴾ وَقُل رَبِّ
اَدخِلنى مُدخَلَ صِدقٍ وَاَخرِجنى مُخرَجَ صِدقٍ وَاجعَل لى مِن
لَدُنكَ سُلطٰنًا نَصيرًا ﴿٨٠﴾ وَقُل جاءَ الحَقُّ وَزَهَقَ الباطِلُ
اِنَّ الباطِلَ كانَ زَهوقًا ﴿٨١﴾ وَنُنَزِّلُ مِنَ القُرءانِ ما هُوَ شِفاءٌ
وَرَحمَةٌ لِلمُؤمِنينَ وَلا يَزيدُ الظّٰلِمينَ اِلّا خَسارًا ﴿٨٢﴾ وَاِذا
اَنعَمنا عَلَى الاِنسانِ اَعرَضَ وَنَـٔا بِجانِبِهِ وَاِذا مَسَّهُ الشَّرُّ كانَ
يَـٔوسًا ﴿٨٣﴾ قُل كُلٌّ يَعمَلُ عَلىٰ شاكِلَتِهِ فَرَبُّكُم اَعلَمُ بِمَن هُوَ
اَهدىٰ سَبيلًا ﴿٨٤﴾ وَيَسـَٔلونَكَ عَنِ الرّوحِ قُلِ الرّوحُ مِن اَمرِ رَبّى
وَما اوتيتُم مِنَ العِلمِ اِلّا قَليلًا ﴿٨٥﴾ وَلَئِن شِئنا لَنَذهَبَنَّ
بِالَّذى اَوحَينا اِلَيكَ ثُمَّ لا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَينا وَكيلًا ﴿٨٦﴾

اِلّا رَحمَةً مِن رَبِّكَ ۚ اِنَّ فَضلَهٗ كانَ عَلَيكَ كَبيرًا ﴿٨٧﴾ قُل
لَئِنِ اجتَمَعَتِ الاِنسُ وَالجِنُّ عَلىٰٓ اَن يَأتوا بِمِثلِ هٰذَا القُرءانِ
لا يَأتونَ بِمِثلِهٖ وَلَو كانَ بَعضُهُم لِبَعضٍ ظَهيرًا ﴿٨٨﴾ وَلَقَد
صَرَّفنا لِلنّاسِ فى هٰذَا القُرءانِ مِن كُلِّ مَثَلٍ فَاَبىٰٓ اَكثَرُ النّاسِ
اِلّا كُفورًا ﴿٨٩﴾ وَقالوا لَن نُؤمِنَ لَكَ حَتّىٰ تَفجُرَ لَنا مِنَ
الاَرضِ يَنبوعًا ﴿٩٠﴾ اَو تَكونَ لَكَ جَنَّةٌ مِن نَخيلٍ وَعِنَبٍ
فَتُفَجِّرَ الاَنهارَ خِلٰلَها تَفجيرًا ﴿٩١﴾ اَو تُسقِطَ السَّمآءَ كَما
زَعَمتَ عَلَينا كِسَفًا اَو تَأتِيَ بِاللّٰهِ وَالمَلٰٓئِكَةِ قَبيلًا ﴿٩٢﴾
اَو يَكونَ لَكَ بَيتٌ مِن زُخرُفٍ اَو تَرقىٰ فِى السَّمآءِ وَلَن نُؤمِنَ
لِرُقِيِّكَ حَتّىٰ تُنَزِّلَ عَلَينا كِتٰبًا نَقرَؤُهٗ ۗ قُل سُبحانَ رَبّى
هَل كُنتُ اِلّا بَشَرًا رَسولًا ﴿٩٣﴾ وَما مَنَعَ النّاسَ اَن يُؤمِنوٓا اِذ
جآءَهُمُ الهُدىٰٓ اِلّآ اَن قالوٓا اَبَعَثَ اللّٰهُ بَشَرًا رَسولًا ﴿٩٤﴾ قُل
لَو كانَ فِى الاَرضِ مَلٰٓئِكَةٌ يَمشونَ مُطمَئِنّينَ لَنَزَّلنا
عَلَيهِم مِنَ السَّمآءِ مَلَكًا رَسولًا ﴿٩٥﴾ قُل كَفىٰ بِاللّٰهِ
شَهيدًا بَينى وَبَينَكُم ۚ اِنَّهٗ كانَ بِعِبادِهٖ خَبيرًا بَصيرًا ﴿٩٦﴾

وَمَن يَهدِ اللّٰهُ فَهُوَ المُهتَدِ ۖ وَمَن يُضلِل فَلَن تَجِدَ لَهُم اَولِيآءَ
مِن دونِهِ ۖ وَنَحشُرُهُم يَومَ القِيٰمَةِ عَلىٰ وُجوهِهِم عُميًا وَ بُكمًا
وَصُمًّا ۖ مَأوىٰهُم جَهَنَّمُ ۖ كُلَّما خَبَت زِدنٰهُم سَعيرًا ﴿٩٧﴾
ذٰلِكَ جَزآؤُهُم بِاَنَّهُم كَفَروا بِـٔايٰتِنا وَ قالوٓا اَءِذا كُنّا عِظامًا
وَ رُفاتًا اَءِنّا لَمَبعوثونَ خَلقًا جَديدًا ﴿٩٨﴾ ۞ اَوَلَم يَروا اَنَّ اللّٰهَ
الَّذى خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضَ قادِرٌ عَلىٰٓ اَن يَخلُقَ مِثلَهُم
وَجَعَلَ لَهُم اَجَلًا لا رَيبَ فيهِ ۖ فَاَبَى الظّٰلِمونَ اِلّا كُفورًا ﴿٩٩﴾
قُل لَو اَنتُم تَملِكونَ خَزآئِنَ رَحمَةِ رَبّىٓ اِذًا لَاَمسَكتُم خَشيَةَ
الاِنفاقِ ۚ وَكانَ الاِنسانُ قَتورًا ﴿١٠٠﴾ وَلَقَد ءاتَينا موسىٰ تِسعَ
ءايٰتٍ بَيِّنٰتٍ ۖ فَسـَٔل بَنىٓ اِسرٰٓءيلَ اِذ جآءَهُم فَقالَ لَهُ فِرعَونُ
اِنّى لَاَظُنُّكَ يٰموسىٰ مَسحورًا ﴿١٠١﴾ قالَ لَقَد عَلِمتَ ما اَنزَلَ
هٰٓؤُلآءِ اِلّا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ بَصآئِرَ ۖ وَ اِنّى لَاَظُنُّكَ
يٰفِرعَونُ مَثبورًا ﴿١٠٢﴾ فَاَرادَ اَن يَستَفِزَّهُم مِنَ الاَرضِ
فَاَغرَقنٰهُ وَمَن مَعَهُ جَميعًا ﴿١٠٣﴾ وَ قُلنا مِن بَعدِهِ لِبَنىٓ اِسرٰٓءيلَ
اسكُنُوا الاَرضَ فَاِذا جآءَ وَعدُ الاٰخِرَةِ جِئنا بِكُم لَفيفًا ﴿١٠٤﴾

وَ بِالحَقِّ اَنزَلنٰهُ وَ بِالحَقِّ نَزَلَ ۗ وَ مَآ اَرسَلنٰكَ اِلّا مُبَشِّرًا وَ نَذيرًا ﴿۱۰۵﴾
وَ قُرءانًا فَرَقنٰهُ لِتَقرَاَهُ عَلَى النّاسِ عَلىٰ مُكثٍ وَ نَزَّلنٰهُ تَنزيلًا ﴿۱۰۶﴾
قُل ءامِنوا بِهٖٓ اَو لا تُؤمِنوا ۗ اِنَّ الَّذينَ اوتُوا العِلمَ مِن قَبلِهٖٓ اِذا يُتلىٰ
عَلَيهِم يَخِرّونَ لِلاَذقانِ سُجَّدًا ﴿۱۰۷﴾ وَ يَقولونَ سُبحٰنَ رَبِّنآ اِن كانَ
وَعدُ رَبِّنا لَمَفعولًا ﴿۱۰۸﴾ وَ يَخِرّونَ لِلاَذقانِ يَبكونَ وَ يَزيدُهُم
خُشوعًا ﴿۱۰۹﴾ قُلِ ادعُوا اللّٰهَ اَوِ ادعُوا الرَّحمٰنَ ۖ اَيًّا ما تَدعوا فَلَهُ
الاَسمآءُ الحُسنىٰ ۚ وَ لا تَجهَر بِصَلاتِكَ وَ لا تُخافِت بِها وَ ابتَغِ
بَينَ ذٰلِكَ سَبيلًا ﴿۱۱۰﴾ وَ قُلِ الحَمدُ لِلّٰهِ الَّذى لَم يَتَّخِذ وَلَدًا وَ لَم يَكُن
لَهٗ شَريكٌ فِى المُلكِ وَ لَم يَكُن لَهٗ وَلِىٌّ مِنَ الذُّلِّ ۖ وَ كَبِّرهُ تَكبيرًا ﴿۱۱۱﴾

سوره‌ی مُزَّمِّل، آیه‌ی ۲۰

کلمات ترجمه شده در کتاب‌های آموزش قرآن پایه‌های دوم تا چهارم ابتدایی

کلمه/درس/پایه	معنا
الف	
ءاخِرَة ۳/۲	آخرت
ءامَنّا ۴/۱۰	ایمان آوردیم
ءايَة ۴/۱۲	آیه، نشانه
اَجْر ۳/۲	پاداش
اَجَل ۴/۱۱	زمان
اِحْسان ۲/۱۱	کار خوب، نیکی
اَرْض ۴/۴	زمین
اَطيعوا ۴/۳	اطاعت کنید
اَكْبَر ۳/۱	بزرگ‌تر
اَلَّذى ۴/۱۵	کسی که
اَلَّذينَ ۴/۹	کسانی که
اَللّٰه ۴/۶	خدا
اِله ۳/۱	خدا، معبود
اَنْتَ ۴/۱۳	تو
اَنْزَلَ ۴/۱۵	نازل کرد، فروفرستاد
اَنْفِقوا ۴/۹	انفاق کنید، ببخشید
ب	
بَصير ۳/۷	بینا
بُكْرَة ۴/۱۲	صبح
بُنَيَّ ۲/۵	فرزندم
بَيان ۲/۷	پیام
ت	
تَقَبَّل ۴/۶	قبول کن، بپذیر
ج	
جَزاء ۲/۱۱	پاداش
ح	
حَبَّة، حَبّ ۴/۹	دانه
حَبْل ۴/۵	ریسمان
حِساب ۴/۱	حساب، قیامت
حَسَنَة ۳/۳	کارخوب، خوب، خیر و خوبی
حَمْد ۳/۲	سپاس و ستایش
حَيّ ۴/۸	زنده
خ	
خالِق ۴/۱۰	خالق، آفریننده
خَلَقَ ۴/۱۱	آفرید، خلق کرد
خَيْر ۳/۱۰	خوبی، کار خوب
خَيْر ۴/۱۳	بهتر، بهترین
خَيْرات ۳/۷	کارهای خوب
خَيْرِالعَمَلِ ۳/۱	بهترین کار
د	
دُنيا ۲/۳	دنیا
ذ	
ذَرَّة ۳/۱۱	ذرّه
ر	
رَبّ ۳/۸	پروردگار
رَبَّنا ۲/۱۱	پروردگار ما، پروردگارا
رَحْمَة ۲/۱۲	رحمت
رَحْمٰن ۳/۱	بخشنده
رَحيم ۳/۱	مهربان
رِزق ۲/۱۵	روزی
رَسول ۳/۱	پیامبر
ز	
زَكاة ۴/۷	زکات، صدقه‌ی واجب
س	
سُبْحانَ ۳/۳	عیب و نقصی ندارد
سَبْع ۴/۹	هفت
سَميع ۴/۲	شنوا
سَيِّئَة ۴/۱۰	گناه
ش	
شَرّ ۳/۱۱	بدی، بد
شَمْس ۴/۱۴	خورشید
شورىٰ ۳/۱۳	مشورت

کلمه/ درس/پایه	معنا
ص	
صِراط ۴/۵	راه
صَلاة ۲/۵	نماز
ط	
طَعام ۴/۱۵	غذا
طَیِّبات ۲/۴	غذاهای پاک و خوب
ظ	
ظالِمینَ ۳/۵	ظالمان، ستمگران
ع	
عالِم ۴/۴	دانا
عالَمینَ ۳/۱	جهان‌ها، جهانیان
عَبْد ۴/۳	بنده
عُسْر ۲/۱۱	سختی
عَشِیّ ۴/۱۲	شب
عَظیم ۳/۳	بزرگ
عِلْم ۳/۸	دانش
عَلیم ۴/۲	دانا
عِنْد ۴/۶	نزد
غ	
غَیْب ۴/۴	نهان، غیب
غَفور ۴/۷	بسیار آمرزنده
ق	
قالَ ۴/۸	گفت
قَدیر ۴/۲	توانا
قُرْآن ۲/۱۴	قرآن، کتاب خدا
قَلیل، قَلیلَة ۴/۴	کم
قُلوب ۴/۱۳	دل‌ها، قلب‌ها
قَمَر ۴/۱۴	ماه
قَوْم ۴/۱۲	قوم، گروه
ک	
کافِرینَ ۴/۱۳	کافران، افراد بی‌ایمان
کَثیر، کَثیرة ۴/۴	بسیار

کلمه/ درس/پایه	معنا
کُلوا ۲/۴	بخورید
ل	
لا ۴/۷	نیست
لا یُحِبُّ ۲/۱۲	دوست ندارد
م	
ماء ۴/۱۵	آب
مُؤْمِنین ۴/۱	مؤمنان
مُحْسِنینَ ۲/۱۶	نیکوکاران
مَرْحَمَة ۳/۱۶	مهربانی
مُرْسَلین ۴/۵	پیامبران، فرستادگان (الهی)
مُسْتَقیم ۴/۵	راست، درست
مُسْرِفینَ ۲/۹	اسراف‌کنندگان
مُسَمًّی ۴/۱۱	معیّن
مُفْسِدین ۳/۵	بدکاران
مَلائِکَة ۲/۳	ملائکه، فرشتگان
ن	
نا ۴/۱۳	ما
نار ۲/۳	آتش
ناس ۲/۷	مردم
نَبِیّ ۲/۳	پیامبر
نِعْمَة ۲/۶	نعمت
و	
والِدَیْنِ ۳/۴	پدر و مادر
هـ	
هُدًی، هُدٰی ۴/۱۱	هدایت
هٰذا ۴/۱۴	این
هُوَ ۴/۱۵	او
ی	
یُحِبُّ ۲/۵	دوست دارد
یُنْفِقونَ ۴/۹	انفاق می‌کنند
یَوْم ۳/۱	روز
یَوْمِ الدّینِ ۳/۱	روز قیامت

بیش‌تر بخوانیم، بیش‌تر بدانیم

ردیف	نام کتاب	گردآورنده/ نویسنده/ مترجم	سال انتشار	ناشر
۱	قرآن کریم (کم‌علامت)	–	–	مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران
۲	قرآن کریم (کم‌علامت)	–	–	انتشارات مدرسه
۳	قرآن‌مجید جزء سی‌ام و آیات منتخب	محمد مهترانی	۸۱	مرکز قرآنی ندای آسمانی
۴	آموزش روخوانی قرآن کریم و جزء سی‌ام	سید مهدی سیف	۸۲	مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران
۵	آموزش مفاهیم قرآن جلد اول	مسعود وکیل	۸۸	مهد قرآن/ سازمان دارالقرآن الکریم
۶	جزء سی‌ام قرآن کریم	ترجمه ـ مصطفی رحماندوست	۷۸	محراب قلم
۷	سیمای مکه	حمید گروگان	۷۵	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
۸	قصّه‌ی خضر و موسی علیه‌السلام	ترجمه ـ قاسم کریمی	۷۸	آیه‌ی سبز
۹	ستاره‌های درخشان	غلامرضا آبروی	۷۵	پیام آزادی
۱۰	اصحاب کهف	ترجمه ـ حمیدرضا سعادت	۷۸	پیام عدالت
۱۱	بهترین داستان‌ها (مجموعه‌ی ۲۰ جلدی)	مؤلف کمال السیّد، ترجمه عباس جلالی	۷۹	انصاریان ـ قم
۱۲	داستان پیامبران (جلد اول) از آدم تا مسیح	علی موسوی گرمارودی	۷۷	قدیانی
۱۳	داستان پیامبران (جلد دوم) حضرت محمد صلی الله علیه وآله	علی موسوی گرمارودی	۷۷	قدیانی
۱۴	ذوالقرنین	ترجمه ـ لطیف راشدی	۷۸	پیام عدالت
۱۵	چراهای شگفت‌انگیز قرآن کریم (جلد ۱ و ۲)	رضا نباتی	۸۹	محراب قلم
۱۶	قصه‌ی گنج قارون	ترجمه ـ قاسم کریمی	۷۹	آیه‌ی سبز
۱۷	قصه‌ی ایوب	ترجمه ـ قاسم کریمی	۷۸	آیه‌ی سبز
۱۸	قصه‌های پیامبران ــ حضرت موسی علیه‌السلام	مصطفی وجدانی	۶۶	کتاب‌های پرنده
۱۹	قصه‌های پیامبران ــ حضرت ابراهیم علیه‌السلام	مصطفی وجدانی	۷۸	پیام آزادی
۲۰	قصه‌های پیامبران ــ حضرت نوح علیه‌السلام	مصطفی وجدانی	۷۷	پیام آزادی
۲۱	حضرت داوود علیه‌السلام	محمدباقر موسوی ـ علی‌اکبر غفاری	۷۸	پیام آزادی
۲۲	قصه‌های قرآن، سلیمان و ملکه‌ی مورچه‌ها	مهدی قنبری	۷۸	همکلاس
۲۳	قصه‌های پیامبران ــ حضرت یونس علیه‌السلام	مرتضی امین	۷۸	پیام آزادی
۲۴	وعده‌ی الهی	غلامرضا آبروی	۷۸	پیام آزادی
۲۵	آخرین پرنده، آخرین سنگ	مهدی شجاعی	۷۸	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
۲۶	قصه‌ی آیه‌ها (کارت‌های قصه‌گویی)	فاطمه رادپور، لاله جعفری و ماهنی تذهیبی	۸۸	نشر افق